

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1954

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΑΝΔΡΩΤΑΝ

Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΛΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

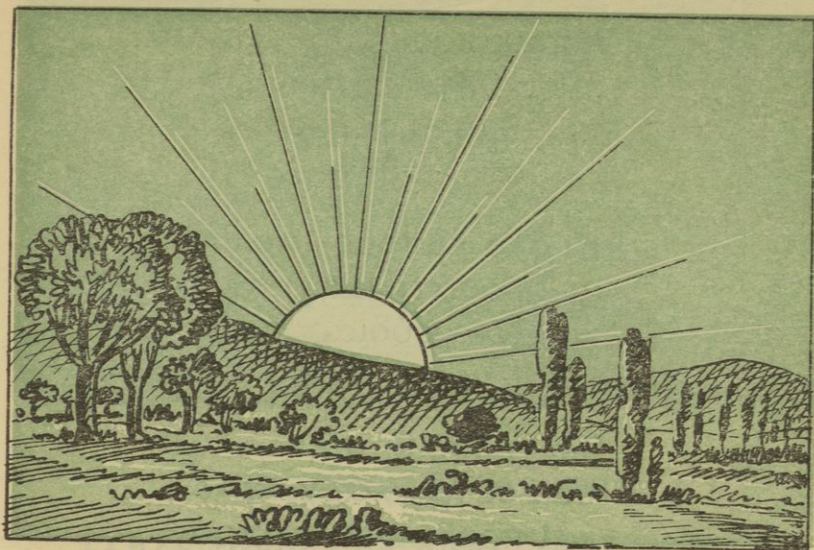
ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1954

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

Ἡ Αὐγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἐρχομὸ τοῦ Ἥλιου καὶ λέγει:

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

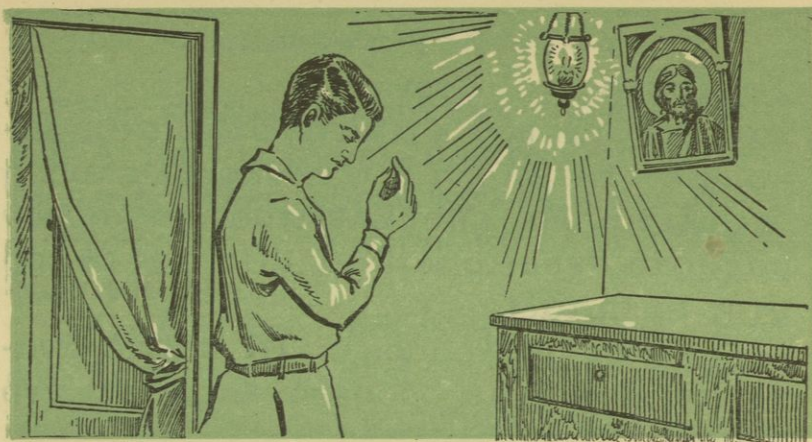
Σηκωθῆτε, παιδιὰ,
κελαϊδῆστε, πουλιά,
δένδρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
ἀνοιχθῆτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιὰ
στολισθῆτε.

Κι ὅλα ἔμπρὸς χαρωπὰ
μὲ δροσάτη καρδιὰ
καὶ τραγούδια γλυκὰ
'τοιμασθῆτε.

Τὸ χρυσὸ βασιλιᾶ,
ποὺ σὲ λίγο ἀρχινᾷ
καὶ προβαίνει λαμπρά,
νὰ δεχθῆτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ο Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζει τὰ μαλλιά του.

Ἐπειτα πηγαίνει ἔμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάμνει τὴν προσευχή του :

Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλὸ,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμά μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα.

“Υστερα λέγει «καλημέρα» σὲ ὅλους. Στὴ μητέρα καὶ στὸν πατέρα, στὴ γιαγιά καὶ στὸν παπποῦ καὶ κατεβαίνει στὸν κήπο. Ἐκεῖ τρέχει καὶ ἡ ἑξαδελφούλα του, ἡ Ἑλενίτσα. Μὲ τὴν Ἑλενίτσα πηγαίνουν μαζί στὸ σχολεῖο καὶ μάλιστα καὶ οἱ δύο στὴν τρίτη τάξη.

Ὁ κήπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀναπνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ καὶ μυρωμένο ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του καὶ σκαλίζουν τὰ λουλούδια. Ἐχουν μάθει, πῶς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κήπο εἶναι ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια καὶ φτειάνουν καθένα ἀπὸ ἓνα ὠραῖο μπουκέτο. Ὑστερα γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι καὶ βάζουν τὰ λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολίζουν τὸ τραπέζι, ποὺ εἶναι στρωμένο μὲ καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Ἐκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα καὶ καθονται ὅλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινὸ τους φαγητό.

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

“Ένα πρωινό, ή καμπάνα τής ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορές καὶ ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν παιδιῶν τοῦ Χωριοῦ.

“Υστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές, ἀνοίξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τὶς γειτονιὲς ἦλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκτενισμένα καὶ καθαρά, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσά στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἐξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

Ἀφοῦ ἔγινε ὁ ἀγιασμὸς καὶ ὁ παπᾶς, μ’ ἓνα ματσάκι βασιλικό, ἐρράντισε ὅλες τὶς τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴ ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε:

—“Ὅλα τὰ παιδιά, σὰν ἀδέλφια ἀγαπημένα, θὰ ἐργασθῆτε μαζὶ μὲ τοὺς δασκάλους σας, ποὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλὸ καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δουλειὰ καὶ στὸ παιγνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα έχετε να μάθετε έφέτος! Ιστορίες για ζῶα, για φυτά, για τή ζωή σας, τή ζωή του Χωριου σας και τή ζωή τής Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλή κι εὐγενική πράξι θα σᾶς δίνη χαρά κι εὐχαρίστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ νέα χαρὰ ξαναγυρίζω
στὸ ἀγαπημένο μου σχολεῖό.
Σὲ ξαναβρίσκω μὲ λαχτάρα,
μικρὸ θρανίό μου παλιό.

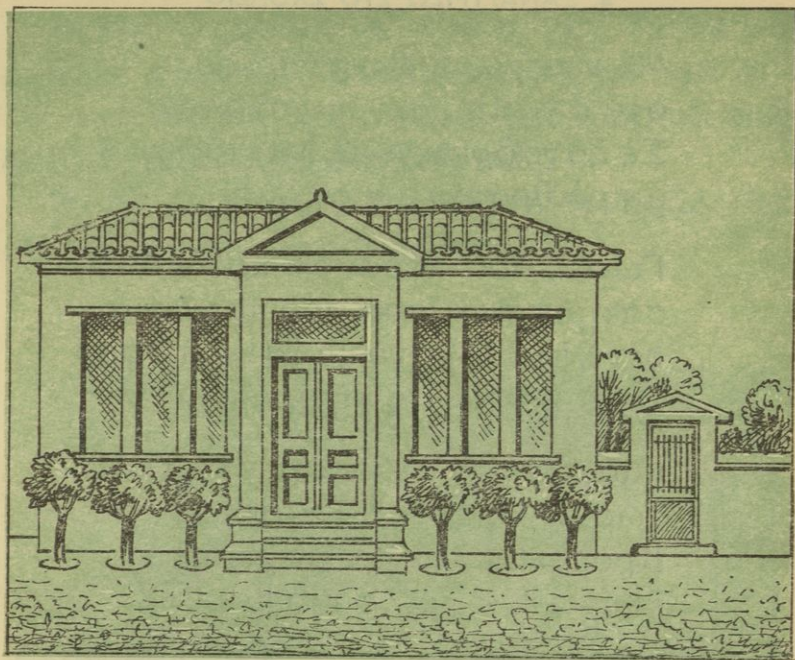
Γωνιά, ποὺ πέρσι σὲ κρατοῦσα,
σὰν μιὰ φωλίτσα μου, ὦ γωνιά,
δὲν θὰ μὲ ἰδῇς νὰ εἶμαι κοντά σου
ξανά καὶ τούτη τῇ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιά στὴν ἄλλη τάξι
τώρα, γιὰ κοίτα, καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι ἔχω ἓνα χρέος πιὸ βαρὺ.

«Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὄμορφο. Ἔχει εὐρύχωρη αὐλή, ποὺ τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέραν ὁ ἥλιος. Οἱ αἵθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἡλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἢ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία αἵθουσα γιὰ τὶς ἐορτὲς καὶ ἓνα γρα-

φεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλουτισμένο μὲ πολλὰ εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιγνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτιασε καὶ ἄλλα ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ ἓνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ἐντροπὴ νὰ εἶναι γυμνό, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ σχολικὸς κήπος, μὲ διάφορα καρποφόρα δένδρα. Αὐτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι εἶναι στρατιῶται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλλοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χωριό. Ἀρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ πορτοκαλλιές καὶ οἱ μανδαρινιές εἶναι γεμᾶτες πορτοκάλλια καὶ μανδαρίνια, ποὺ ὅταν ὠριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ οἰκονομήσουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιὰ.

Αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ, μὲ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν δασκάλων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δέν-

δρα. Τὰ μικρότερα παιδιά περιποιούνται τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λουλούδια ὁ κήπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλλα, πανσέδες, βιολλέτες, γεράνια, τριαντάφυλλα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὁμορφα φυτευμένα ὅλα σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν αὐλή. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. Ὅταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κήπο. Ἔρχονται τὰ παιδιά συντροφιές - συντροφιές καὶ τὸν περιποιούνται. Ἐφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφετινῆς Ἑκτῆς τάξεως.

6. ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στην πρασινάδα,
μέσ' στην ὁμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
μοιάζει ζωγραφιά.

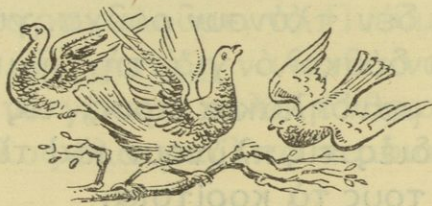
Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φθάνει ὥς στὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλαῖ ἡ ψυχή.
Κι ἡ χαρά μας ὅλη
γύρω του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

« Τὸ βιβλίο, ποὺ τραγουδεῖ »

Στέλιος Σπεράντσας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ,,

“Όλα τὰ παιδιὰ τοῦ Χωριοῦ πηγαίνουν στοὺς σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἤμπορεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιὰ παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. Ὅμως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολείου. Κι ὅταν πηγαίνουν στοὺς σπίτι, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Ὑπάρχει καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ ταινία, ποὺ λέει : «Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά». Τὴν ἔχει τοποθετήσει ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολείου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρὰ τὰ ροῦχα, τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιὰ ἤμποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνα τους ὅλα αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζουν. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχα, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλα αὐτά;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατί αὐτὸ εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους. Ἀλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνα τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα αρχίζουν τακτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν τὴν ὠρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμὴ, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὠρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά ἕναν ὁλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξι. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὐχαρίστησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἑλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή:

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾷς τὰ καλὰ παιδιάκια, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο, στείλέ μας, Σὲ παρακαλοῦμε, τὸ Πνεῦμά Σου τὸ Ἅγιο, νὰ μᾶς φωτίζη νὰ μαθαίνωμε γράμματα καὶ νὰ γίνωμε καλοὶ ἄνθρωποι».

Στὸ τέλος ὅλα μαζὶ τὰ παιδιά εἶπαν τὸ

« Δι' εὐχῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων ἡμῶν...»
καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

Ὁ δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰ παιδιὰ πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. "Ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται, πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἄμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερές βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

Ἐτραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, ποὺ ἔμαθαν τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές τῶν παιδιῶν.

"Ἄλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἄρνι.

"Ὅταν ἐτελείωσε τὸ διάλειμμα, ἐπέρασαν πάλι τὰ παιδιὰ [στὶς καινούργιες τάξεις

των καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Ἑλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξι, πῶς ἐτρύγησαν τὸ ἄμπέλι τους.

Ἔτσι ἐτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιὰ ἐγύρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἄκουαν μὲ εὐχαρίστησι τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στὴ μητέρα της σιμὰ

ἡ Ἑλένη πλησιάζει:

— Καλησπέρα σου, μαμά!
ἀπὸ μακριὰ φωνάζει.

”Εμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

”Εμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητική
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

”Εμαθα τόσα καλὰ,
δὲν μπορείς νὰ τὰ μετρήσης,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλὰ
μ’ ἂν τ’ ἀκούσης, θ’ ἀπορήσης.

Κι ἡ μητέρα τῆς Ἑλένης:
— Εἶν’ οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνης
καὶ λιγώτερα νὰ λές.

Ἰωάννης Πολέμης

10. ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

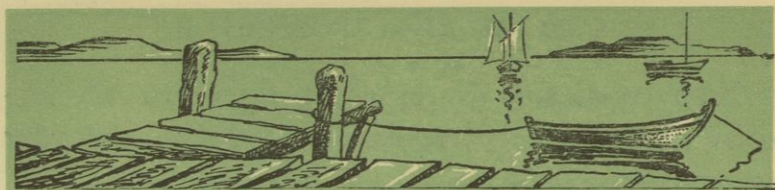
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή.

«Θεέ μου, Σὺ ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ σέ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιῶν, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

»Θεέ μου, Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ Σὲ βλέπω στὴν καρδιὰ τῆς μαννούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, ὅσο εἶμαι μικρός.

»Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἕνα καλό, εὐγενικό, τακτικό, μελετηρὸ παιδὶ καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀλήθεια».

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα διηγοῦνται στὴν τάξι τί χαρούμενη ζωὴ ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι.

Ἦτο Αὐγούστος. Ὁλος ὁ κόσμος εὐρίσκετο στὶς ἐξοχὲς καὶ στὰ κτήματα. Ἄλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας ἦσαν στὸ ἐξοχικό τους κτήμα. Μαζί τους ἦτο καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δυὸ της παιδιὰ, τὸ Φώτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

Στὸ διπλὸν κτήμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸ ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἑνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες των.

Ὁ τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ' ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οἱ συκιές καὶ οἱ ἀχλαδιές γεμάτες μωδάτα σῦκα καὶ ἀχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι εἶναι ἡ θάλασσα. Ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν μὲ

τὰ κύματα, μαζεύουν κοχύλια, πιάνουν κα-
βουράκια.

Μιὰν ἡμέρα πέρασαν ὅλοι μαζί μὲ τοὺς
γονεῖς τους ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα ἤσυχη, ἀπλώνεται ὥς πέρα
σὰν καθρέπτης.

Τὰ παιδιὰ μόλις ἔφθασαν, ἀνέπνευσαν
βαθιὰ τὸ θαλασσινὸ ἀέρα, ποὺ ἦτο δροσε-
ρὸς καὶ ἐμοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως
μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπή-
σωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε
ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μῆ-
τσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— Ἀταξίες ὄχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη. Θὰ γδυθῇτε καὶ θὰ βουτήξετε
ἀμέσως.

Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος, δὲν θὰ ξανα-
έλθῃ στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

Ὁ Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ
μητέρα του φωνάζει:

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε
ὅλοι μαζί. Ἕτοιμοι, ἐμπρός, μάρς. Ἐνα, δύο,
τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι
μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνά-
ζουν.

— Βουτηχθῆτε, βουτηχθῆτε ἀμέσως μέ-
σα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

Ὁ ἕνας πετᾶ στὸν ἄλλον νερὰ καὶ ἔτσι
ἀναγκάζονται νὰ βουτηχθοῦν ὅλοι μέσα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν
τώρα τὶς κολοκύθες τῶν καὶ κολυμβοῦν
μ' αὐτές.

Ὁ Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:

— Νά ἕνα μεγάλο ψάρι! καὶ βουτᾶ, τάχα
νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ
ὕστερα ψηλά.

Πῶς гуαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

Ἄσπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πο-
λὺ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ
κολυμποῦν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς κολο-
κύθες.

Ὁ Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη ἄκρη,
σηκώνει ἀφρούς, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν καὶ αὐτὰ ἄκρη ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμποῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾷ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της:

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω καὶ ἐγὼ μὲ
τὶς κολοκύθες;

— Ναί, ναί! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ
κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύ-
θες.

— Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.
Ὁ Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κο-
λοκύθες του καὶ ὁ Μῆτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας πέφτει σὲ λίγο
καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὁδηγεῖ τὰ κο-
ριτσάκια νὰ κολυμποῦν μὲ τὶς κολοκύθες.
Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των καὶ
βάζει τὴν κορδέλλα πάνω ἀπὸ τὴ ράχι
των.

— Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλε-
νίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες
ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινῆτε τὰ χέρια σας
καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ὥραϊα ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ
Ἐλενίτσα! Ὅμως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκό-
μη! Κινεῖ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κου-
ράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της.
Μὴν κινῆς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέ-
ρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. Ἔτσι, μιὰ

έμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύης, μιὰ νὰ τὰ τεντώνης. "Ετσι σπρώχνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τέχνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάη καὶ αὐτὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ ἐμένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας τὶς κολοκύθες. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἀρκετὰ γιὰ σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη φωνάζει :

— Ἐλᾶτε ἔξω τώρα. Ἀρκετὰ ἐμείνατε μέσα στὸ νερό.

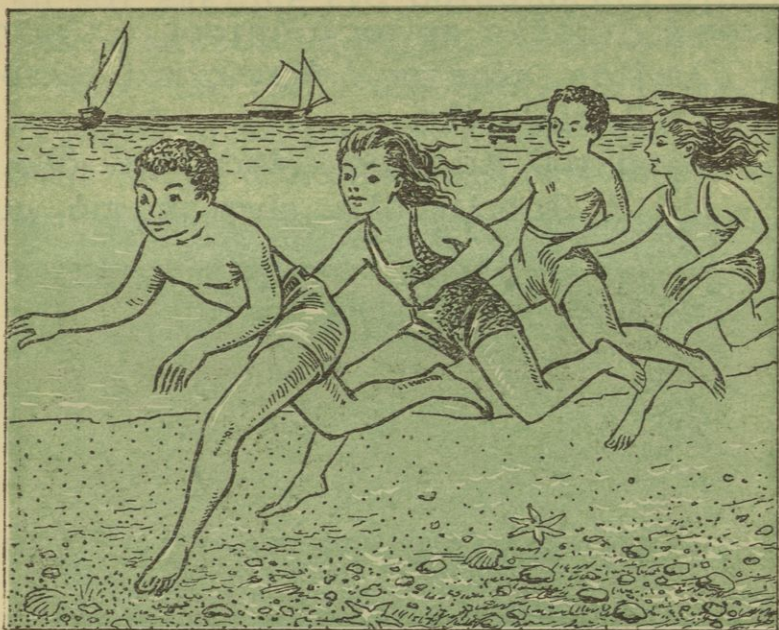
Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο ὁμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέγει αὐστηρά :

— "Οποῖος δὲν εἶναι φρόνιμος, δὲν θὰ κολυμπήσει ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν καὶ ἐβγήκαν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— Έμπρός, φωνάζει ο πατέρας του Κωστάκη, στη γραμμή, ποιός θα φθάση πρώτος σ' εκείνο εκεί τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» πὺ θὰ εἰπῶ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπὸν, ἔτοιμοι! Ἔνα, δύο, τρία!

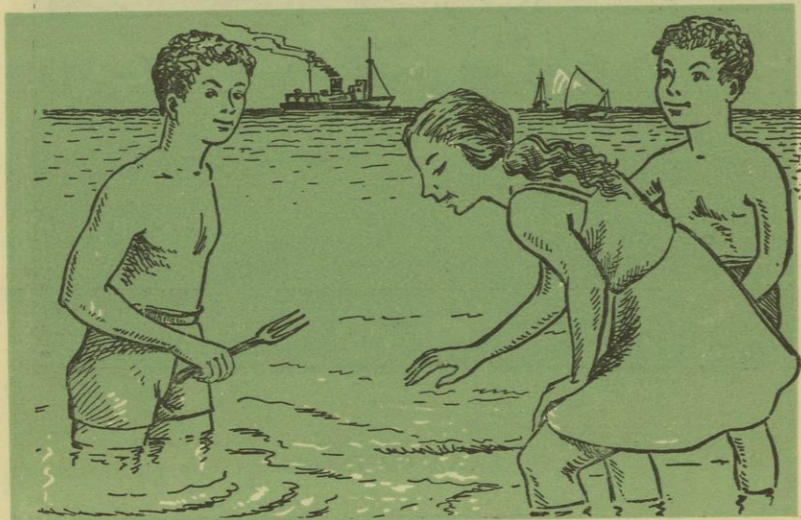
Ἄ, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχη κανεὶς στὴν ἄμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ὁ Κωστάκης, δεύ-

τερη ή Ἀνθούλα, τρίτος ὁ Μῆτσος, τετάρτη
ή Ἐλενίτσα, πέμπτος ὁ Φώτης καὶ τελευ-
ταία ἡ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μι-

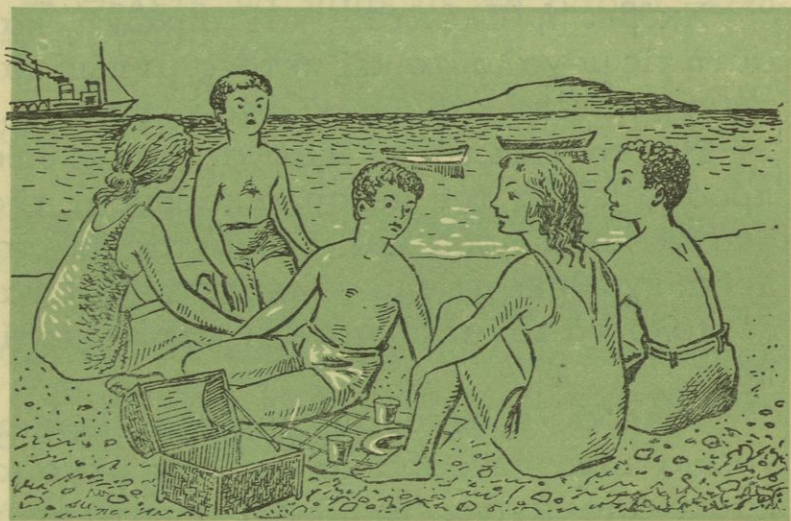
κρή, εἶπε ὁ Κωστάκης· γι' αὐτὸ ἦλθε τε-
λευταία.

— Ἐλα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετρα-
δάκια, λέγει ὁ Κωστάκης, νὰ ἰδοῦμε ποιὸς
θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ
πολλὲς φορές, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστά-

κη καὶ ἐπέταξε ἓνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερὴ πέτρα, στὴ θάλασσα.

Μιά, δύο, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορές ἐπήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἡσυχὴ θάλασσα ἐσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιὸ μεγάλοι, ὥσπου ἔσβησαν.

Μιά, δύο, τρεῖς ἐπήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἡ Βασιλικούλα δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες των. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

‘Ο Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φῶτη
φάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πη-
γαίνει κοντὰ τῶν.

— Ἐπιάσατε κανένα ; τοὺς ἐρωτᾷ.

— “Ὁχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ
αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ
πιτύχη κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος ! φωνάζει ἔξαφνα. Μὰ καθὼς
προσπαθεῖ νὰ τὸν πιᾶσῃ, ὁ κάβουρας τῆς
φεύγει λοξὰ λοξὰ καί, τρέχοντας πάντα
λοξὰ, ἐχώθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. “Εψα-
ξε πολὺ νὰ τὸν εὔρῃ, μὰ δὲν κατάφερε τί-
ποτε.

“Υστερα ἐμάζευσαν κοχύλια, ὠραῖα
χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἓνα μεγάλο
καυκὶ ἀπὸ ἄχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ
καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ με-
γάλη ὄρεξι αὐγά, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ
στὰ πόδια τοὺς μὲ τὸ τραγουδάκι του,
φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἥσυχα ἥσυχα
στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κα-
τάλευκοι γλάροι.

Νά καί ἕνα πλοῖο μακριά, πού περνᾷ
ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

— Τί ωραία νά ἦμαστε μέσα, νά ἔταξι-
δεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

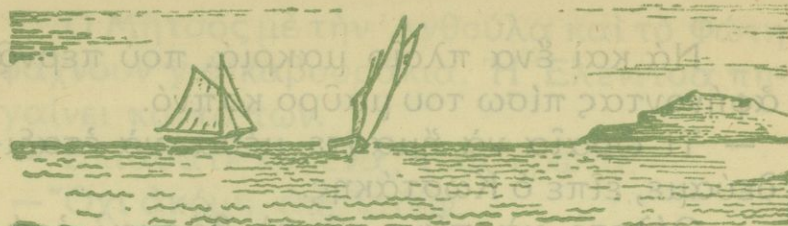
— Θέλετε νά παῖμε μέ τή βάρκα; ἐρώ-
τησεν ὁ πατέρας του.

— "Αχ, ναί, ναί, ἐφώναξαν ὅλα τὰ παι-
διά.

Ἐκάλεσαν λοιπόν τὸ βαρκάρη καί
αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὥς τὴν ἀμμου-
διά.

Ἐμπήκαν ὅλοι μέσα καί ὁ βαρκάρης
ἄρχισε νά τραβᾷ μέ δύναμι τὰ κουπιά.
Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερό καί τὰ παι-
διά ἐτραγουδοῦσαν:

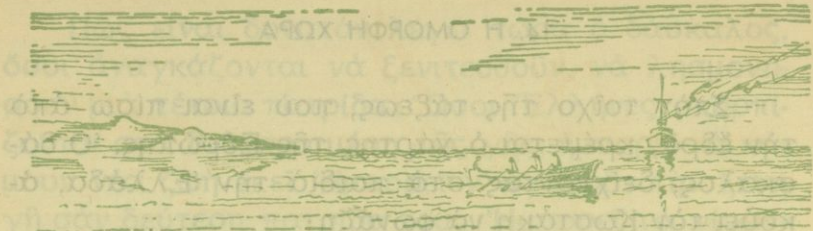

“Εγία μόλα, ἔγία λέσσα,
τράβα τὰ κουπιὰ,
φύσα, ἄέρα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιὰ.

Σὰν δελφίني τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κύμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

“Εγία μόλα, ἔγία λέσσα,
πέρα μακριὰ
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν,
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, ἄέρα, τὸ πανάκι,
φύσα το μ' ὄρμη,
κράτα ἴσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.
Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα γλυκειά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιὰ.
Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἄλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

14. Η ΟΜΟΡΦΗ ΧΩΡΑ

Στὸν τοῖχο τῆς τάξεως, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζη:

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἔμπρὸς σὲ τόσες χώρες καὶ τόσες θάλασσες!

— Εἶναι μικρή, ὅμως εἶναι ὁμορφή, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί! εἶναι πολὺ ὁμορφή ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖός μου, ποὺ ἐταξίδευσε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

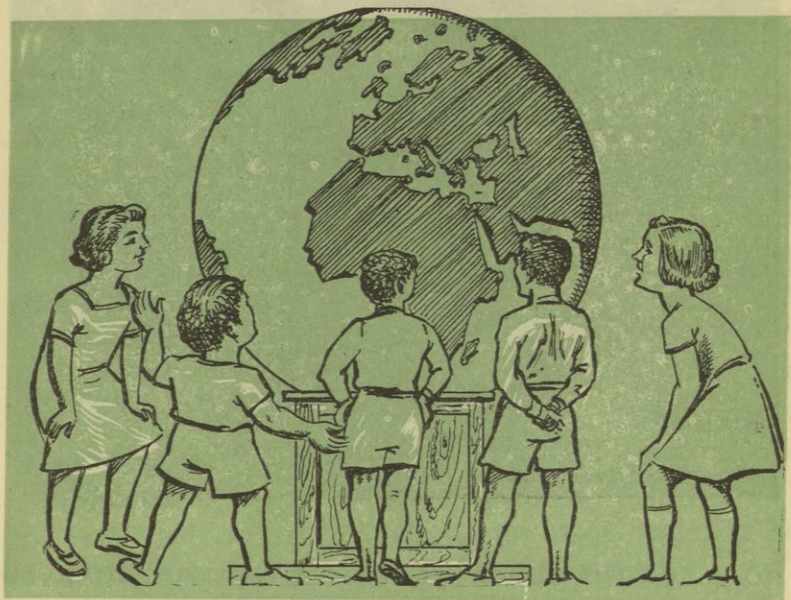
— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τίς πιὸ ὁμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἡμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἐπειτα μεγάλες πολιτεῖες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολὶ τῆς, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τίς ὁμορφιές, ἕνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἐξακολούθησε ὁ δάσκαλος:

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ χώρα, πρέπει, παιδιὰ, νὰ μάθετε τὴν ἱστορίαν της. Πρέπει νὰ μάθετε τίς θυσίες, τοὺς ἥρωισμούς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἴμαστε σήμερα ἐμεῖς ἐλεύθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμὸ τῆς, γιὰ νὰ γεμίση ἡ καρδιά σας ὑπερφάνεια, ποὺ εἴσθε Ἕλληνες.

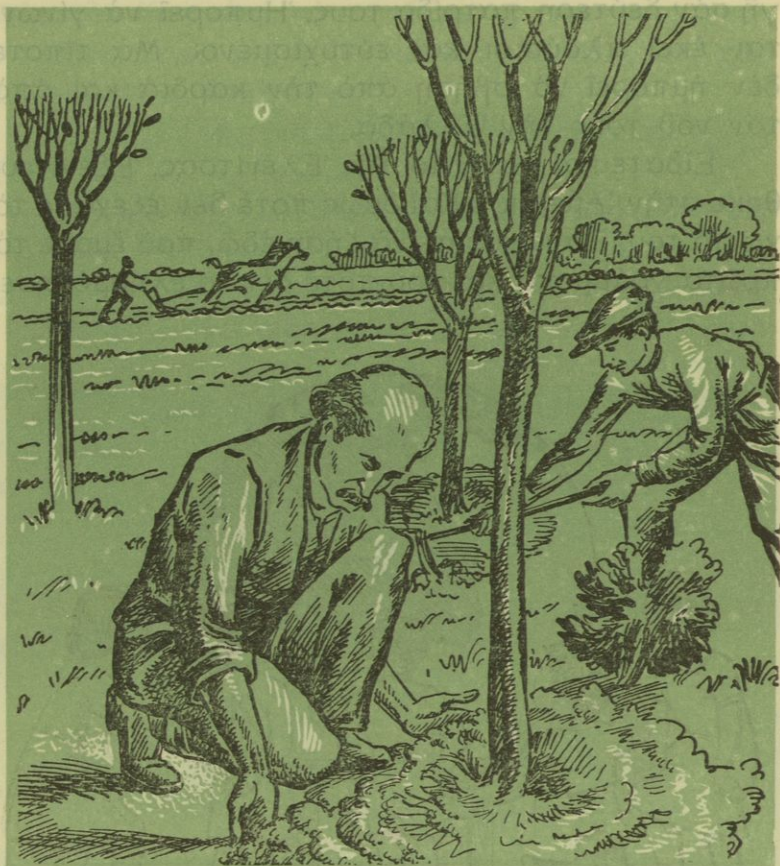
Πώς είναι δυνατόν, λέγει τώρα ο δάσκαλος, όσοι αναγκάζονται να ξενιτευθούν, να λησμονήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; "Όσοι Έλληνες σκορπίζονται στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, ἡμπορεῖ νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἐκεῖ. Ἡμπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δεύτερη πατρίδα τους. Ἡμπορεῖ νὰ γίνωνται ἐκεῖ πλούσιοι καὶ εὐτυχισμένοι. Μὰ τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ σβῆσῃ ἀπὸ τὴν καρδιά καὶ ἀπὸ τὸν νοῦ τους τὴν Ἑλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸν θεῖο τῆς Ἑλενίσσας. Ἐξενιτεύθηκε στὴν Ἀμερική. Καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἐξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζήσει ἐδῶ, πὺ ἐμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ πὺ ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησε.

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιά τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μαθητικὲς κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἄηδόνια, ἐταξίδευσαν γιὰ τὶς θερμὲς χῶρες. Τὰ σχολεῖα ἐγέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἐκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε πότε νὰ συννεφιάζῃ καὶ κάποτε κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώνια τὸ μάζεμμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἦτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρύο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὔτε μεγάλη ζέστη οὔτε πολὺ κρύο.

Ἀνθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἐμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιὰ ἄρχισαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὸ λίπασμα τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἐλιές ὠριμάζουν.

Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἀπὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρύο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Ἡ Ἑλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ τὸ ἀκόλουθο ὠραῖο ποίημα γιὰ τὸ φθινόπωρο:

Φεύγουν πιά τὰ χελιδόνια.
Κρύωσε ὁ καιρός.
Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια.
Στὸ χαντάκι ἐμαζευθῆκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιά κι ὁ ἀμπελουργός.
Κι ἦλθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
ποὺ θὰ σπείρη στὸ χωράφι
στάρι ὁ γεωργός.

Ὁ καλὸς Θεός, ποὺ βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλῃ, νᾶβγουν τόσα
στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγῃ,
θάρρη ἡ χειμωνιά.
Θάρθουν κρύα, θάρθουν πάγοι
κι ὅλοι μας θὰ μαζευθοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

«Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντζας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΖΙΤΖΙΚΑ

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, γεμᾶτοι ὄρεξι.

Τί ὠραῖον ἥσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά!

Τὴν ἀχλαδιά αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παπποῦς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρικη. "Ὅμως, γιὰ ἰδὲς πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της! Τί γλυκὰ καὶ μυρωδᾶτα ἀχλάδια κάμνει κάθε χρόνο!

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζίτζικια μὲ τὴ μουσικὴ των. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ δύναμί των τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ: τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζίτζικια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δένδρα, ἐπάνω στὰ κλαδιά καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζίτζικια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά των, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πὼς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, ποὺ δὲν ἡξεύρουν πὼς νὰ δείξουν τὴ χαρὰ των. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμῦθι λέγει, πὼς ὁ τζίτζικας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα, γιὰτὶ δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφή.

Καὶ λέγει μάλιστα τὸ παραμῦθι, πὼς ὁ τζίτζικας στὸ τέλος κατήντησε ζητιάνος καὶ ἐγύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. "Ὅμως ἐγὼ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμῦθι. "Ἄλλο

παραμύθι λέγει, πώς ὁ τζίτζικας κάθεται στὰ τρυφερά κλαδιά τῶν δένδρων καὶ βουτᾷ τὴ σουβλερὴ του γλῶσσα στὴ φλούδα.

Ἀπὸ ἐκεῖ ρουφᾷ τὸ χυμὸ, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾷ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέγει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἕναν νὰ τὸν ἰδῶ.

— Ὅχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη· τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν ἰδῶ, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

Ὁ μπάρμπα-Θανάσης εἶπε:

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἕναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

Ἐπλησίασε ὁ μπάρμπα-Θανάσης προσεκτικὰ στὸ δενδράκι καὶ ἄπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκεῖνος ὅμως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. Ὅλοι ἐγέλασαν. Ὑστερα ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἔπιασαν τὴ δουλειὰ καὶ τὰ παιδιὰ ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλλα ἔβαλε μιὰ δυνατὴ καὶ τρομαγμένη φωνή:

— Ἐνα φίδι, ἔνα φίδι!

Ὅλοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπάρμπα-Θανάσης μ' ἓνα χονδρὸ παλούκι ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ ἐκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς ἐπλησίασαν τὰ παιδιὰ εἶδαν τὸ φίδι. Ἦτο πιὰ σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινούσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— Ὅχιὰ εἶναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἐδάγκωσε! Καλὰ ποὺ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

Ἐφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἶναι φαρμακερό; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας της. Ἐχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὅποιον δαγκώσει, ἂν δὲν τὸν προφθᾶσουν, πεθαίνει. Ἐγὼ λίγο νὰ χαθῶ, ὅταν ἤμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει ὀχιὰ, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ἰδεῖ καὶ τὴν ἐπάτησα. Ἀμέσως ἔνοιωσα δυνατὸ πόνο στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γύρω μου καὶ ἓνας γέρος — Θεὸς χωρέσ' τον, τώρα εἶναι μακαρίτης, ὁ γέρο - Δημήτρης — ἐγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

καὶ νὰ τὸ φτύνη. Ἔτσι ἐγίνετο τότε. Δὲν ἐπρόφθασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὅλο μου τὸ κορμὶ καὶ ἐσώθηκα.

Τὰ παιδιὰ κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἑλενίστας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἐξακολούθησε:

— Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι, ὅταν εὐρίσκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια. Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ ὁ καθένας τί πρέπει νὰ κάμῃ σὲ τέτοια περίπτωσι.

— Πές μας, πατέρα, είπε ο Κωστάκης.

— Πρώτα-πρώτα, πρέπει αμέσως νὰ δέσωμε τὸ μέρος ποὺ ἐδαγκώθηκε πιὸ ψηλὰ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἶναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μανδύλι, μὲ σύρμα ἢ ὅ,τι ἄλλο ἔχομε πρόχειρο.

Τὸ δέσιμο νὰ εἶναι πάρα πολὺ σφικτὸ, ὥστε νὰ σταματήσει ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος καὶ νὰ μὴν ἡμπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ τὸ δηλητήριο πρὸς τὴν καρδιά.

Ἀμέσως ὕστερα κοιτάζομε μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὀχιάς, ποὺ πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἐνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, ὅπου εἶναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε ὁλόγυρα μὲ τὰ δάκτυλα, γιὰ νὰ τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατό περισσότερο δηλητηριασμένο αἷμα.

Ἄν ἔχωμε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ βεντουῖζα, γιὰ νὰ τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριο. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἄφθονο νερό.

Ἐπίσης πολὺ καλὸ εἶναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερὸ σίδερο.

Αὐτὲς οἱ πρώτες βοήθειες, δηλαδή τὸ σφικτὸ δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἡ καυτηρίασις, πρέπει νὰ γίνουν αμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή.

Μετὰ τίς πρώτες αὐτὲς βοήθειες, πρέπει νὰ καταφύγωμε στὸν ἱατρό.

Πόσο ἐφοβήθηκε ἡ Ἐλενίτσα ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτὴ τῆς ὀχιάς! Κάθε λίγο ἐνόμιζε πὼς θὰ πεταχθῇ

καμμιὰ ὀχιά νά τήν δαγκώση. Ἐκοίταζε τὸ σκοτωμένο φίδι καὶ ἐθαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καὶ τὰ στολίδια, ποὺ ἐστόλιζαν τὸ κορμί του. Ὁλόκληρο κέντημα μὲ χρυσοπράσινο καὶ μαῦρο γαῖτα.

Ὁ μπάρμπα-Θανάσης τὸ ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι του καὶ ἐφάνηκε τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς του, τὸ ἄσπρο.

— Ἄντε τώρα νά ψάξης γιὰ πουλάκια, βρωμόφιδο, εἶπε.

Ἐπειτα ξανάρχισε ἡ δουλειά, μὰ τὰ παιδιά δὲν ἤμποροῦσαν νά βοηθήσουν ἀπὸ τὸ φόβο τους.

Ἦλθαν μάλιστα οἱ μητέρες των, τρομαγμένες σὰν ἄκουσαν γιὰ τὸ φίδι, καὶ ἐπῆραν τὰ παιδιά ἀπὸ τὸν τρύγο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε, γιὰ νά τοὺς ἡσυχάση:

— Τώρα πάει πιά, τὸ ἐσκότωσαν. Φίδια δὲν βγαίνουν ὅλη τὴν ὥρα, οὔτε ὑπάρχουν πολλὰ ἐδῶ.

Τὴ στιγμή ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ ἀγροφύλακας, ὁ κύρ-Νικόλας. Ἦτο ἕνας ὑψηλός, λιγνὸς ἄνδρας, μὲ τὸ ὄπλο του κρεμασμένο στὸν ὦμο καὶ μὲ τὴ μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καὶ χρόνια πολλά! εἶπε.

— Καλῶς τὸν κύρ-Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἥσκιο.

Ὁ κύρ-Νικόλας ἐκάθισε καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἐπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιὰ ὀχιά ἐσκότωσαν τώρα δὲ οἱ ἐργάτριες, τοῦ εἶπε.

— Μπα; ἔκαμε ὁ κύρ-Νικόλας. Βρὲ τὴν κακομοίρα! Ἐγλύτωσε λοιπὸν ἀπὸ τὸν σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ τὸ εὖρη ἀπὸ τὶς κοπέλλες. Ἐδῶ δίπλα, στοῦ κύρ-Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἓνα σκαντζόχοιρο ὡς μιὰ ὀκά.

— Πῶς εἶναι ὁ σκαντζόχοιρος, πῶς εἶναι; ἐρώτησαν τὰ παιδιά.

— Δὲν τὸν ξέρετε; ᾠ! εἶναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν ἰδῇτε; ἐρώτησεν ὁ κύρ-Νικόλας.

— Ναί, ναί, ἄς πᾶμε, πατέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε ὁ πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸ ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα, ἔτρεξαν γεμᾶτα χαρές. Ὁ πατέρας των, ὁ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἐδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνια πολλά!

— Ἐδῶ τὰ παιδιὰ, κύρ Γιώργη, ἄκουσαν πῶς ἐπιάσατε ἓνα σκαντζόχοιρο. ἤλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ἰδοῦμε, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

Ὁ κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἐξεκρέμασε ἀπὸ μιὰ συκιὰ ἓνα καλάθι καὶ τὸ ἄνοιξε. Ἐνα πρᾶγμα στρογγυλό, ὅλο ἀγκάθια, ἦτο ἐκεῖ μέσα. Ὁ κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἄδειασε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σάν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κινῆται, ν' ἀνοίγη σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ μακραίνει. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ ὕστερα ἓνα μικρὸ μουσουδάκι σάν τοῦ γουρουνιοῦ.

— Ἀ, τί περίεργο ζῷο! εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἰδῇ πιὸ κοντά.

Ὁ σκαντζόχοιρος ἄρχισε νὰ τρέχει, μὰ ὁ κύρ Γιώργης τὸν ἔπιασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Ἡ κοιλιά του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερὰ ἦσαν τόσο φοβισμένα! Ἀμέσως ἐκουλουριάσθηκε πάλι καὶ ἔγινε ἓνα στρογγυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέγει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά. Ὁ σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὀχιά σφικτὰ μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ ἀμέσως κουλουριάζεται. Ἡ ὀχιά πολεμᾷ νὰ φύγῃ, μὰ δὲν ἤμπορεῖ. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται καὶ ψοφᾷ. Τότε ὁ καλὸς σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδιπλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Ἀμ' τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾷ στὴ φωλιά του, ξέρετε; ἐρώτησε ὁ κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιά περίεργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες κάτω. Ὑστερὰ κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐτὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. Ἔτσι φορτωμένος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Ἀφοῦ εἶναι τόσο καλὸ ζῷο καὶ κυνηγᾷ τὶς ὀχίες, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ πάῃ στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιώργης, τὸν θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύλακα.

Ἀφοῦ εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα ἐπῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινωμένα σῦκα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ μὲ τὸν κύρ-Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἐγύρισαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

“Ολος ὁ κόσμος εὑρίσκεται σὲ κίνησι.

Κάρρα καὶ αὐτοκίνητα γεμᾶτα σταφύλια περνοῦν ὁλοένα. Ἀνάμεσα στὰ κλήματα παλληκάρια καὶ κοπέλλες, μὲ τὰ καλάθια στὰ χέρια, τρυγοῦν.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα βρίσκονται ἀκόμη στὸ κτῆμά των, στὴν ἐξοχή. Ἔχουν τὴν ἄδεια νὰ βοηθήσουν καὶ αὐτοὶ στὸν τρύγο. Ἀπὸ πολὺ πρῶτὴ μὲ τὸ γλυκοχάραμα, ἐσηκώθηκαν καὶ ἐπῆγαν καὶ αὐτὰ στὸ ἀμπέλι μὲ τοὺς ἄλλους ἐργάτες.

Κρατοῦν ὁ καθένας τὸ μικρὸ του καλάθκι καὶ ἓνα μαχαιράκι. Σὲ κάθε κλῆμα σταματοῦν. Ἀφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλή προσοχή τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βάζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

Ἄμα γεμίσουν τὸ καλαθάκι τους, πηγαίνουν καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορές τὸ ἐγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὔτε ξεύρουν!

Ἐργάζονται μὲ ὄρεξι μεγάλη καὶ τραγουδοῦν μαζί μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ ἐργάτριες διάφορα τραγούδια. Νά ἓνα ἀπ' αὐτά:

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ἈΛΛΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΗΣΙΟ

Ἐνα πουλί θαλασσινὸ
κι ἓνα πουλί βουνήσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο.
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει τοῦ βουνήσιου·

Μὴ μὲ μαλλώνης, βρὲ πουλί,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.

Ἄν κάτσω Μάη καὶ Θεριστῇ
κι ὅλον τὸν Ἀλωνάρη
κι ἂν πάρω κι ἀπ' τὸν Αὐγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.

Κι ἀφήνω γειὰ στὶς ὁμορφες
καὶ γειὰ στὶς μαυρομμάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ἰδικούς μου.

Δημοτικὸ

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀχτῶ σπουργίτες
κι ἐτρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

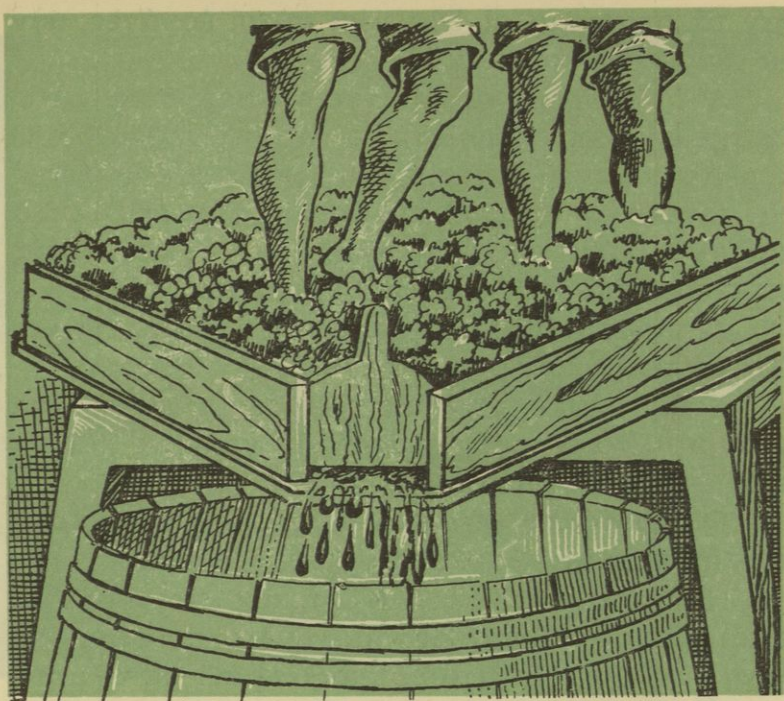
Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
κι ἐκουνοῦσαν τὶς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω, πώπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδώντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

«Παιδικὰ τραγούδια»

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τὴν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἄρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποῦ ἦτο γεμᾶτο ὥς ἐπάνω.

Δυὸ γερὰ καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἔπλυναν καθαρὰ καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιᾶ, κύρ-Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἄρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ ἐχόρευαν ἓνα παράξενο χορό.

Ἀπὸ τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηριοῦ κάτω κάτω ἔτρεχε ὁ κόκκινος μούστος σ' ἓνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἔρριχνε στὸ βαρέλι, ποῦ ἦτο δίπλα καθαρὸ, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἄδειαζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἐμετροῦσε: ἓνα, δύο, τρία...

Δίπλα ἐκάθητο ὁ Κωστάκης μ' ἓνα μολύβι καὶ ἓνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Κάθε τενεκὲ ἐτραβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ ἴσια γραμμὴ. Στὸ τέλος ἐμέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς εὗρῃκε σωστὲς διακόσιες.

— Ὁ Κωστάκης θὰ γίνῃ λαμπρὸς νοικοκύρης, εἶπε ὁμπάρμπα-Θανάσης, ποῦ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτειαξε μὲ μούστο νόστιμη μουσταλευριά μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ ψιλὴ κανέλλα. Ἐπειτα ἔφτειαξαν μαζί μὲ τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μούστο γιὰ νὰ φτειαγθοῦν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι!

Ὅταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἶχαν τελειώσῃ καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζῃ, οἱ δυὸ οἰκογένειες ἐγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ καινούργια χαρὰ, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Ὁ Κωστάκης πρωτὶ πρωτὶ ἐξύπνησε καὶ ἄκουσε τὸν πατέρα του, πὺ ἐψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε...»

Ἄ, ναί! Ἀμέσως ἐθυμήθηκε. Ὁ πατέρας του ἔχει σήμερα τὴν ἐορτὴ του. Ἡ μητέρα του θὰ φορέσῃ τὸ καινούργιο της φόρεμα καὶ θὰ στέκεται στὴ σάλα νὰ δέχεται τὶς ἐπισκέψεις. Ἡ σάλα θὰ εἶναι ὠραία στολισμένη μὲ ἀγιοδημητριάτικα καὶ τριαντάφυλλα καὶ στὸ ἐρμάρι θὰ εἶναι σωρὸ γλυκά, κουραμπιέδες, σοκολάτες...

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ἐξύπνησες; εἶπε.

— Ναί, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχά σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος καὶ ἡ Ἐλενίτσα θὰ πᾶτε στὴν ἐκκλησία.

Ὁ Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες του κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. Ὑστερα ἐπῆγε μπροστὰ στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε:

— Τώρα ὁ πατέρας θὰ εἰπῇ, πῶς εἰμαι ἓνα καλὸ παιδί καὶ καθαρό.

Ἐμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας του φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο του κολλαριστὸ ὑποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποῦ εἶχε ἔλθει λίγο πρίν, ντυμένη τὸ καλὸ της φόρεμα:

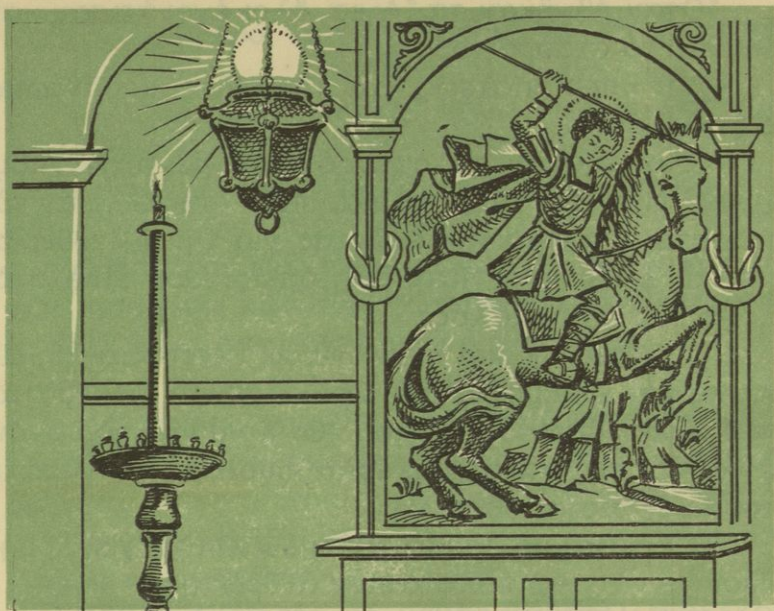
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει ὁ παπᾶς καὶ τί ψάλλει ὁ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε:

— Ἄ, Κωστάκη, θὰ εἶσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία.

— Ναί, πατέρα, θὰ εἰμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πᾶμε!

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐφθασαν στήν ἐκκλησία. Ἦτο γεμάτη ἀπό κόσμο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἄναψε καί τὰ ἔβαλε μπροστά στήν εἰκόνα. Τά κανδήλια ἦσαν ἀναμμένα καί φεγγοβολοῦσε ὅλη ἡ ἐκκλησία.

Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα ὅλοι μὲ τὴ σειρά καί ὕστερα ἐστάθηκαν στὴ θέσι των.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε. Ὅλοι ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

“Όταν έβγῆκαν τὰ Ἅγια, ὅλοι ἐγονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

«Τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων» εἶπε ὁ παπᾶς.

“Όλοι ἔκαναν τὸ σταυρό τους μὲ συγκίνησι. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, ποὺ σκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια πολεμῶντας γιὰ τὴν Ἑλευθερία καὶ τὴ Δόξα τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του ὁ δάσκαλος.

“Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἐκοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ ἐθαύμαζαν τὰ ὠραῖα χρυσᾶ φορέματα, ποὺ ἐφοροῦσαν οἱ Ἅγιοι. “Ο Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιά τῆς Παναγίας, εὐλογοῦσε μὲ τὸ χεράκι του κι ἐχαμογελοῦσε.

“Ο Κωστάκης προσευχήθηκε: «Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος».

Καὶ ἡ Ἑλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε:

«Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά».

“Υστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἑλενίτσας:

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

Ἡ Ἑλενίτσα ἐκοίταξε. Ἐνα μεγάλο μάτι ἦτο ἐκεῖ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, καὶ τοὺς ἐκοίταζε.

“Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Σιωπὴ! Κάμετε τὸ σταυρό σας.

“Ο Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ εἶπε πάλι μέσα του:

«Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δώσε στὸν πατέρα μου,

πού ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του, πολλὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία».

Ἡ Ἑλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἁγίους καὶ εἶπε σιγὰ στὸν Κωστάκη:

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἅγιοι φοροῦν χρυσὸ στεφάνι;

— Ὁ πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πὼς οἱ ἅγιοι ἔχουν ἅγιό φῶς, πού εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸ στεφάνι γύρω στὸ κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι:

— Μὴ μιλᾶτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπᾶς.

Ἡ Ἑλενίτσα ἐπρόσεχε πολὺ, μὰ δὲν καταλάβαινε τί ἔλεγε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε μὲ τὸν νοῦ της:

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτική, ὥσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἐκκλησία.

Καθὼς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸ κανδήλι, πού ἐκρέμετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, τῆς ἦλθε στὸν νοῦ τὸ ποίημα, πού τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της:

Χρυσὸ καντήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτὸ
μιὰ ἀκτίνα του, ἂν τὰ φθάσῃ.

Ἐνα καντήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιά φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλὸ,
πού ὁ Θεὸς ὀρίζει.

Σὲ λίγο ἐπλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ἐψιθύρισε :

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα· ποιὸς σοῦ τὸ ῥαψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ὠμίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σιωπήσῃ.

Ὅταν ὁ παπᾶς εἶπε τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων...», ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Πάμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ὠραία Πύλῃ ἐστέκετο ὁ παπᾶς καὶ ἐμοίραζε τὸ ἀντίδωρο. Ὁ κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ ἐφιλοῦσε τὸ χέρι καὶ ἔφευγε κάμνοντας τὸ σταυρό του.

Ἐπῆραν ὅλοι ἀντίδωρο, καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά :

— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς, γιατί ἐσταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθὼς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ ἐχαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ ἔλεγαν :

— Χρόνια πολλά, κὺρ-Δημήτρη!

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, ποὺ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο :

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις έλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὐγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἢ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾷ.

— Ἔ, παιδιά, καιρός, ξυπνᾶτε, εἶναι Κυριακή,
ἡ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἐκεῖ;

— Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λέγουν μὲ χαρὰ
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.

Ἡ μητέρα μὲ δροσᾶτο τὰ ἔπλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια τῶν μὲ κτένι ἔχώρισε ἄργυρό.

Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερά,

κι ἔλαμπαν σὰν ἀγγελούδια κι ἦσαν μιὰ χαρά.

Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιά κι αὐτὴ

τὸ μικρὸ τῆς ἀπ' τὸ χέρι τρυφερὰ κρατεῖ.

Φρόνιμα στὴν ἐκκλησίᾳ στέκουν τὰ παιδιά

καὶ τῇ λειτουργίᾳ ἀκοῦνε μ' ἀνοικτὴ καρδιά.

Φῶς καὶ μέσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί

στὸ σπιτάκι ἢ συνοδεία ἔρχεται πεζή.

Σ' ὅλη ἡ χύθηκε τὴ στράτα μόσκος θαυμαστός

καὶ ἀόρατος μαζί τῶν ἔρχεται ὁ Χριστός.

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἑορτάζει τὴν Ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμὴ.

Ὁ Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἑκτῆς καὶ τὸν ὥρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἦσαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ἑορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ωραία προσευχή.

Ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ωραία ποιήματα καὶ ἐτραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

26. Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς πατρίδος ἡ ψυχὴ.

Ὅταν ξάφνω σὲ χαϊδεύη
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κύμα, ποὺ σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι ὁ Σταυρὸς ποὺ λαμπυρίζει
στὴν ψηλὴ σου κορυφῇ
εἰν' ὁ φάρος, ποὺ φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κρυφῇ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νᾶσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή!

«Τὰ πρώτα βήματα»

Ἰωάννης Πολέμης

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία:

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,
Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ ἱερὸ σύμβολο τοῦ Ἑθνους μας, τὴν ἔνδοξη
Γαλανόλευκη.

Κάθε Ἑθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γαλανόλευκη, τὴν
ὕφανε ἡ δόξα, τὴν ἐκέντησε ἡ ἐλευθερία καὶ
ὕπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα
τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἡρωϊσμό τῆς
φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιάς ἐδυνά-
μωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ ἐδιάβηκε τιμη-
μένα καὶ ὑπερήφανη τὴν Ἑπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ
Θράκη, αὐτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά.
Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές
τῆς τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἡρωϊκὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ' τὴ γαλανόλευκη Σημαία
καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ Ἑλλη-
νικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὁμορφὴ
Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασι-
λέα Κωνσταντῖνον.

Περιμένει νὰ στηθῇ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Ἑ-
πειρο, ποὺ εἶναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ
λευκὸ τῆς χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

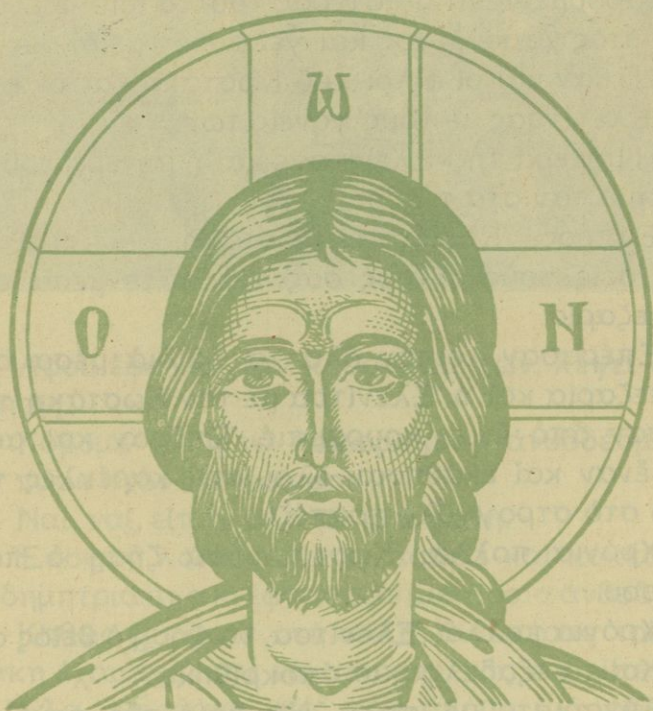
μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸ καὶ τὰ γαλά-
ζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν
Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἔθνος !

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς !

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας !

Ὅλοι ἐφώναξαν δυνατὰ «Ζήτωωωω!» καὶ
ἐκλείσε ἡ ἐορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν Ὑμνο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιὰ νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

Ἔλεγαν «χρόνια πολλά».

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμπιέ καὶ ποτό. Ἦτο πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστὸς μὲ ὅλους.

Ἦλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιὰ:

— Ἐμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πᾶτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

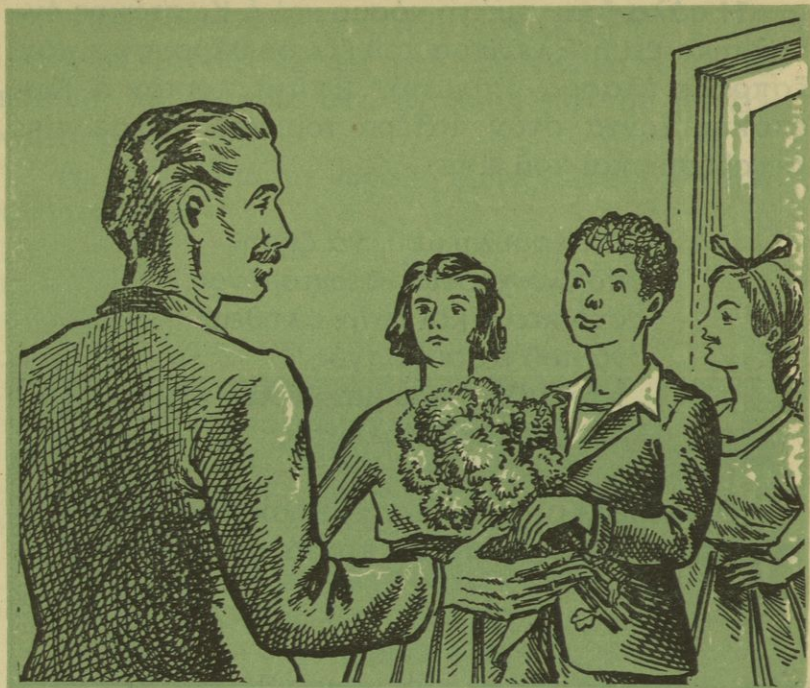
Ἐπέρασαν λοιπὸν ὅλα τὰ παιδιὰ μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἕναν κουραμπιέ. Ἐπῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἕναν καὶ ἐκάθησαν ὅλοι στὶς καρέκλες των, γύρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήσῃ ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήσῃ ὁ θεῖός σου.

Καὶ τὰ ἐξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν:

— Εὐχαριστοῦμε πολύ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας.

Ἄφου ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει ὁ Κωστάκης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πᾶμε στὸν πατέρα μου ;

— Ναί, ναί, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἔκοψαν λοιπὸν ὠραῖα ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτειασαν μιὰ ὠραῖα ἀνθοδέσμη.

Καθὼς ἐμπῆκαν στὴ σάλα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε :

— Ἔλα, Κωστάκη, πές μου ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

Ἡ σάλα ἦτο γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐν-
τράπηκε, μὰ ἡ Ἑλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν
ἔσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κω-
στάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν
ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε :

Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εὐτυχισμένος,
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἶσαι ὁδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιὰ μέρα
ἕνας ἄνδρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι χειροκρότησαν καὶ ὁ
πατέρας του τὸν ἐτράβηξε κοντά του καὶ τὸν ἐφί-
λησε.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας εἶπε τότε:

—Ἦλα, Ἑλενίτσα, πὲς καὶ ἐσὺ ἐκείνο τὸ ὠραῖο ποίημα, ποὺ ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα.

Ἡ Ἑλενίτσα, μὲ ὠραία φωνή, εἶπε τὸ παρακάτω ποίημα:

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΑΣ

Μέσ' στὸ σπῖτι ποιός γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
—Ἡ χρυσὴ μου ἡ μητέρα!

Ἦξω, ποὺ ἄλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾷ τρελλὸς ἀέρας,
κι ἄλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιός γυρίζει;
—Ὁ χρυσός μου ὁ πατέρας!

Ποιός μαθαίνει κάθε μέρα,
τόσα ὠραῖα στὸ σχολεῖο;
Ποιός ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴ μητέρα;
—Δὲν τὸ ξέρετε; εἴμ' ἐγώ!

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

(28η Ὀκτωβρίου)

Προχθές ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. Ἦτο ἡ ἐορτὴ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καὶ εἶπε, πὼς μιὰ τέτοια ἡμέρα, στὰ 1912, ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὴν Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἄλλη ἐορτὴ. Ἡ μεγάλη Ἑθνικὴ Ἑορτὴ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Σημαίες στολίζουν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἐξώστη τοῦ Κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωῒ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι ἐσήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμον γιὰ τὸν κίνδυνον, ποὺ ἄπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς εἶχαν κηρύξει τότε ἐξαφνικὰ τὸν πόλεμον.

28 Ὀκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἄσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἶδησι σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά κι ἐκαλοῦσαν ὅλους τοὺς Ἕλληνας στὰ ὅπλα. Ἐκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔτρεξαν πρόθυμα στὴ φωνὴ τῆς Πατρίδος. Ἀφῆσαν τὰ σπίτια τους, τοὺς γονεῖς, τὴν οἰκογένειά τους, τὴ δουλειά τους. Ἐτρεξαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἐνθουσιασμένοι, ὅλοι ἀγαπημένοι, μὲ πίστι στὸ Θεὸ γιὰ τὴ νίκη. Γιατὶ ὁ πόλεμος, ποὺ μᾶς εἶχαν κηρύξει οἱ ἐχθροί, ἦτο ἄδικος.

Μὲ τὴν τίμια στολὴ τοῦ στρατιώτη, νέοι καὶ ἡ-

λικιωμένοι, ὥρμησαν στή φωτιά. Μὲ τὸ τραγούδι
στὰ χεῖλη ἐσκαρφάλωσαν στ' ἀπόκρημνα καὶ χιο-
νισμένα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια
τῆς Παναγίας ἐνίκησαν νίκη μεγάλη καὶ ἔνδοξη.

Τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος ἐγέμισε λάμψι.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη νίκη ἑορτάζουν σήμερα καὶ
στὸ Χωριό.

Ἀπὸ ἡμέρες τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσει τὸ σχο-
λεῖο μὲ μικρὲς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες
γαλανόλευκες ἐπιγραφές.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει
στὸ Ἡρῶ τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη, κι ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ
Ἡρῶ εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω
στὴ στήλη αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν
ἡρώων τοῦ Χωριοῦ, ποὺ ἔπεςαν γιὰ τὴν Πατρίδα.
Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρω μὲ κάγκελλα καὶ
ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιῶν
λογιῶν ἄνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλλια
στὸ στῆθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοι-
νοτικὸ Συμβούλιο, ὁ παπᾶς, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχο-
λείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι
τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. Ὁ ἀέρας γε-
μίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

30. ΕΜΠΡΟΣ

Ἐμπρός! Ὀλόρθοι, ἀτρόμαχοι.

Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.

Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,

καὶ νά ἡ βροντή, τουφέκι.

Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο

καὶ στὰ Βαλκάνια ὡς πέρα

μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα

κι ἓνας ὁ νοῦς. Ἐμπρός!

Ἐμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχοι,

κι ἅς πέφτη ἀστροπελέκι.

Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,

βρόντησε τὸ τουφέκι.

Κρήτη, ὁ Μωριάς, ἡ Ρούμελη,

ἐμπρός. Ἡ Ἑλλάδα λάμπει,

ἀχολογᾶν οἱ κάμποι,

καΐνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός!

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ

(Πατριωτικός διάλογος)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΕΛΛΑΣ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ —
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ.

Ε Λ Λ Α Σ

28η Ὀκτωβρίου 1940. Ἡμέρα νίκης καὶ δόξης.
Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη
ἀνθρωπότητα τὴν ἰδέα, ὅτι οἱ ἐχθροὶ δὲν ἦσαν ἀνί-
κητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς
σκληρωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμό. Ἐχαρί-
σαμε στοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὴν νίκη. Θέλω σή-
μερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρω-
τεργάτες τῆς νίκης. Ἔλα, ἀθάνατε Τσολιᾶ!

Τ Σ Ο Λ Ι Α Σ

(Χαιρετᾷ καὶ στέκεται κοντὰ στὴν Ἑλλάδα)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα
στὰ ὅπλα ἐκείνη τὴ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἶχα στὰ πόδια μου φτερά
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
καὶ βροντοφωνάζοντας ἀέρα
ἔστειλα τοὺς ἐχθρούς μας
στὸν κακὸ τους καὶ πιὸ πέρα.

Ε Λ Λ Α Σ

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σου
ἀξίζουν. Ἔλα, ἀθάνατε Φαντᾶρε!

Φ Α Ν Τ Α Ρ Ο Σ

(Χαιρετᾷ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στά ὅπλα ἐκείνο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μιᾶς στὴ μάχη
μ' ἓναν ὑπουλο ἐχθρό.

Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἑλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν Πατρίδα
ὁ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἑπειρὸ μᾶς,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου καὶ σὺ λεβέντη, δόξεις, δάφνες σοῦ
ἀξίζουν. Ἑλα, ἀθάνατο Ναυτάκι!

ΝΑΥΤΗΣ

Σάν μᾶς πνίξανε τὴν Ἑλλη μας, στὴν Τῆνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἐκείνο,
ὠρκίστηκα πῶς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θὰ ἔκανα ἐγὼ στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρη
ζωντάνεψα ξανά τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη
κι ἔτσι ὁ ἐχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολὺ,
ἔκανα θρῦλο ἐγὼ στά πέλαγα τὸν Παπανικολῆ.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγε, Ναυτάκι τιμημένο. Ἑλα κι ἐσύ, καλέ μου
Ἀεροπόρε.

ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ

Ἦμουν κι ἐγὼ παρῶν, ὅπως καὶ πάντα,

μέσ' στὸ μεγάλο πανηγύρι τοῦ Σαράντα.
Τὸν ἐχθρό, ποὺ ἔφευγε, ἀπὸ ψηλὰ κοιτοῦσα
καὶ μὲ τὶς βόμβες μου τὸν γλυκοχαιρετοῦσα.
Δὲν σταματοῦσα καὶ μὲ ἥλιο καὶ μὲ τ' ἄστρα
γκρέμιζα τοῦ ἐχθροῦ τ' ἀτσάλινα τὰ κάστρα.
Τ' ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο ἐπετοῦσε
καὶ πάντα ἀνίκητο, γιατί ἡ Πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου, Σταυραετέ μου δοξασμένη. "Ελα κι
ἐσύ, μικρή μου Νοσοκόμα.

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζί μὲ τὸν Τσολιᾶ καὶ τὸ Φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τῇ φωτιά,
ποτέ μου δὲν λογάριασα τὸ χάρο
γιά τὴν Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα τῇ γλυκειᾷ.
Πόσες φορές στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σὰν μάννα κι ἀδερφή πονετικιά,
πόσες νυχτιές δὲν ἔκλεισα οὔτε μάτι,
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἢ φτωχιά.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου, Νοσοκόμα τιμημένη. "Ελα κι ἐσύ,
καλή μου Ἑλληνίδα.

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι ἐγὼ στὸ πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἐδούλεψα, δὲν ἔμεινα στὴν μπάντα,
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἐκεῖ στὴν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τῇ Φανέλλα.
Πῆρα τουφέκι πλάϊ στοῦ Τσολιᾶ τῇ φουστανέλλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζήσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε, καλή μου Ἑλληνίδα! Ἔλα, καλό μου Σω-
φεράκι.

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τῇ γλυκειά μας μάννα,
ἐφόρτωνα ὅσο μποροῦσε νὰ σηκώνη
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμένα.
Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἐκεῖ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τῇ γραμμῇ,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἐχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ πίστι, γιὰ τιμῇ.

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε καὶ σύ, καλό μου Σωφεράκι. Εὖγε σὲ ὁ-
λους σας.

Εὖγε καὶ στὸν ἑνδοξο Ἑλληνικὸ λαό, πού μὲ
τὴν ὁλόψυχη συνδρομὴ του ἐκερδίσαμε τὴ νίκη καὶ
ἐδείξαμε στὸν κόσμο ὅτι:

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιὰ κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγοῦδι χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγουν).

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

Ἀθήνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἱ μεγαλόχαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

· · · · ·
Ἡ Ἀθήνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Ηλιάμας

Μιὰ ἡμέρα ποὺ ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἀθήνα, ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας.

— Καμμιά πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἱστορία καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε ποὺ ἡ Ἀθήνα ἦτο ἀκόμη ἓνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα ποὺ ἔχει σήμερα.

Ἐλέγετο Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου τῆς βασιλιᾶ Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλις μιὰ ἡμέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἐξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ἱστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπῆραν στὴν προστασία τους.

Ὅλοι οἱ θεοί, χωρὶς ἐξαίρεσι, ἤθελαν νὰ προστατεύσουν τὸν ὁμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ' ὅλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

Ὁ Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν, καὶ ὥρισε, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεοὺς, ποὺ θὰ χάριση στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του στὴν πόλι καὶ θὰ τὴν πάρῃ στὴν προστασία του.

Ὁ διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι, μπροστὰ στὸ βασιλιᾷ Κέκροπα καὶ σ' ὅλους τοὺς θεοὺς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβηκαν ἀπ' τὸν Ὀλυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαينά του καὶ ἀμέσως ἐβγήκε νερό.

Δὲν ἄρεσε τὸ δῶρο ὅμως αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους. Ξανακτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο μὲ τὴν τρίαينά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἓνα ὠραῖο ἄλλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους. Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς Ἀθηναίους.

Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη τοῦ Διός, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι τῆς τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο ποὺ θὰ ἐχάριζε τροφή καὶ ὑγεία στὴν πόλι καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.

Ἔτσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε νικήτρια κι ἐπῆρε στὴν προστασία τῆς τὴν πόλι.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δείγμα τῆς ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προώδευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν ἱστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιὰ ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἑλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιὰ τοὺς ἄλλους θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βασιλιὰ Κέκροπα. Ἦτο ἀλήθεια μιὰ ὑπέροχη σκηνή, ποὺ τὴν εἶχαν κάμει μόνα τῶν τὰ παιδιὰ.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἐξύπνησαν πολύ πρωΐ.

Τοὺς ἐφάνηκε σὰν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μὰ καθὼς ἐξύπνησαν, ἄκουσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχή, πού ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς ἐφώναζε:

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ ἰδῆτε!

Ὁ Κωστάκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. Ἔτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. Ἄ, τί ἐγίνετο ἔξω! Ἀπὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. Ἀστραφτε πότε πότε καὶ ἐβροντοῦσε. Ὁ κύρ-Γιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλλα, πού ἔσταζε γύρο γύρο νερά. Τὰ παπούτσια του ἦσαν ὅλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ

λάμψι ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἔπειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἄρχισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξῃ πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίσῃ τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλουῖδια, τὰ χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθαρίσῃ τὸν ἀέρα καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴ σκόνῃ καὶ τοὺς καπνοὺς. Θὰ γεμίσῃ καὶ τὰ πηγάδια καθαροὺς νερό.

Νά, ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἑλενίτσας:

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα!

— Καλημέρα, Ἑλενίτσα, καλημέρα ἐξαδελφούλα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρὸς;

Ἡ Ἑλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγουῶδῃσε:

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲ ἓνα γνωστὸ ποίημα:

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλὴ, ψιλὴ βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
Ἡ κάθε μιὰ τῆς στάλα
κι ἓνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μέσ' στοῦ ζευγαῖ τὸ σπίτι
λαμποκοπᾷ τὸ τζάκι.

Μὲ τὴ γιαγιά, ποὺ γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

Χαμογελᾷ ὁ πατέρας
καὶ τὴ φωτιά σκαλίζει.
Καὶ δὸς τοῦ πιά ἡ βροχοῦλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σὰν νὰ τοῦ λέη, κτυπῶντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίση
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στέλιος Σπερδάντσας

— Εἶσαι ἕτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἐσύ;

— Νά, τὴν ὀμπρέλλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώση
ἡ μητέρα μου.

— Καὶ ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα τοῦ τὸν ἐβοήθησε νὰ περάσῃ τὴ σάκ-
κα τοῦ στοὺς ὤμους καὶ τὸν ἐβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἄνοιξε τὴν ὀμπρέλλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στὸ δεξί του χέρι.

Ἦλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα
της καὶ τὰ δύο ἐξαδελφάκια, περπατῶντας προσε-
κτικὰ ὅσο ἡμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

Τὸν Ὀκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς ὀργώνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στούς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

Ἔχει ἐτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, ποὺ θὰ σπείρῃ τὸ φθινόπωρο. Ἔβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα, γιὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὶς ἀσθένειες.

Στὶς μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάρωτρα, δηλαδή μὲ ἄρωτρα μὲ πολλὰ ὕνιά, ποὺ κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμῃ τὴν προσευχή του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του ὀργώνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

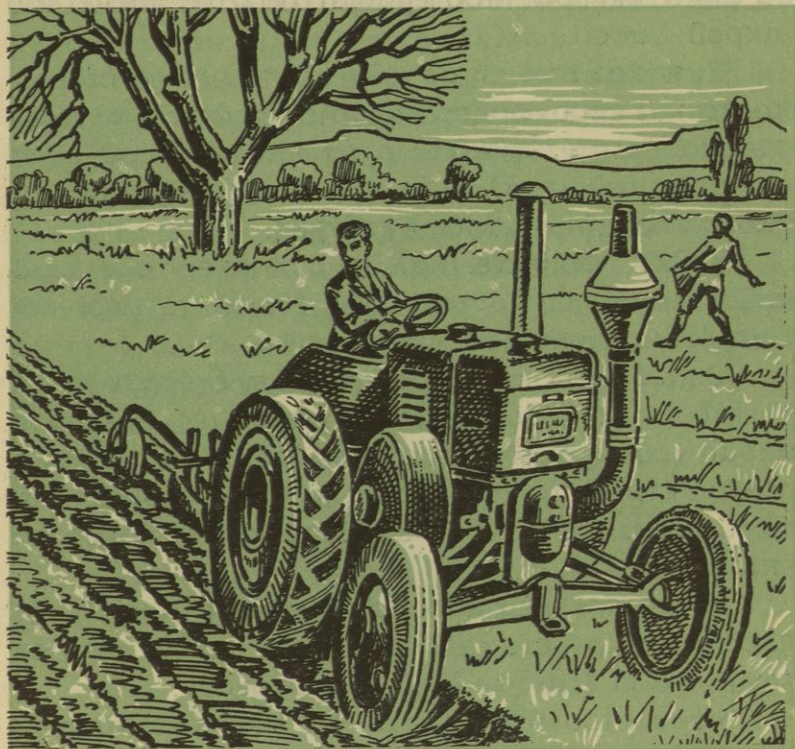
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, ποὺ ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτική του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρῆθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὔρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καί, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλείά του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῇ.

Τὰ παιδιά του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ἡμέρας καὶ ἡ γυναῖκά του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὅλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχὴ των καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεὸ νὰ εὐλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπόρο μὲ τὶς χρυσῆς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου καὶ νὰ τὸν δροσίσῃ μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελλωτὴ σιδερό-πορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ωραία δενδροστοιχία. Ὅταν ἔφθασαν στὴν πλατεία, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ-Γιάννης ἦλθε γελαστός νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ.

— Καλῶς ὠρίσατε, καλῶς ὠρίσατε, τοὺς ἐφώναξε καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔξωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἐχαιρέτισε ὅλους χαρούμενος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἐχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γύρω των. Στὶς πορτοκαλλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλλια. Σ' ἓνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικά κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἐχαϊδεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἀφοῦ ἐκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθηκαν τὰ δυὸ ἐξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Ἐλᾶτε, ἄς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ὅριστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ καὶ νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὰ δένδρα του.

— Οί πορτοκαλλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ-Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νοστιμώτατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμᾶτα χυμὸ.

Ἦκοψε ἕναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἐμοσχοβολοῦσαν τὰ γυαλιστερά πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νὰ καὶ οἱ μανδαρινιῆς γεμᾶτες ἀφρᾶτα μανδάρinia. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλλιῆς σὰν καλὲς ἐξαδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω ἐκινοῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά των λογάκια. Ἦτσι θαυμάζοντας τὰ δένδρα ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

Ὁ στάβλος ἦτο ἓνα μεγάλο ὑπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦσαν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

Ὁλος ὁ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερά στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ὑπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχνιά. Τὰ ζῶα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἶναι τὰ ζῶα, κύρ-Γιάννη; ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης. Τὸ βράδυ βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἐχω ἓνα βόϊδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἓνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον ἓνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εὐχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε:

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα των φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

37. Η ΚΟΥΝΙΑ

Ἀφοῦ εἶπαν αὐτά, ἐγύρισαν πάλι ὅλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποὺ ἦτο ἡ μεγάλη καρυδιά καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ ἠθέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας εἶπε:

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἀνεβῆτε καὶ οἱ δυὸ καὶ πιασθῆτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφιγτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας!

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιὲς καὶ ὕστερα δυνατώτερες.

— Τί ὥραϊα ποὺ εἶναι! ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ. Ἐλα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιά, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατὴ, ἐφώναξε ἡ Ἑλενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας.

— Ὠπ, ὦπ! Ὠς τὰ κλαδιὰ ψηλά. Ὠπ! σὰν πουλιὰ πετᾶμε. Ὠπ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ ἐνθουσιασμένα.

Ὁ κύρ-Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα-Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. Ὅλα ἐδῶ στὸ περιβόλι σου εἶναι ὥραϊα, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— Ἐλᾶτε τώρα, ἐλᾶτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας. Εἶναι πιά ἀργὰ καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ὁ ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύσῃ.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιά καὶ ὅλοι ἔτοι-
μάσθηκαν νὰ φύ-
γουν.

Ὁ κύρ-Γιάννης
τοὺς ἔδωσε μερικά
πορτοκάλλια νὰ
πάρουν μαζί των.
Τὸν εὐχαρίστησαν
ὅλοι γιὰ τὶς ὥραϊες
ᾠρες ποὺ ἐπέρα-
σαν στὸ περιβόλι
του καὶ ὁ κύρ-Γιάν-
νης τοὺς παρεκά-
λεσε νὰ ἔρχωνται
συχνά.

Ἔδωσαν λοιπὸν
τὸ χέρι, ἀποχαιρέ-
τησαν καὶ ξεκίνη-
σαν νὰ γυρίσουν
στὸ σπίτι.

Ὅλοι ἦσαν χα-
ρούμενοι καὶ τὰ
παιδιά σ' ὅλο τὸ
δρόμο ἐτραγουδοῦ-
σαν.

Πόσα εἶχαν νὰ-
εἰποῦν τὸ βράδυ
στὴ γιαγιά καὶ
στὸν παπποῦ!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Ἡ καμπάνα κτυπᾷ Ἑσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στὴ στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εὐχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εὔρουν τὸ δείπνο, τὴν ξεκούρασι.

Ὁ κύρ-Δημήτρης τριγυρνᾷ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμμιὰ πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωΐ, μὲ τὸ πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζί μὲ τὸν ἀδελφό του ὀργώνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τις Κυριακές, όταν είναι καλὸς καιρὸς, μετὰ τὴ λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιὰ φορὰ καὶ πηγαίνουν μαζὶ στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπη τὴ γῆ, ποὺ ὥργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνη καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρά. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

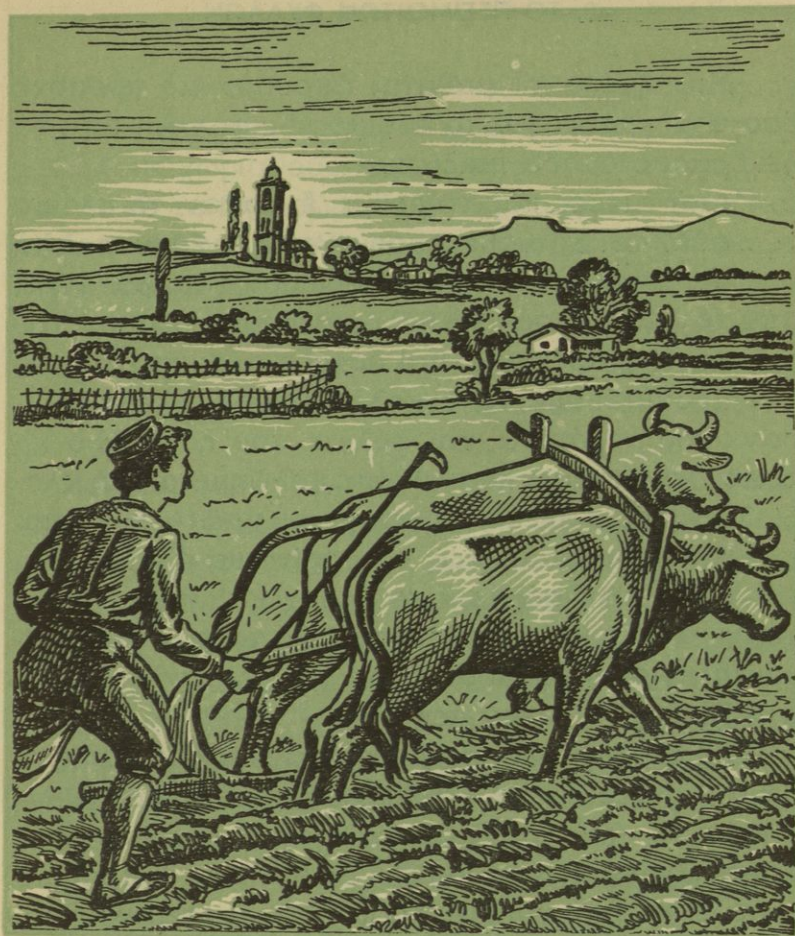
— Νὰ δουλεύης καὶ σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ ὄρεξι, τοῦ λέγει. Ὅταν τελειώσης τὸ Δημοτικὸ, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι, ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἑμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύη, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας καὶ τὸ Χωριό μας καὶ ἡ πατρίδα μας.

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾷς, καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κατάσπρο κοπάδι ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.

Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ ὅλη τὴν ἱστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αὐγὴ τὰ βοῖδια τοὺς κεντροῦν καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν. Μὲ τίς φωνές σου σταματᾷ ἡ κόρη τ' ἀργαλειὸ καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖο.

Ὁ δουλευτὴς τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατᾶ
καὶ τὸ σταυρὸ του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾶ.
Ἐσύ 'σαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποὺ τὶς μικρὲς λαχτάρες του τὶς λές στὸν οὐρανό.

Στέλιος Σπεράντσας

Μιά ημέρα οί μαθηταί ἄκουσαν μέ προσοχή ὅσα εἶχε γράψει γιά τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δένδρα μιὰ ὁμάδα παιδιῶν.

«Ἀπὸ ἡμέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἐλαφρὰ γύρω ἀπὸ τὸ δένδρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό. Καὶ ὕστερα πέφτουν στὴ γῆ.

»Ἐδοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα, ποὺ ἦσαν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα, ποὺ ἦσαν ὅλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἦσαν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ἐξεκόλλησαν μέ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

»Παρατηρήσαμε, πῶς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τίς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοτσάνι. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πῶς τὰ φύλλα ξεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τίς ζωντανές οὐσίες στὸ δένδρο. Ὑστερα πέφτουν.

»Τὰ ξερὰ φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἦσαν τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα ἐτρίβοντο εὐκόλα. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πῶς στὸ χῶμα εἶναι ἅπειρα μικρὰ ζωῦφια, ποὺ ἡ δουλειὰ τους εἶναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτειάνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δένδρα τὸ χειμῶνα.

»Εἶναι ὁμορφή ἡ ἱστορία τῶν φύλλων! Φυτρώνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δένδρο. Κι ὅταν ξεραίνονται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δένδρο, γιὰ νὰ μπορῇ τὴν ἀνοιξὶ ν' ἀνθίσῃ ξανὰ καὶ νὰ πρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Είναι ή εποχή του κυνηγιού. Συχνά άντηχοῦν κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. Ὁ κύρ-Δημήτρης μ' άλλους χωριανούς, πού άγαποῦν τὸ κυνήγι, φεύγουν από τὰ ξημερώματα με τὰ τουφέκια τους καί με μιὰ καλή προμήθεια από φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα καί τὸ σκύλλο, τὴ Σπίθα. Ἡ Σπίθα ἔχει ὄσφρησι ἐξαιρετική καί ξεύρει νά εὐρίσκη τ' άγρίμια, νά τὰ κυνηγᾷ, νά τὰ πιάνη, δίχως νά τοὺς κάνη κακό, καί νά τὰ φέρνη στοῦ άφεντικού της.

Πολλές φορές οἱ κυνηγοὶ γυρίζουν με τὸ βασίλεμμα τοῦ ἡλίου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στή σακκούλα τους κανένα λαγό, παχουλά ὀρτύκια ή καμμιά πέρδικα.

Κάποτε τὸ βράδυ, ὅλη ή συντροφιά ἔρχεται στοῦ σπίτι της Ἑλενίσας καί τότε γίνεται μεγάλη συζήτησι γιά ἐπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, γιά δύσκολα κυνήγια. Είναι νά γελᾷ κανεὶς με τίς άστείες περιπέτειες, πού διηγοῦνται καί με μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλοῦν ἐπίσης γιά τὴν παλληκαριά τῶν σκυλλιῶν καί πρὸ πάντων της Σπίθας, πού ὅλοι τὴν εὐρίσκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικό σκυλλί ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ὁ Κωστάκης ἀκούει με προσοχή ὅλες τίς διηγήσεις τοῦ κυνηγιού. Ἡ Ἑλενίσα ὅμως δὲν ενδιαφέρεται καί πολὺ γι' αὐτές. Αὐτὴ χαϊδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, πού τὰ βλέπει σκοτω-

μένα, πρὶν τὰ πάρη ἢ μητέρα της νὰ τὰ μαγει-
ρέψη.

Μιά ὅμως ἱστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ με-
γάλη ἐντύπωσι στὰ παιδιά.

Ένα πρωί, ένας κυνηγός ἐπήγαινε στο δάσος γιά κυνήγι, μαζί με τὸ σκύλλο του. Ὁ σκύλλος ἔτρεχε ἔμπρός. Ξαφνικά ἄρχισε νὰ περπατῇ με μεγάλη προσοχή, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. Ἔτσι περπατοῦν οἱ σκύλλοι, ὅταν μυρίζονται κυνήγι.

Ὁ κυνηγός ἐκοίταξε πέρα κατὰ τὰ δένδρα καί, νομίζοντας πὼς ἦτο καμμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. Ἀλλ' ἀμέσως ἐσταμάτησε. Τί ἦτο; Ένας μικρούλης σπουργίτης, ποὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἦτο ἀκόμη κίτρινο καί μόλις ἐστέκετο στὰ πόδια του. Ἐκουνοῦσε τὶς φτερούγες καί δὲν ἤμποροῦσε νὰ πετάξῃ.

Ὁ σκύλλος ἦτο ἔτοιμος νὰ τοῦ ριχθῇ, ὅταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ δένδρο ἓνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκυλλου. Ἦτο ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καί ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερά κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

Ὁ σκύλλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορές ὁ πατέρας σπουργίτης ἐπήδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλλου. Καί ὁ σκύλλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἐσταμάτησε. Ὁπισθοχώρησε λιγάκι, ἐγαύγισε δυὸ-τρεῖς φορές κι ἐκοίταξε με ἀπορία τὸν κυνηγό.

— Κι ὁ κυνηγὸς τί ἔκαμε; ἐρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Ἑλενίτσα.

—“Εχε λίγη ὑπομονή, εἶπε ὁ παπποῦς. Ὁ κυνηγὸς δὲν ἦτο σκληρός. Ἐθαύμασε κι αὐτὸς τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ παιδί του κι ἀμέσως ἐφώναξε πίσω τὸ σκύλλο του. Ἐσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλὰ τὸ πουλάκι στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ’ ἓνα βάτο.

—“Αχ! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Πόσο εὐχαριστήθηκα, πὺ αὐτὸς ὁ κυνηγὸς εἶχε καλὴ καρδιά! Φαντάζομαι, πὺς ὁ πατέρας θὰ τοῦ ἔφερνε ἐκεῖ φαγητό, ὡσπου νὰ δυναμώσουν οἱ φτεροῦγές του.

— Κι ἐγὼ ἔτσι λέγω, ἐπρόσθεσε ὁ παπποῦς. Γιατὶ ὕστερα ἀπὸ τέτοιο θάρρος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἰδῇ τὸ σπουργιτάκι του νὰ ζῇ καὶ νὰ πετᾷ στὰ δένδρα, μαζὶ μὲ τ’ ἄλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ἡ Μιμὴ εἶναι ἡ κομψὴ καὶ χαριτωμένη γάτα τοῦ σπιτιοῦ. Ἐχει μεγάλη εὐκινησία καὶ ἐπιδεξιότητα νὰ σκαρφαλώνῃ στὰ δένδρα.

Τὴ Σπίθα στὴν ἀρχὴ πολὺ τὴν ἐφοβόταν, γιατί τὴν ἐκυνηγοῦσε. Εὗρισκε τὴ σωτηρία της στὰ δένδρα. Μὰ ὅταν δὲν ἐπρολάβαινε νὰ φύγῃ, ἐκαμπούριαζε τὴ ράχι της, ἀγρίευε τὰ μάτια της καὶ ἐπερίμενε τὴν κατάλληλη στιγμή νὰ ριχθῇ στὸ σκύλλο.

Ἀπὸ τὸν Αὐγουστο ἡ Μιμὴ ἔγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ εἶχε γεννήσει στὸν ἀχυρῶνα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, πὺ τὴν ἀνακάλυψε ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἐπῆγαινε συχνὰ νὰ τὴν βλέπῃ. Καὶ

νά τί ἔγραψε ἡ Ἑλενίτσα στίς πρῶτες σελίδες τοῦ Ἡμερολογίου της:

«...Μόλις τὰ μικρά χορτάσουν γάλα, πέφτουν μὲ τὸ πλάϊ σὲ ὕπνο βαθύ. Ἡ Μιμὴ ἀγρυπνᾷ κοντά τους μὲ ἀγάπη. Ὅταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλὴ μαννούλα τὰ πλένει καὶ μὲ τὴν τραχειά της γλῶσσα βουρτσίζει καλὰ-καλὰ τὸ τρίχωμά τους.

Κάποια ἡμέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἤθελε νὰ καθίση νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καὶ τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέσῃ πιά νὰ τῆς φύγῃ! Ἄρχισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχι. Ὑστερα ἡ Μιμὴ τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἄρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἄσπρης κοιλίτσας. Κάποια στιγμή τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι, πῶς φιλήθηκαν».

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε:

«Τὰ μικρά τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμὴ τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νὰ τὰ ἰδῶ. Καὶ τὰ τρία, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ χάιδεψα καὶ ἔφυγα. Σὲ λίγο ἄκουσα ἓνα παράξενο κλάμα. Τρέχω πίσω καὶ βλέπω τὴ Μιμὴ νὰ κρατῇ στὸ στόμα της ἓνα γατάκι της, ποῦ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἑλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ Μιμὴ ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καὶ πῶς μ' ἓνα ποντικάκι τὰ ἐμάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

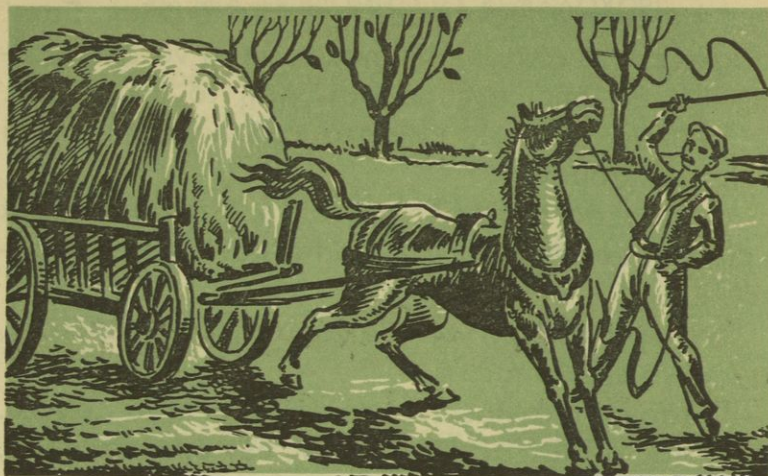
44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

Με μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ἢ ψιψινά μας, ἢ Κάκια,
καθαρίζει στὴ γωνίτσα
τὰ κατάσπρα τῆς γατάκια.

Τά 'χει κάνει σὰν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τὰ κοιτᾷ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ἡ μοναχὴ τῆς ἔννοια.

Κι αὐτὰ παίζουνε μὲ τρέλλα
καὶ πηδοῦν ὀλόγυρά τῆς.
Μιὰ τῆς λύνουν τὴν κορδέλλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν οὐρά τῆς.

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Μὲ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Νοεμβρίου ἦσαν πολὺ ὠραίες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Κωστάκης περιπατοῦσε μὲ τὸ θεῖό του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χωριοῦ. Ἐρχόταν ἓνα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο ἐστάθηκε. Ἦτο καταϊδρωμένο. Ἴσως νὰ εἶχε κουρασθῇ μὲ τὸ τόσο βάρος, πὺ ἔσερνε. Ὁ ἄμαξᾶς, χωρὶς νὰ δώση καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρῃ ἀνάσα, ἐτράβηξε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ ἐφώνηξε γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν ἐπροχωροῦσε.

Χάνει τὴν ὑπομονή ὁ ἄμαξᾶς κι ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιό. Τὸ ἄλογο δὲν ἐκινεῖτο κι ὁ ἄμαξᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ κτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; "Αφησέ το λίγο νὰ ξεκουρασθῇ καὶ θὰ ἰδῇς πὼς θὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτὰ, ποὺ τοῦ ἔχεις κρεμασμένα!

Ὁ ἀμαξῆς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλός, καὶ λίγο σὰν πειραγμένος.

Ὑστερα ἀπὸ λίγο, ποὺ ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ἐξεκίνησε.

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποὺ ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξῆς ἔδειξε, πὼς δὲν ἔχει καθόλου, λέγει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. Ὑπάρχει πιὸ ὠραῖο, πιὸ ἐξυπνο καὶ πιὸ ἐξυπηρετικό ζῶο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραίνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ ἴδιος ἐπάνω σ' αὐτό. Ἀργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔξεψε πρῶτα στὸ συρτὸ χειραμάξι του, ὕστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στὸ ὁμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. Ὅμως σ' ὅλα τὰ χωριά καὶ σὲ πολλὰς πόλεις ἀκόμη προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ὠραῖο νὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ ὀρμὴ, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἵπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἐγὼ καὶ στὰ δύο.

Ὁ ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάη νὰ παραλάβῃ ἓνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸν Κωστάκη, ποὺ ἦτο περίεργος νὰ ἰδῇ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτέ ἄλλῃ φορὰ ἐκεῖ, ἂν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι ὑπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποὺ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφθασαν σιγὰ-σιγὰ συζητῶντας ὡς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποὺ ἐνῶνε τίς δυὸ ὄχθες ἑνὸς μικροῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριά γύρω. Γιὰ τὸ νερό. Ἄν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἐζοῦσαν τόσοι ἄνθρωποι, χωρὶς νερό; Εἶδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῇ νὰ βρέξῃ; Ἀνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά μας. Ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἶναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποὺ μᾶς ἐχάρισε ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Ὁ ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. Ὁ ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῶα, ποὺ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ ἐγίνοντο ὅλα αὐτά;

— Καὶ ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;
— Ἔνα μέρος ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ ἔρχεται ἀπὸ
πολὺ μακριά. Ἔκαμε πρῶτα ἓνα μακρινὸ ταξίδι
κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ὑστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ
μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλὰ στὸ βουνό, ἀπ' ὅπου
ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ
τὸ νερὸ εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἀλλὰ ὅταν
μ' αὐτὸ ἔνωθοῦν τὰ νερά τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυα-
κιοῦ, θολώνει. Τὸ νερὸ, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ
φυτὰ στὶς ὄχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταινεῖ, πηδᾷ
ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν
κι αὐτὰ νὰ ἔνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχηματίζεται
τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζει
τὴν περιοχὴ.

— Ἀκουσα τὸν παπποῦ νὰ λέγῃ, εἶπε ὁ Κωστά-
κης, πῶς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε
γῦρο μεγάλες καταστροφές στὰ ζῶα καὶ στὰ πε-
ριβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἦτο τὴ χρονιά, ποὺ
ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς
βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμιοῦ δὲν ἐβάσταξε
τόσα νερά. Ὅμως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γῦρο
χωριά ἐφρόντισαν ἔπειτα κι ἐφτείαξαν κανάλια
καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ
ξεχειλίζει πιὰ καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔ-
φθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ
Ταχυδρομεῖο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό.

— Δὲν μᾶς διαβάξεις, Κωστάκη, καμμὴν ἱστορία, ἀπὸ τὸ βιβλίο, ποὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναί, παπποῦ. Νὰ σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

Ὁ Κωστάκης ἐπῆρε ἓνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε κοντὰ στὸν παπποῦ κι ἄρχισε νὰ διαβάξη ἀργὰ-ἀργὰ, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνει καὶ ὁ παπποῦς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρις, ὁ γυιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τροίας, ἄρπαξε τὴν Ἑλένη, τὴν ὀμορφὴ βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸ ἐθεώρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αὐλίδος, στὸ στενὸ, ποὺ χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Εὐβοία, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἦσαν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιᾶς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἑλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὰς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, για ποιά λόγο οί θεοί τοὺς ἔστειλαν αὐτὴ τῇ φοβερῇ κακοκαιρίᾳ.

— Ἡ θεὰ Ἀρτεμις εἶναι θυμωμένη μαζί μας, ἀποκρίθηκε ὁ μάντις. Γιατὶ ὁ Ἀγαμέμνων ἔχει σκοτώσει στὸ κυνήγι τὸ ἱερὸ ἐλάφι της.

— Καὶ τί θέλει τώρα ἡ μεγάλη θεά;

— Ἡ θεὰ τότε μόνον θὰ προστάξῃ νὰ ἡσυχάσουν οἱ ἄνεμοι, ὅταν ὁ Ἀγαμέμνων θυσιάσῃ στὸ βωμὸ της τὴν κόρη τοῦ Ἴφιγένεια.

Καταλυπημένοι ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλχαντος ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ βασιλιᾶδες. Καὶ ὁ καθένας ἐρωτοῦσε τὸν ἄλλο, πῶς θὰ μπορούσε ὁ Ἀγαμέμνων νὰ κάμῃ μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Γιὰ τὴν πατρίδα, εἶπε ὁ Ἀγαμέμνων, μόλις τὸ ἔμαθε, ἀποφασίζω νὰ θυσιάσω καὶ τὴν ἀγαπημένη μου κόρη.

Ἀμέσως ὁ Ἀγαμέμνων ἔστειλε μήνυμα στὴ γυναῖκά του, τὴν Κλυταιμῆστρα, στίς Μυκῆνες, καὶ τῆς παράγγειλε νὰ τοῦ στείλῃ τὴν Ἴφιγένεια γιὰ κάποιο μεγάλο σκοπὸ.

Ἀνύποπτη ἡ Κλυταιμῆστρα ἐφαντάσθηκε, πῶς ὁ Ἀγαμέμνων θὰ ἤθελε, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Τροία, νὰ παντρέψῃ τὴν κόρη τους. Γι' αὐτὸ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ὠδήγησε ἡ ἴδια στὸ στρατόπεδο.

Ὁ Ἀγαμέμνων στὴν ἀρχὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ φανερῶσθαι στὴ γυναῖκά του τὴ φοβερὴ ἀλήθεια. Ἀλλά, μὴ μπορῶντας νὰ κάμῃ καὶ ἀλλιῶς, τὴν ἐφάνερωσε στὸ τέλος καὶ στίς δύο.

— Πατέρα, θέλω νὰ πεθάνω, ἂν εἶναι γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος μας, ἐφώνασε ἡ κόρη. Εἰ-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῇ κανεὶς, μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαίνει γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ ἐτράβηξε κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου ἐπερίμενε ὁ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασιλοπούλα. Σύρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοίξετε ἀμέσως πανιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικηταί.

Ὁ μάντις ἔβαλε ἓνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα:

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου γιὰ θυσία τὴν ἡρωϊκὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴ νίκη στοὺς Ἀχαιοὺς.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἓνα θαῦμα ἔγινε ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ! Πρὶν προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἐγγίξῃ τὸ λαίμῳ τῆς κόρης, στὴ θέσιν τῆς εὐρέθηκε μιὰ ἄσπρη χαριτωμένη ἐλαφίνα, ποὺ ἤσυχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῇ. Ἡ θεὰ δὲν ἠθέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἓνα μέρος μακρινὸ, στὴν Ταυρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἱέρεια στὸ ναό τῆς.

Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὅλοι οἱ βασιλιᾶδες καὶ οἱ πολεμισταὶ ἐχάρηκαν πολὺ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαυσε καὶ ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ ἐφούσκωσαν τὰ πανιὰ τῶν πλοίων. Σὲ λίγο ὁ στόλος ἄφηνε τὸ λιμάνι καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου, βγαίνοντας στ' ἀνοικτὰ, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ύστερα από δυο μηνών εργασία του σχολείου, τὰ παιδιά, μπαίνοντας στην τάξη, αντικρύζουν κρεμασμένη στον τοίχο μιὰ καρτέλλα με καλλιγραφικά γράμματα.

Είναι τοποθετημένη σε πλαίσιο ξύλινο όμορφοσκαλισμένο και στολισμένο.

Τὰ γράμματα και τὸ σκάλισμα είναι τῆς Ἑλενίτσας, πὺ είναι πρώτη στην καλλιγραφία και τῇ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλλα αὐτὴ είναι ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἶναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, πὺ πρέπει νὰ τὶς τηροῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ και πὺ φροντίζουν νὰ τὶς ἐκτελοῦν.

Νά τί λέγει ὁ Δεκάλογος :

1. Νά κτυπᾶς τή θύρα, πρὶν μπῆς στήν τάξι τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ νά τὴν κλείνης πάντα, χωρίς θόρυβο.

2. Νά μὴν τρέχης μέσα στοὶ σχολεῖο καὶ νά μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στήν τάξι.

3. Νά εἶσαι πάντα καθαρὸς στοὶ σῶμα καὶ στὰ ρούχα. Πρὶν μπῆς στοὶ σχολεῖο, νά καθαρίζης καλὰ τὰ παπούτσιά σου, ἂν εἶναι λασπωμένα. Νά διατηρῇς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίό σου, τὴν τάξι σου, τὸ σχολεῖό σου.

4. Νά ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποὺ ἀνήκει στοὶ σχολεῖο, καὶ νά τὸ προσέχης.

5. Νά μὴν ἀπουσιάζης ἀπὸ τοὶ σχολεῖο χωρίς σοβαρὴ αἰτία, καὶ νά εἶσαι πάντα στὴ θέσι σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.

6. Νά ἐτοιμάζης κάθε ἡμέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καὶ ὅταν ἀπουσιάζης, νά τὰ συμπληρώνης.

7. Νά μιλῇς μὲ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καὶ μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καὶ στοὺς μεγαλύτερους σου.

8. Νά μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸ δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νά περιμένῃς νά τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νά ζητᾶς τὴν ἄδεια νά μιλήσης.

9. Νά λέγῃς πάντα τὴν ἀλήθεια καὶ νά μὴ κατηγορῇς τοὺς συμμαθητάς σου.

10. Ν' ἀκοῦς ὅ,τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νά τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καὶ νά μὴ κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἀπὸ ἡμέρες ὁ δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιά νὰ γράψουν στὰ τετράδιά των ὅσες παροιμίες ξεύρουν ἢ μποροῦν νὰ μάθουν γιὰ τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνες.

Τὰ παιδιά ἔγραψαν στὰ τετράδιά των πολλές. Νὰ οἱ σπουδαιότερες:

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.

2. Ἄν ἴσως βρέξη ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θά ᾔχης.

2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὀκτώβρη τὰ κουδούνια.

3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὀκτώβρη, ἔχει ὀκτῶ σειρὲς στ' ἁλώνι.

ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες.

2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας, τὸ μήνυμά της στέλνει: Οὔτε τσοπάνος στὰ βουνά, οὔτε ζευγᾶς στοὺς κάμπους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στὴ γῇ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.

Στὴ στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιά
τὸ γεροντάκι, πὺ ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.

Μὰ ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα
καὶ στὴ φωτιά,
ὄνειρευόμαστε τὰ δῶρα
μέσ' στὰ κουτιά.

Ἄγιε Βασίλει, πὺ θὰ φθάσης
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσης
καὶ τοὺς πτωχοὺς.

Ὁ χειμῶνας ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸν χειμῶνα τὰ κιτρινισμένα φύλλα τῶν δένδρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρύο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ' αὐτιά καὶ τὶς μύτες μας. Ὁ ἀέρας φυσᾷ δυνατὸς καὶ λυγίζει τὰ δένδρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δένδρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου-κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι θὰ ξηρανθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

Ἄλλα θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιά τὶς κρύες ἡμέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύκτες τοῦ χειμῶνα.

Ὁ βοριᾶς φυσᾷ πολὺ συχνὰ καὶ πολλὰς φορὲς παγώνει τ' ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτσες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ ὅλα γύρω μας γίνονται κάτασπρα.

Ἄς χιονίξῃ ὅμως καὶ ἄς φυσᾷ ὁ βοριᾶς ὅσο θέλει. Οἱ ἄνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχά των. Μὲ τὸ μαλλί, ποὺ μᾶς ἐχάρισαν τὰ ἀθῶα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλλες καὶ ἄλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλλια εἶναι τὸ χειμῶνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζεμμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ἰανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία, ποὺ κρατεῖ ὀλίγες ἡμέρες. Οἱ ἡμέρες αὐτὲς λέγονται «Ἀλκυονίδες ἡμέρες».

Ὁ δάσκαλος ἐξηγήσῃ σήμερα στὰ παιδιὰ, γιὰ τοὺς οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται «Ἀλκυονίδες ἡμέρες».

— Ἀλκυὼν, εἶπε, εἶναι ἓνα πουλί, ποὺ ὁ κόσμος τὸ λέγει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχὲς τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

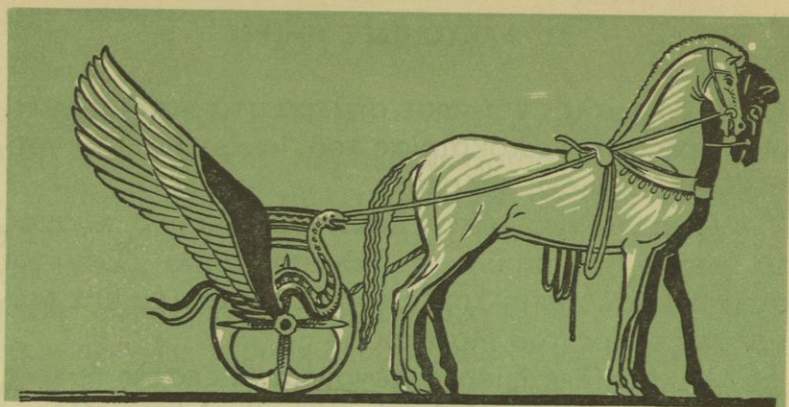
Ἀλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστὲς ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, ποὺ ὁ κόσμος τὶς λέγει «Μέρες τῶν Πουλιῶν», δηλαδὴ τὶς δίνει τὶς ζεστὲς αὐτὲς ἡμέρες ὁ καλὸς Θεὸς γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὶς ζεστὲς αὐτὲς ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο:

Ὁ Αἰὼλος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴ μυθολογίαν, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καὶ καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσῇ τὴν ἀνοιξὶ τὰ αὐγά της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννᾷ τὰ αὐγά της στὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιὲς καὶ τὰ ἀγριεμμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσσημα καὶ τὸ μεγάλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιε γιὰ τὴ συμφορὰ της καὶ παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴ συγχωρήσῃ. Ἐκεῖνος τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τῆς ἐ χάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα δέκα τέσσερες καλὲς ἡμέρες γιὰ νὰ κλωσσῇ τὰ αὐγά της.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὁποῖο οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νὰ τί ἔμαθαν τὰ παιδιά:

Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦτο, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὁμορφη κοιλάδα, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἐννα. Καμμιὰ κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦσαν οἱ πηγές, ποὺ ἀνέβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρῦα τοὺς νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὁμορφη κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλοῦσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὁμορφη Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες τῆς, τὶς κόρες τοῦ Ὁκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεράιδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη εἶδε μπροστά της ἕνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, ποὺ σκορποῦσε στὸν ἀέρα μιὰ γλυκεῖα μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι εκείνο ἦτο ὁ μυρωδάτος νάρκισσος. Καθὼς ἐπλησίασε ἡ Περσεφόνη τὸ νάρκισσο καὶ ἡ μυρωδιά του τὴν εἶχε μισοζαλίσει, εὐρήκε τὴν εὐκαιρία ὁ θεὸς τοῦ Ἄδη, ὁ Πλούτων, τὴν ἔβαλε ἐπάνω στὸ χρυσὸ ἄρμα του καὶ τὴν κατέβασε στὸ βασιλείο του, ἐνῶ αὐτὴ ἐφώναζε ἀπελπισμένα.

Ἡ Δήμητρα, ἡ μητέρα της, ἄκουσε τὶς ἀπελπισμένες κραυγὲς τῆς κόρης της καὶ τρέχει στὴν κοιλάδα. Μάταια ἐκαλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά της τὴν κορούλα της· δὲν ἔπαιρνε καμμιά ἀπάντησι. Ἐρώτησε τὶς Νεράϊδες, μὰ κι ἐκεῖνες δὲν ἤξευραν τίποτε.

Ὅταν ἐνύχτωσε, ἀναψε ἡ θεὰ δυὸ πυρσοὺς ἀπὸ τὶς φλόγες τοῦ ἡφαιστείου τῆς Αἴτνας καὶ μέσα στὰ σκοτάδια τῆς νύκτας ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της. Μόλις ἔφεξε ἡ ἡμέρα, ἔτρεξε ἡ θεὰ στὸν ἥλιο, ποὺ ταξιδεύει ὁλόκληρο τὸν κόσμον καὶ δὲν τοῦ ξεφεύγει τίποτε. Ἐμαθε ἀπὸ τὸν ἥλιο, ὅτι ὁ Πλούτων, ὁ βασιλιάς τοῦ κάτω κόσμου, εἶχε κλέψει τὴν Περσεφόνη μὲ τὴν συγκατάθεσι τοῦ Διὸς.

Ὁ πόνος τῆς μητέρας Δήμητρας εἶναι τώρα ἀσυγκράτητος. Θυμωμένη μὲ τὸν Δία, φεύγει ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο, μεταμορφώνεται σὲ μιὰ πτωχὴ γριούλα, τρέχει πόλεις καὶ χωριὰ ἀναζητῶντας τὴν ἀγαπημένη της κόρη. Μὲ τὴν καρδιά σπαραγμένη ἀπὸ τὸν πόνο φθάνει στὴν Ἐλευσίνα. Ἐκεῖ τὴ φιλοξενεῖ στὸ παλάτι τοῦ ὁ βασιλιάς Κελεός.

Μόλις ἡ γριούλα ἐμπῆκε στὸ ἀνάκτορον, ὅλον τὸ βασιλικὸ παλάτι ἐφωτίσθηκε ἀπὸ μιὰ οὐράνια

λάμψι. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴ θεϊκὴ καταγωγή τῆς γριᾶς.

Ὅμως ὁ καημὸς τῆς Δήμητρας, γιὰ τὴν κόρη της Περσεφόνη, συνεχίζεται ἀβάσταχτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφή τῆς κόρης της, παραμέλησε τὴ γεωργία. Τὰ χωράφια ἐξηράθηκαν. Τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἐμαράθηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἐχάνοντο ἀπὸ τὴν πείνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφή, ὁ Ζεὺς διέταξε τὸν Ἑρμῆ νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴ μικρὴ Περσεφόνη στὴ μητέρα της.

Ὁ Πλούτων με λύπη του ἐδέχθηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Διὸς καὶ πρὶν χωρισθῇ ἀπ' τὴν ὁμορφὴ Περσεφόνη, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια ποὺ ἐκρέμοντο στὶς ροδιές τοῦ κήπου του.

Ἡ Περσεφόνη ἐδοκίμασε τὸ φρούτο ἐκεῖνο, παίρνοντας μόνον τέσσερα σπειριά. Ἐπειτα, ἀκολουθῶντας χαρούμενη τὸν Ἑρμῆ, ἔφθασε στὴ μητέρα της.

Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δήμητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρά. Ἀλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγεμμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἔπρεπε νὰ περνᾷ κι ἓνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. Ἔτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο με τὸν Πλούτωνα καὶ ὀκτῶ με τὴ μητέρα της. Τοὺς τέσσερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρποφοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες με τίς παγωνιᾶς καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.

54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

Τρεῖς ἄγριες ἐλιές εἶχαν φυτρώσει ἐπάνω σ' ἓνα λόφο. Γύρω τους δὲν ἦσαν ἄλλα δένδρα. Ὅταν ἐφυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος, τὰ ἀδύνατα καὶ λεπτὰ δενδράκια ὑπέφεραν πολὺ. Πολλὲς φορές ἐκινδύνευσαν νὰ ξερριζωθοῦν καὶ νὰ στρωθοῦν στὸ χῶμα.

Μιὰν ἡμέρα ἡ πιὸ μικρὴ καὶ ἡ πιὸ ἀδύνατη ἀπὸ τὶς τρεῖς εἶπε:

— Ἀγαπημένες μου ἀδελφοῦλες, τὸ μέρος ποὺ φυτρώσαμε εἶναι πολὺ ἄσχημο. Καὶ καθὼς ἐγὼ εἶμαι τόσο μικρὴ κι ἀδύνατη, σήμερα ἡ αὔριο θὰ μὲ ξερριζώσῃ ὁ ἄνεμος. Γι' αὐτὸ ἄς σμείξωμε τὰ κλαδιά μας, γιὰ νὰ στηρίξῃ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, καὶ ἄς γίνωμε καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἓνα δένδρο.

— Πολύ σωστά, είπαν οί άλλες δυο άγριελιές.
"Ας γίνωμε λοιπόν και οί τρεῖς σάν ένα δένδρο.

Τήν άλλη ήμέρα περνώντας ο κύρ-Δημήτρης, πού είχε τὸ κτῆμά του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε και μά-ζεψε χῶμα γύρω ἀπὸ τίς ρίζες των. "Υστερα τίς ἐμπόλιασε και ἔνωσε τὰ κλαδιά τους.

Ἀπὸ ἐκείνη τήν ήμέρα ἄρχισαν ν' ἀπλώνουν τὰ κλαδιά τους και οί τρεῖς, ὥσπου σέ λίγον καιρό, ὅποιος τίς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, ἐνόμιζε πὼς ἦσαν ένα δένδρο.

Τοῦ κάκου τώρα ὁ ἄνεμος φυσᾷ δυνατά! Οί τρεῖς ἀδελφές δὲν φοβοῦνται πιὰ τίποτε. Ἀπλώσαν και τίς ρίζες τους στὴ γῆ. Καὶ σιγά-σιγά δυνάμωσε και ὁ κορμός τους. Μεγάλωσαν και εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἐλιές.

— Εὐλογημένο δένδρο ή ἐλιά, με τὸ δυνατό και τραχὺ κορμό της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στά παιδιά τὸ βράδυ, πού γύρισε στὸ σπίτι. Ἀνθεῖ τὸ Μάη. Ἀλλὰ ποιός διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὔτε χρώματα φαντακτερὰ ἔχουν, οὔτε δυνατὴ μυρωδιά, γιὰ νὰ τραβήξη τὸ βίαστικὸ διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπὸς και μεγαλώνει σιγά-σιγά. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, πού δίνει τὸ δένδρο στὸν καλλιεργητή, ὅταν τὸ περιποιηταί.

Αὐτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τίς βαρειές πέτρες τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδάτο λάδι, τὴν τόσο ὑγιεινὴ αὐτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζί με τὸ ψωμί και τίς φαγώσιμες ἐλιές, ἀποτελοῦν τὴ βᾶσι τῆς τροφῆς τοῦ Χωριοῦ μας.

55. Η ΕΛΙΑ

“Οπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲν μ’ ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή!

Ἐδῶ στὸν ἥσκιο μου ἀπὸ κάτω
ἦρθε ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῇ!
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά του,
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῇ.

Κωστῆς Παλαμᾶς

“Ολοι οί λόφοι τῆς περιοχῆς καὶ πολλοὶ κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μὲ ἐλαιῶνες, ποὺ ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αὐτὰ εἶναι ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γύρο χωριῶν. Ἀπ’ αὐτὰ πολλὰ ἀνῆκουν καὶ στοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλὰ, ἔχει τὰ δικά της.

“Ο κύρ-Δημήτρης ἔνωσε ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καὶ ἱδρυσεν ἓνα Συνεταιρισμό, ποὺ θὰ καλυτερεύσῃ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καὶ τὴν περιποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ-Δημήτρη, ἐπειδὴ ἦτο ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καὶ ἀγαποῦσε τὸ χωριὸ καὶ τοὺς χωριανούς του.

“Ο Συνεταιρισμὸς ἔκτισε ἓνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καὶ παράγγειλε τὰ μηχανήματα, ποὺ θὰ ἀλέθουν τὸν καρπὸ μὲ τὴ δύναμι μιᾶς μεγάλης ἡλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Ἀλήθεια, πότε θὰ ῥθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, ποὺ παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας; ἐρώτησε μιὰν ἡμέρα ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἀκριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἶδησι ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πὼς πολὺ γρήγορα θὰ τὰ παραλάβωμε.

— Καὶ τότε θὰ ἔχη τὸ χωριὸ μας καὶ ἡλεκτρικό;

— Ἡ μηχανή, ποὺ θὰ κινήσῃ τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θὰ εἶναι δυνατὴ, γιὰ νὰ δώσῃ ἡλεκτρικὸ καὶ σ’ ὅλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ Συνεταιρι-

σμός θά φροντίση νά πολεμήση μιὰ πολὺ βλαβερὴ μυιγίτσα, τὸ δάκο, ποὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

Ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλές ἀρρώστειες κι ἔχουν πολλοὺς ἐχθροὺς. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τους εἶναι μιὰ μυιγίτσα, ποὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸ καὶ ἀφήνει μέσα ἐκεῖ τ' αὐγὰ της. Τὸ αὐγὸ σκάει ἔπειτα καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴ σάρκα τῆς ἐλιάς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. Ὑστερα, κοντὰ στὴ φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι βγαίνει μιὰ ἄλλη μυιγίτσα, ποὺ κι αὕτὴ μὲ τὴ σειρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸ καὶ κάνει τὰ ἴδια. Ἔτσι, ὥσπου νὰ μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιάς, μποροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτὲς τὶς μυιγίτσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

Εὐτυχῶς οἱ γεωπόνοι εὗρηκαν ἓνα φάρμακο, ποὺ τὸ ἀνακατεύουν μ' ἓνα γλυκὸ ὑγρὸ. Γιατὶ στὴ μυῖγα ἀρέσουν τὰ γλυκά. Ὅταν τὰ δένδρα ραντισθοῦν μ' αὐτό, οἱ μυιγίτσες ψοφοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ, πῶς ἓνα τόσο μικρὸ ζωάκι φέρνει τόσο μεγάλη καταστροφή.

Τὰ δυὸ ἐξαδέλφια δὲν εἶχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἐχάλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάλθηκε τότε νὰ μάθῃ τὸ Φῶτῃ τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβήτα. Ὡς τὸ βράδυ λοιπόν, ποὺ ἡ κυρᾶ-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιὰ τῆς νὰ φύγῃ, ὁ Φῶτῃς ἤξευρε κάμποσα ψηφία.

Τὴ νύκτα ἐγύρισε βοριᾶς καὶ τὸ πρωῒ τὴν ἄλλῃ ἡμέρα εἶχε συννεφιά καὶ ἔκαμνε τσουχτερὸ κρύο. Τὰ παιδιὰ ἔβαλαν ἀπὸ ἓνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῇ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὤμους καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ ἐσχόλασαν, ἔρριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρὰ ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

Ὅταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἑλενίτσας ἐβγήκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του:

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κάνῃ τόσο κρύο;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῇ, γιὰ νὰ κερδίσῃ χρήματα νὰ ζήσωμε. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῇ, ποίός θὰ μᾶς φέρῃ ψωμί καὶ κρέας; Ποίός θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμεθα; Ὁ πατέρας

ὁ δικός σου, ὁ πατέρας τῆς Ἑλενίτσας κουράζονται καὶ ὑποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους, γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι. Ὅποιος ἐργάζεται, ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ. Ὅποιος δὲν ἐργάζεται καὶ εἶναι τεμπέλης, γίνεται πτωχός, κουρελῆς καὶ ζητιᾶνος. Οὔτε τὸν ἀγαπᾷ κανεὶς.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἐργασία σου εἶναι νὰ μαθαίνης τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ὑπάκουος. Ὅταν θὰ μεγαλώσῃς, τότε θὰ ἐργασθῇς, γιὰ νὰ κερδίσῃς χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῇ, ποὺ θὰ εἶναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἐργάζεται πιά.

— Καὶ ἐγὼ, θεία, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι γριά.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας ἐχαμογέλασε εὐχарιστημένη. Ὑστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ρούχα καὶ ἄρχισε νὰ μπαλώνῃ καὶ νὰ μαντάρῃ τὶς κάλτσες. Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν τὸ βιβλίο τους καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

Ὅταν ἐτελείωσαν τὸ μάθημά των, ἄρχισαν νὰ κάμνουν ζωγραφιές.

Ἡ Ἑλενίτσα εἶπε:

— Ἄν ἦσαν ἐδῶ τὰ παιδιὰ τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας, θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν.

Νὰ ἔχουν τάχα φωτιά στὸ σπίτι τους;

Ἡ γιαγιά, πού ἐκάθητο σ' ἓνα χαμηλό κάθισμα δίπλα στοῦ τζάκι καί ἐπλεκε τήν κάλτσα της, εἶπε:

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιά τόν πατέρα σου, πού δέν ἤμπορεῖ νά καθίση στοῦ σπίτι μ' αὐτόν τόν ἄσχημο καιρό. Πάλι καλά, πού ἡ δουλειά τοῦ πατέρα σου δέν εἶναι σάν ἄλλες πιό βαρεῖες, ὅπως ἡ δουλειά πού ἔκαμνε ὁ πατέρας τῆς κυρά-Γιαννούλας.

— Τί δουλειά ἔκαμνε, γιαγιά;

— Ἦτο ταχυδρόμος. Ἀπό τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι τοῦ φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο καί τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καί ἐπήγαινε στὴν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνώντας δάση, ράχες, ρεμματιές. Καί τὸ βράδυ ἐγύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καί τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καί τὰ καινούργια γράμματα, πού τὰ ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρα ὅσοι εἶχαν ξενιτεμένους.

Ἐκάθητο σ' ἓνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ-Δῆμο καί εἶχε τότε τὴ γυναῖκά του καί δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, πού ἦτο τότε ἑπτὰ χρονῶν, καί τὴ Γιαννούλα, πού ἦτο τότε ὀκτῶ χρονῶν. Νά, σάν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅ,τι καιρὸς καί νά ἔκανε, ἡ ἔβρεχε ἡ ἐχινόιζε ἡ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὁ κύρ-Δῆμος ἔπρεπε νά πάη τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχὴ ἦτο, βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπασθῇ μὲ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. Ὅλα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά. Ὅλα σάν νά ἐκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἱστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἀνοιγε καμμιὰ πόρτα καὶ βιαστικὰ ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάη στοῦ γείτονα.

Ἐχιόνιζε, ὅλο ἐχιόνιζε. Πυκνό, πυκνό, σὰν ἄσπρο μπαμπάκι ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορὰ σταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίση πάλι πιὸ πυκνό.

Ὁ κύρ - Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτικὴ τοῦ ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ' ἓνα μουσαμᾶ, ποὺ ἄφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ἔπρεπε νὰ γυρίση, ὁ κύρ - Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἡ κυρά - Δήμαινα ἄρχισε ν' ἀνησυχῇ. Ἀλλες βραδιές, ποὺ ὁ καιρὸς ἦτο καλός, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἡ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζί καὶ τὸν ἐπερίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλές φορὲς ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποὺ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἢ τὶς παραγγελίες των. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζεψε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα ἐπήγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἤρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί:

— Κυρά - Δήμαινα, ἦρθε ὁ κύρ - Δῆμος;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἤμποροῦσε νὰ βγῇ. Τὸ χιόνι ἦτο ἓνα μέτρο καὶ ὅλο ἔπεφτε νέο.

Ἡ κυρά - Δήμαινα ἦτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ὁ νοῦς της ἐπήγαινε στο κακό. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἐβουτοῦσε τὰ μάτια της μέσα στο σκοτάδι μήπως ἰδῇ τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στο μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἔπεφτε καὶ ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανά σπίτια.

— Ὁ ἄνδρας μου δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἤμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δῆμαινα, τῆς ἔλεγαν ὅλοι, βέβαια θὰ ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἂν ἐβούλιαξε πουθενά, ἂν ξεπάγιασε; ἔλεγε ἡ κυρὰ-Δῆμαινα ἀναστενάζοντας. Ἀχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἄς μὴν ἔχῃ φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἄς εἶναι καλὰ ὅπου εὐρίσκεται! Καὶ ἐγύρισε σπῖτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἤμποροῦσε. Ἔδωσε στὰ παιδιὰ καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. Ὑστερα, ἄλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά, ἄλλοτε ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στο δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐξαφνα ἀκούει τὸ σκυλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζει καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ ἰδῇ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθῃ μοναχό του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει «Δῆμο! Δῆμο!», καμμιά ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελλή. Τὸ χωριὸ σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῶο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στὸν κύρ-Δῆμο.

59. Ο ΛΑΘΟΥΡΗΣ ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΗ ΤΟΥ

Ἀμέσως ἐτοιμάσθηκαν καὶ ἐξεκίνησαν πέντε ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί των φτυάρια, φανάρια, ζῦα, παίρνουν καὶ τὸ σκύλλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνάζουν «Δῆμο!, Δῆμο!» καὶ τεντώνουν τ' αὐτιά ν' ἀκούσουν καμμιὰ φωνή νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀψηφοῦν τὸ κρύο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξαγρύπνιας.

Ὅλοι παρακαλοῦν μέσα των καὶ προσεύχονται:

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὔρωμε, κάμε τὸ θαῦμά σου!

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρά-Δήμainera στὸ φτωχικὸ της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ:

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν μου!

Καὶ νὰ, ἐκεῖ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ σκύλλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζει χαμὸ τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίζει καὶ νὰ χώνη τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυσῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεῖ γρήγορα, γονατίζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῶ ὁ Λαθούρης γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρά του ποὺ εὑρέθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ὁ κύρ-Δῆμος εὑρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

ἀναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρὰ-Δήμαινα, καθὼς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές :

— Δῆμο, Δῆμό μου, πωπῶ δυστυχία μου, ἡ κακομοῖρα!

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ τοῦ περάσῃ.

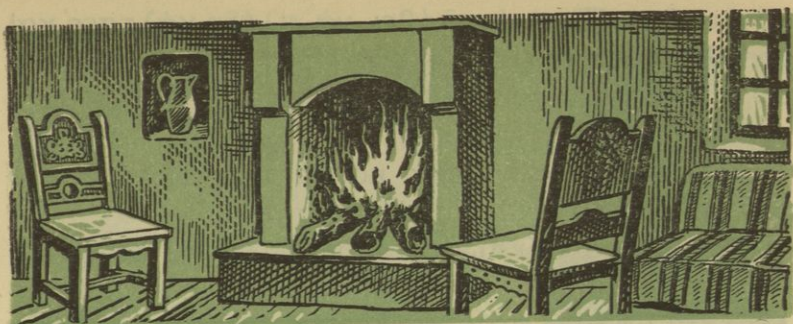
Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλές περιποιήσεις κατάρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

Ἐμεινε ὅμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

Ὅταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, εἶχαν λειώσει πιά τὰ χιόνια. Ἀρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ-Δῆμος πάντα ἦτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καί ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς ἐφρόντιζε νὰ μὴ λείπῃ ποτὲ οὔτε τὸ ψωμί οὔτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κάνῃ καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἡ καημένη ἐστάθηκε ἄτυχη, γιατί ἐσκοτώθηκε ὁ ἄνδρας τῆς στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτή, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα τῆς, τρέχει στὴ δουλειά ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο.

60. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Έχειμώνιασε για καλά. Ή βροχή πέφτει συχνά και τὸ κρύο κάθε πρωΐ και κάθε βράδυ είναι διαπεραστικό. Οἱ χωρικοὶ ἐφόρεσαν τὰ βαριά μάλλινά τους φορέματα. Καὶ στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, πὺ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν ἀποθηκεύσει.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κύρ-Δημήτρη μαζεύεται ἀπὸ ἐνωρὶς στὸ σπίτι, πὺ ἔγινε τώρα πιά χειμωνιάτικο. Ἐστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιά και τὰ κρεβάτια μὲ χονδρὲς μάλλινες κουβέρτες. Τὶς εἶχε ὑφάνει στὸν ἀργαλειὸ ἡ γιαγιά, ὅταν ἦτο νέα.

Τὶ γλυκειὰ πὺ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση ὄρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειὲς μέσα στὸ σπίτι!

Ἡ γιαγιά πότε ξαίνει μαλλὶ και πότε γνέθει μὲ τὴ ρόκα της. Ἡ Ἐλενίτσα βοηθαίει κι αὐτή, ὅταν τελειώση τὰ μαθήματά της. Περνᾷ στὰ μασύρια τὸ κλωσμένο μαλλὶ μὲ τὴν ἀνέμη και τὸ

κάνει νήμα. Έχει αναλάβει νά πλέξη κάλτσες και φανέλλες για τούς στρατιώτες, που φυλάγουν άγρυπνοι τὰ σύνορά μας και με τὸ κρύο ὑποφέρουν.

Ὁ Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παππού, πὺ τὸν μαθαίνει νά πλέκη καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει για τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ και ὑφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα και σεντόνια ἢ πετσέτες.

Ὁ πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, πὺ δὲν ἔχει πολλές δουλειές ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο για τὰ ζῶα. Ὅταν δὲν ἔχη ἐργασία στὸ Συνεταιρισμὸ, κάνει συντροφιά στὰ παιδιά.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

— Σήμερα, παππού, έλεγε ο Κωστάκης, ο δάσκαλος ευχαριστήθηκε πολύ με τὸ άχυρένιο καλάθι, πὸυ τοῦ έπήγα τελειωμένο. «Γειά στὰ χέρια σου!», μὸυ είπε. Τ' άλλα τὰ παιδιὰ άκόμα παιδεύονται με τὸν πάτο τοῦ καλαθιοῦ.

— Είναι άλήθεια, Κωστάκη, πὼς μὸυ μοιάζεις σ' αὐτό. Έχεις κάποια έπιδεξιότητα στὰ χέρια καί θά μπορής γρήγορα νά φτειάνης πολὺ ωραία πράγματα, ὅπως έφτειανα κι έγὼ μιὰ φορά. Τis ψάθινες καρέκλες, πὸυ έχομε στὴ σάλα, έγὼ τις έχω φτειάσει. Καί θά σοῦ εἰπῶ πὼς άρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιό μικρός από σένα, έγυριζαμε ένα βράδυ ή μάννα μου, ο αδελφός μου και εγώ από τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιὰ γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ ἦσαν καὶ κλαδιὰ λυγαριᾶς.

Στὸ δρόμο ἀπαντήσαμε ἓνα γέρο καὶ μᾶς ἐρώτησε :

— Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιὰ;

— Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάννα μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε καὶ χρυσάφι. Μ' αὐτὰ τὰ κλαδιὰ — κι ἔδειξε τὴ λυγαριά — καὶ μὲ ἄχυρο, μποροῦν νὰ βγάζουν χρυσάφι τὰ παιδιὰ σου.

— Χρυσάφι! ἐρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάννα μου. Καὶ πῶς;

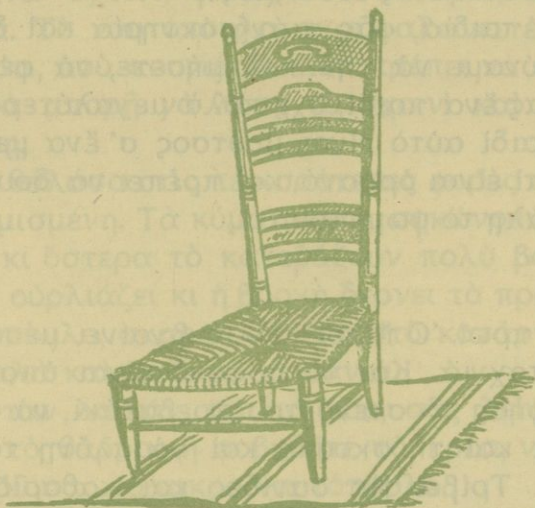
— Νά. Θάρχωνται σὲ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φτειάνουν μ' αὐτὰ καλάθια.

Σὰν εἶδε ἡ μάννα μου, πῶς δὲν ἀστειευόταν ὁ γέρος, μᾶς ἐπῆγε τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ σπίτι του, ποὺ ἦτο ἓνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχίσαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα τὰ ἐφτειάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὕστερα σιγά σιγά τὰ καλυτερέψαμε τόσο, ποὺ ὅταν τὰ παίρναμε στὰ γύρο χωριά καὶ στὸ Κεφαλοχώρι, ἐγυριζαμε φέροντας στὴ μάννα μας ἀληθινὸ χρυσάφι. Ἀρρώστησε ὕστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθήκαμε ἐμεῖς, μὰ ἦτο πολὺ γέρος καὶ πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἄκουε τὴν ἱστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου, ποὺ δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριά καὶ τ' ἄχυρο χρυσάφι!

— Κι αλήθεια! Ἀπὸ τότε τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, ποὺ ἄνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἓνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἐζούσαμε πολὺ καλὰ. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδελφία, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἐγὼ ἀναγκάστηκα, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, νὰ πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νάρθῶ στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, ποὺ ἐκέρδισα, ἀγόρασα κι ἄλλα κι ἐμεγάλωσα τὴν πατρικὴ μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκείνα ἀδελφία εὐρίσκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἔχουν ἓνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. Ὅταν κάποτε ἐπῆγα στὴν Ἀθήνα, ἐπέ-
ρασα νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

— Ἀργήσες πάλι σήμερα, παιδί μου, εἶπε ὁ δάσκαλος στὸ Νίκο, ἕνα συμμαθητὴ τοῦ Κωστάκη. Ὁ Νίκος κατακοκκίνισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι κι ἐψιθύρισε:

— Ἐκρύωνα, κύριε, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωῒ.

Ὁ Νίκος δὲν ἦτο κακὸ παιδί. Ἀλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. Ἡ μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωῒ, ὥσπου νὰ τὸν σηκώσῃ, γιὰ νὰ ἐτοιμασθῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— Ἄν συνεχίσῃς ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, τί θὰ γίνῃς; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχῃς θάρρος, νὰ νικᾷς τὸ κρῦο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ὁ δάσκαλος ἐσυνέχισε:

— Ὅταν, παιδιά, σᾶς πιάνῃ ὀκνηρία καὶ δὲν⁷ ἔχετε τὴ δύναμι νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἕνα παιδί, ὅχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μοῦτσος σ' ἕνα μεγάλο πλοῖο, γιὰτὶ εἶναι ὀρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἶναι πρωῒ. Ὁ ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὀρφανὸ εἶναι ὑποχρεωμένο ν' ἀφήσῃ τὸ στενὸ τοῦ κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβᾶ καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατὰστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοῖο, ὥσπου πιά τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χονδρά σχοινιά τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψη τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

Ἐνα σχοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, ἐδέθηκε ἄσχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, ποὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύσῃ τὸ σχοινὶ καὶ νὰ τὸ ξαναδέσῃ.

Ἡ θάλασσα τίς περισσότερες φορές εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοῖο ψηλὰ κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βαστιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ πανιά.

Ὅταν λοιπόν, παιδιὰ μου, σᾶς λείψῃ καμμιὰ φορὰ τὸ θάρρος ἢ φοβηθῇτε τὸ κρύο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μέ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ.
Μέ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾷ.

Ὁ βοριάς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι οὔτε χαλάζι
οὔτε κύματα πλατιά!

Στὴ δουλειὰ πρωῒ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμαδί,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ πανιά
καὶ μὲ ρόζους μέσ' στὸ χέρι
λύνει, δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχῇ
τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα,
τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή.

Ἐφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἐτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαινοέρχονται στὸ φούρνο. Ὅλη ἡ γειτονιά στὸ πόδι!

Ὁ λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἔμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

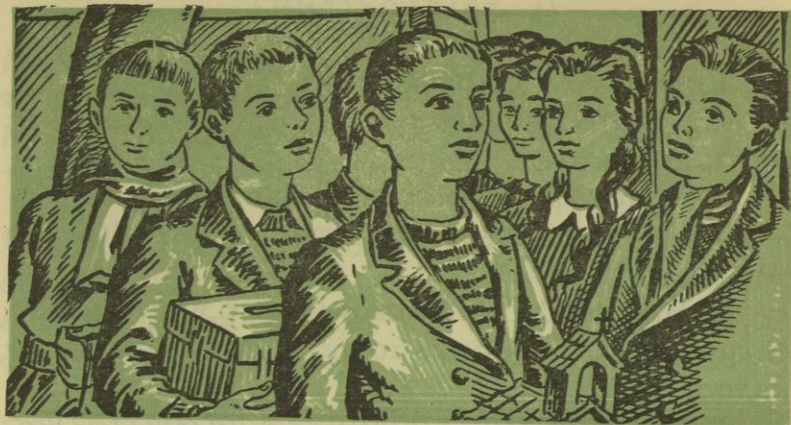
Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

Αὐριο τὴν παραμονὴ θὰ γίνη στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἐορτή. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γύρο γύρο καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο. Ἐχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ωραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

Ὅσα παιδιὰ ἤμποροῦν, πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἄδειασαν τοὺς κουμπαραδες των καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μανδηλάκια, ἓνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἓνα κτένι.

Τὸ πρωτὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ ἐστόλισαν τὸ δένδρο. Ἐτοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολύ πρωί σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἐβγήκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Εἶναι χωρισμένα σὲ δυὸ ομάδες γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν ομάδα τῶν ἀγοριῶν εἶναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν ομάδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

Ὅσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν' ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχὰ καὶ ὀρφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμή. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Ἀκολουθεῖ ἓνα παιδί μετ' τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μετ' τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φουσαρμόνικες.

Τάκ! τάκ! κτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν καὶ

οἱ νοικοκυραῖοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατί ξεύρουν
γιὰ ποιο σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα·

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῶ οἱ φουσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

«Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὁρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θείαν γέννησιν
νὰ 'πῶ στ' ἄρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται,
χαίρετ' ἡ φύσις ὅλη.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται
ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὄλων».

Οἱ νοικοκυραῖοι ρίχνουν στὸ κουτὶ χρήματα,
ἐνῶ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν :

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ,
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποὺ
ἔκαμαν τὸ χρέος των στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. Ὅταν ἐγέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα!

Ἀμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα.

« Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες, ἂν εἶναι ὁρισμός σας... »

Τὴν ἴδια στιγμή ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἀναβε τὰ κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἔφεγγε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιὸ πολὺ ἄστραφταν τὰ ζαχαρωτά καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἦσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

Ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὁμορφα χρώματά των! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἓνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φοῦσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφωτίζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

Ὅταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιά τῆς ἑκτῆς ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων.

Ἡ παρθένος σήμερον...

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! Ἐφώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

Ἐπειτα ἓνα παιδί, ντυμένο Ἀϊ-Βασίλης, ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ δῶρα, ἐνῶ τὰ παιδιὰ ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ Ἀϊ-Βασίλη. Ἐδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. Ἐπειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἓνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἑλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἐφώναξε:

— Ἐμπρός, παιδιὰ, ὅποιος τὰ πιάσῃ!

Ἄ, τί ἐγίνε τότε! Ἐσφύριζαν μὲ τὶς σφυρίχτρες, ἐφώναζαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὅλοι κυνηγῶντας τὰ μπαλόνια.

Ὅλοι ἐγελοῦσαν καὶ ἐχαίροντο.

Ἐπειτα ὁ Ἀϊ-Βασίλης ἐμοίρασε στὰ πιὸ πτωχὰ παιδάκια παπουτσάκια καὶ φορεσιές.

Ὅταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρὰ των.

Ἐλεγαν εὐχαριστημένα:

— Εὐχαριστῶ, καὶ τοῦ χρόνου. Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιά νυκτώσει.

Ὁ Διευθυντὴς εἶπε:

— Αὔριο, παιδιὰ, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά.

Καὶ σιγὰ σιγὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὠραία Χριστουγεννιάτικη ἐορτή.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

(Ἡ σκηνὴ παριστᾷ στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψη. Ἐμπρὸς εἶναι ξαπλωμένοι στὸ ὑπαιθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἓνα φόρεμα μακρὺ, μὲ ἓνα κορδόνι ζωσμένοι. Εἶναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τὴ Βηθλεέμ. Λιγοστὰ εἶναι τὰ φῶτά της ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμᾶται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὅμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀστέρι.

(Μιὰ ἀστραπὴ τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὄρθιοι. Μιὰ φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ, τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρας τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ των σαστισμένοι .

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σάν νὰ ἦλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξετε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι ἐστάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῶ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν με φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέλων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει. Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι, μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι. Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται με δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοιτάζοντας πρὸς τὸν οὐρανόν).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μὴν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἐστάθηκε. Ἐδῶ
θὰ εἶναι τὸ μέρος, ποῦ θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο
βασιλιᾶ.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῇ
ἕνας βασιλιᾶς;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ ἐγεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώσῃ τοὺς
ταπεινοὺς τῆς γῆς.

(Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμωδία ἀγγέλων).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀκοῦτε;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη
τὴ σπηλιά. Ἐλᾶτε μαζί μου. Ἐκεῖ μᾶς ὁδηγεῖ νὰ
πᾶμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων
ἀκούεται νὰ ψάλλῃ).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

(Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βοσκοὺς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).-

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀπὸ χρόνια οἱ προφητεῖες ἔλεγαν, πῶς θὰ

γεννηθῇ στὸν κόσμον ὁ Θεός, Σωτὴρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἐχαμογέλασε τὸ πανόμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποὺ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστι σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεὲμ ὅσα εἶδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποὺ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Ὁχι! Ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ στὸ νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται, πάλι νὰ ψάλλῃ:)

Δόξα στὸν Ἀναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὀλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν.

Κι ὅλα τὰ χεῖλη ᾄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αὐλοὺς, μὲ τὰ βιολιά,
ὕμνους νὰ ψάλλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιᾷ.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Είδα χθές βράδυ στ' ὄνειρό μου
τὸ νεογέννητο Χριστό.
Τὰ βόδια ἐπάνω του ἐφυσούσαν
ὅλα τὸ χνῶτό τους ζεστό.

Τὸ μέτωπό του ἦτο σὰν ἥλιος
καὶ μέσα ἡ φάτνη ἡ φτωχικὴ
ἄστραφτε πιὸ καλὰ ἀπὸ μέρα,
μὲ κάποια λάμψι μαγικὴ.

Βοσκοὶ πολλοὶ καὶ βοσκοποῦλες
τὸν προσκυνοῦσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι ἄγγελοι ἐστεκόνταν
κι ἔψαλλαν γῦρό του «Ὡσαννά».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

— Στὰ παλιὰ χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νὰ εἶναι διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας ἕνας εἰδωλολάτρης, πολὺ κακὸς, σκληρὸς καὶ φιλοχρήματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸ εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασία τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπόν, ποὺ θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στὴν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Ἅγιο Βασίλειο καὶ τοῦ ἐζήτησαν τὴ συνδρομὴ του.

— Ἀδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιό σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σὰς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώσῃ ὁ καθένας σας ὅ,τι πολὺτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχθοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι ἤμπορούσαν. Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμαζεύθηκε ἄρκετὸ χρυσάφι.

Ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὅμως ἔκαμε τὸ θαῦμά του. Ὁ κακὸς διοικητὴς, εἴτε γιὰτὶ ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνησι τοῦ Ἁϊ-Βασίλη εἴτε γιὰτὶ ἔφθασε Ἑλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλι, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζί του τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀδελφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρά σας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακή, ποὺ μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ,τι χρυσαφικά ἢ φλουριά μου ἔδωσε.

Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκείνον τὸ θησαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προσέφερε ὁ καθένας;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Ἀϊ-Βασίλης καὶ ἔφτειασαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίττες γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μέσα σὲ κάθε πίττα ἔβαλε ἀπὸ ἓνα χρυσαφικό. Ὅσα ἐπερίσσευσαν διέταξε καὶ τὰ ἐμοίρασαν στοὺς πτωχοὺς.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακή, ἔδωσε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίττα σὲ κάθε Χριστιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίττα, εὔρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χριστιανοὶ Βασιλόπιττες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα, στὴν ἐπέτειο τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀϊ-Βασίλη.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή ημέρα, πού ἐπιθεωροῦν καὶ καθαρίζουν τὸ κοττέτσι. Πρωτὶ πρωτὶ ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας ἐβγῆκε στὸν κήπο κι ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ἡ Ἑλενίτσα, ὅσο νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἐγώ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα τῆς· πάρε τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἑλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ ἐβγῆκε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, καὶ ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζει μὲ ἓνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ μεταξύ ἦλθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν ἐβοηθοῦσε.

Τὸ κοττέτσι ἦτο σὰν ἓνα ὠραῖο μικρὸ σπιτάκι κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γύρο-γύρο εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εὐρύχωρη, κλεισμένη μὲ συρματοπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαίνουν ἔξω οἱ κόττες καὶ νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια τοῦ κήπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γύρο-γύρο σὲ ραφάκια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες καὶ κουρνιαίζουν. Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμᾶτα ἄχυρο, ὅπου πηγαίνουν οἱ κόττες καὶ γεννοῦν.

Στὸ ἓνα ἀπ' αὐτά, εἶναι τῶρα κοντὰ τρεῖς ἐβδομάδες, πού ἔχει καθίσει ἡ μαύρη τους κόττα καὶ κλωσσᾷ. Ἔχει δώδεκα αὐγὰ καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὶς πτεροῦγές τῆς.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας εἶχε μπῆ μέσα στὸ

κοττέτσι καὶ τὸ εἶχε πιά σκουπίσει καὶ συγυρίσει
Εἶχε καθάρισει καλὰ τὰ σανίδια καὶ εἶχε βάλει
καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἔπειτα ἐβούτηξε τὴ
σκούπα στὸν ἄσβεστη, ποὺ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἐτοιμά-
σει, καὶ ἄλειψε τοὺς τοίχους τοῦ μέσα κι ἔξω, τίς
σανίδες καὶ τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ὕστερα κάτω
στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἔξω στὴν αὐλὴ
τοῦ τὴν ἄμμο, ποὺ ἔφερε ἡ Ἑλενίτσα.

Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο ἄσπρο καὶ θὰ
εἶναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες
θαρρεῖς καὶ ἔνοιωθαν πῶς τὸ σπίτι των ἔγινε πάλι
καθαρὸ καὶ ὠραῖο καὶ ἔκαμναν γύρο βόλτες, καμα-
ρωτὲς καὶ εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα,
ὕπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα
πτερὰ τῆς οὐρᾶς τοῦ καὶ τὴν κόκκινη κορῶνα τοῦ
λειριοῦ τοῦ, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφὴ τοῦ κοττε-
τσιοῦ καὶ ἐφώναξε:

— Κικιρίκου ου ου! σάν νά ἐδιαλαλοῦσε παντοῦ
τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ.

71. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά ἐμπήκαν μέσα καὶ ἐπλησίασαν τὴν κλῶσσα στὴ φωλιά της. Σὰν ἐπῆγαν ὅμως πολὺ κοντὰ της, ἡ κλῶσσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνὴ σὰν νὰ ἐφοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα.

— Ἐγὼ θέλω νὰ ἰδῶ, ἂν ἐβγήκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἀπλῶσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— Ἀχ! μητέρα μου!

— Τί ἐπάθατε; ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας, ποὺ εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίσῃ τὰ δοχεῖα, ποὺ πίνουν οἱ κόττες καὶ ἐγύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ἡ κλῶσσα μὲ ἐτσίμπησε, μὲ ἐδάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, ποὺ εἶχε κι ὅλας κάμει μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω εἰπεῖ νὰ μὴ τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ κλῶσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολὺ.

Ἔχετε ὑπομονὴ ὡς τὸ μεσημέρι. Ὅσο νὰ γυρί-

σετε σείς από τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ ἰδοῦμε.

Ὑστερα ἐβγῆκαν ὅλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράκτη καὶ ἔκλεισαν τὴ συρματοπλεκτὴ πορτίτσα του.

— Ἐτσι, κοιτοῦλές μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ἂν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὅμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κόττες ἐμαζεύθηκαν ὅλες μπροστά της, σὰν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. Ὅλες ἐρρίχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὄρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετέ τις! Κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρωτὶ-πρωτὶ τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα.

Ἐτσι εἶναι αὐτές, ὅλο νὰ τρώγουν θέλουν. Ὅλη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των.

Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖό σας, γιατί ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, ἐπῆραν τὶς σάκκες των, ἔχειρέτησαν ὅλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἕνας πετεινὸς ἐλαλοῦσε στὸ κοιτέτσι.

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε ἕνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινό:

72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πετεινὸς μέσ' στὴν αὐλὴ
κιкиρίκοκου λαλεῖ.

Ἔχει ἓνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵππότης.

Ἔχει μιὰν οὐρὰ ψηλὴ,
φουντωτὴ καὶ παρδαλὴ
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δὺο φυλλάρια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερά καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές ημέρες τώρα, πού ο δάσκαλος
είπε στα παιδιά της τάξης να γράψουν στα τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστού Γέννησι καί καλός μας
[χρόνος.
2. Τò τραγούδι με τόν Τρύγο, τò Δεκέμβρη πα-
[ραμύθι.
3. Χιόνι του Δεκεμβριού, χρυσάφι του καλο-
[καιριού.
4. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
χαρά σ' ἐκείνο τò γεωργò πουΰχει πολλὰ σπαρ-
[μένα.
5. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα.
καί τὰ Λαμπρά βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
[σμένα.
6. Ἅγία Βαρβάρα μίλησε κι ὁ Σάββας ἀπεκρίθη:
—Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καί σύρτε καί στο
μύλο,
γιατ' Ἅϊ-Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
[τωμένος.

τράδιά τους ὅσες παροιμίες ἤμποροῦν, γιὰ τοὺς χειμωνιάτικους μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολλές παροιμίες:

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ὅλ' οἱ μύλοι μας
[θ' ἀλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θὰν' τὸν Ἀλω-
[νάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι, ἥλιος τῆς ἡμέρας
[μοιάζει.
4. Χαρὰ στὰ Φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαμπρὴ
[βρεμμένη.

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσὸς μπαίνει στὸ
[χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση, καλοκαίρι θὰ μυ-
[ρίση.
3. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν χιονίση, πάλι ἀνοιξί θ' ἀν-
[θίση.
4. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίζη, πάλι ἡ ἀνοιξη μυ-
[ρίζει,
μὰ κι ἂν τύχη νὰ θυμώση, μέσ' στὰ χιόνια θὰ
[μᾶς χώση.
5. Παπαντὴ καλοβρεμμένη, ἡ κοφίνα γεμισμένη.

Μικρές κάτασπρες τουΨες, σάν έλαφρές πεταλουΨδες, στριφογυρίζουν στόν άέρα ᾠρες πολλές έπάνω άπό τὸ Χωριό. Πέφτουν άπαλά άπαλά καί στολίζουν τὰ δένδρα καί τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καί τοὺς γύρο λόφους. Δέν έχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σάν ἄσπρες ὀμπρέλλες, ἄλλα σάν πολυέλαιοι. Τὸ κῶδωνοστάσιο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου έντύθηκε με ἓνα χονδρὸ χιονᾶτο έπανωφόρι.

Ὅλα τὰ σπίτια φοροῦν ἄσπρες κουκουλές. Κι ὅλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἶναι θαμμένα κάτω άπό τὸ κάτασπρο χιόνι.

Ὡς ἐκεῖ πού μπορεί νά φθάση τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὅλα τὰ σκεπάζει. Δέν μπορεί νά ξεχωρίση κανεῖς οὔτε μονοπάτια οὔτε δρόμους.

Βαθειᾶ σιωπὴ βασιλεύει σ' ὅλο τὸ Χωριό. Ποῦ καί ποῦ φαίνεται κανέννας ἄνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι μαζεμμένοι στὰ σπίτια τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καί τὰ ζῶα εἶναι χωμένα στοὺς στάβλους καί στὶς φωλιές τους.

Μόνο τὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν άπό τοὺς γειτονικοὺς θάμνους με παραπονιάρικες φωνοῦλες, γιατί δέν εὐρίσκουν ἐκεῖ νά φᾶνε κάτι. Κι ἔρχονται ᾠς στὶς αὐλές καί ᾠς στὰ σκαλοπάτια, νά τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καί τοὺς σπόρους, πού τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

Χιόνισε καὶ κάναμε
μιὰν ἄσπρη στίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νὰ μὴ λειώση.

2

Ἔ! μὲ τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχθῆτε πέρα!
Ἀναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαῖρα.

3

Ἄν βαστᾷν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
Ὅπου πέση ἡ μπάλλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4

Πῶς; Γελᾶτε; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχι.

5

Φράπ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκκοι.
Φράπ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

Ὁ καινούργιος χρόνος ἐμπῆκε μὲ ὁμορφὴ λιακάδα κι ὁ κύρ - Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ τὸ ταξίδι μαζί μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, ποὺ εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλει τὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, γιατί ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωτὶ ἐξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ ἡμέρες.

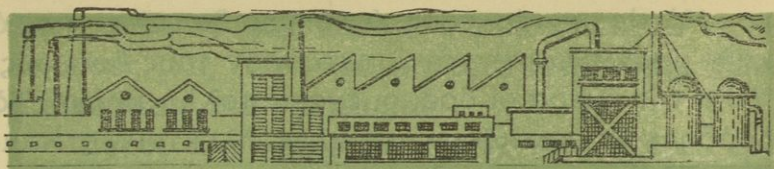
Ἐμπῆκαν στὸ λεωφορεῖο, ποὺ ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

Ὅστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπεραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο ἐχάθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ μὲ πολλὰ πατώματα. Ἄλλα χαμηλά. Ἄλλα μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιὰ παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦσαν καταστήματα μὲ προθῆκες στολισμένες μὲ διάφορα ἐμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ ὁ κύρ - Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματά τους καὶ ἐπῆγαν σ' ἓνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμό.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΗΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Τὴν πόλι ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τὴν ἐγνώριζαν. Αὐτὲς ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὁμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν φαντασθῇ, πὼς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦσαν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πὼς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἶχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικὰ εὐρήκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό τῆς, φθάνει ὥς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἓνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεοῦς. Ἔχει ὠραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὅμως πολιτεία, ποὺ σιγὰ-σιγὰ κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὠραιότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ εὐρήκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλι! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, ποὺ εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

Μέ τις φωνές τους ὁ ἑφημεριδοπώλης καὶ ὁ κάθε μικροπωλητῆς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους. Ὅλη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλὴ κίνησι. Τὸ βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἡλεκτρικὲς λάμπες. Τὸ ἴδιο καὶ τὶς πλατεῖες.

Τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη ἡμέρα ἐπερπάτησαν ἀρκετὰ καὶ εἶδαν πολλὰ πράγματα, πού τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωσι. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ ἐξηγοῦσε ὅλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

Ἐκεῖνο, πού ἔκαμε ἐντύπωσι στὰ παιδιὰ, ἦτο τὸ «τάκ» πού ἐγίνετο μὲ μισὴ στροφή τοῦ διακόπτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε ἐφωτίζετο, σὰν νὰ ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὕστερα ἔνα «τάκ» καὶ τὸ δωμάτιο ἐβυθίζετο στὸ σκοτάδι.

— Αὐτὸ τὸ ὠραῖο φῶς, πού εἶναι κλεισμένο μέσα σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχωμε κι ἐμεῖς στὸ χωριό μας; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα τὸν θεῖο Δημήτρη.

— Πολὺ γρήγορα! Αὔριο θὰ σᾶς πάω, νὰ μείνετε ὅλη τὴν ἡμέρα, στὸ σπῖτι μιᾶς ἐξαδέλφης μας. Ἐχει κι αὐτὴ παιδιὰ σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζί τους κι ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχανμάτων. Θὰ χρειασθῇ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸ ἡμέρες ἐδῶ καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων γιὰ τὸ Χωριό.

— Ἄ, λέγει ὁ Κωστάκης. Τί ὠραία νὰ ἔχωμε καὶ

ἡμεῖς αὐτὸ τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας. "Οχι, πού μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνόμαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

— "Εχουν ἀπὸ καιρὸ, θεῖε, αὐτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— "Οχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αὐτὸ καὶ νὰ τὸ χαιρώμαστε ἡμεῖς σήμερα, ἐχρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης, Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέρρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα! Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στὶς μεγαλύτερες τάξεις. Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ ὄργανα, θὰ στείλῃ μαζί καὶ μιὰ μικρὴ ἠλεκτρικὴ μηχανή.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἐπῆγε τὰ παιδιὰ στοῦ κυρίου Θάνου, ποὺ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία Ἄννα, μιὰ ἀνεψιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία Ἄννα εἶχε δυὸ παιδιὰ, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά, ποὺ ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπῆγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

Ὁ θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πὼς θὰ ἐπῆγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιὰ. Καθὼς ἦτο καὶ ὠραῖος καιρὸς, ἐβγῆκαν ὅλοι μαζί γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κῆπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὠραῖα, τὸ Δικαστήριο, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία, ἐπῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ ἐθαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὠραῖες εἰκόνες του.

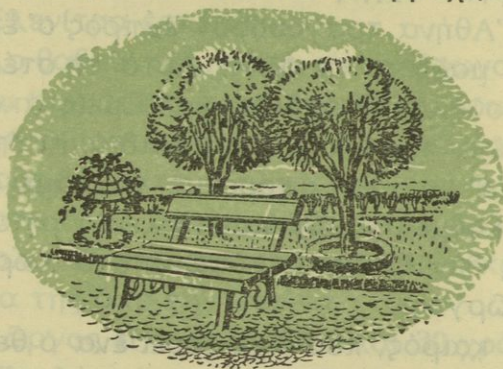
Μεγάλος ἦτο ὁ κῆπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποὺ τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιὰ. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές, ποὺ ἔλεγαν: «Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ὅλα ἐκεῖ μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἕνα λουλούδι. Ὅμως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιὰ του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ ἐκάθοντο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γύρο ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενὴ.

Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἐκάθητο ἕνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐξή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθίσουν καὶ ἐκάθισαν καὶ τὰ τέσσερα παιδιὰ κοντὰ καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποὺ ἐτίναζε ψηλὰ τὸ νερὸ κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή.

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο ἐσηκώθηκαν τὰ παιδιὰ γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι. Ἐφαγαν μὲ πολλὴ ὄρεξι. Ὅταν ἔφαγαν, ἐκάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουρασθοῦν.

Ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἄλλη αἰθουσα ἀκούσθηκαν κάτι δυνατὲς φωνές, ποὺ τὰ παιδιὰ ἐτρόμαξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπλησίασαν καὶ εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη ὀνόματα. Ἦσαν τὰ ὀνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἐξήγησε ὁ Γιῶργος. Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ ὄνομα «Ἀ-

θῆναι» κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἑλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

Ἡ Μαρίκα ἐξήγησε:

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρὸς σ' ἓνα μηχανήμα, ποὺ μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν ἀστραπὴ σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκούμε τὴν ὥρα, ποὺ ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιά. Κι ὅταν εἶναι κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, ἀκούμε ἀπ' ἐδῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἐρώτησε ὁ Γιώργος.

— Εἶναι καιρὸς, ποὺ εἶχε φέρει ἓνα ὁ θεῖος, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα. Ἦμουν τότε πολὺ μικρή. Ἀλλὰ τοῦ ἐχάλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲ ἠλεκτρικὲς στήλες. Τώρα μᾶς εἶπε, πῶς, ὅταν θὰ ἔχουμε ἠλεκτρικὸ ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἓνα ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχουμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν αὐτό.

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιώργος καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρὸς! Ποιὸς ὁμιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ εἶσαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιά... Νὰ ἔλθωμε

στο μεταξουργείο ; Κι ἔπειτα στὸν κινηματογράφο ;
᾽Α! ὦραϊα... Θὰ ἔλθωμε ἀμέσως.

Ἀπὸ τὸ μεταξουργεῖο ὁ κύριος Θᾶνος εἰδοποιοῦσε τὸ Γιώργο νὰ πάη μὲ τὰ παιδιὰ στὸ μεταξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ ἰδοῦν. Ὑστερα θὰ τοὺς ἔπαιρνε, νὰ τοὺς πάη ὅλους στὸν κινηματογράφο.

Ἡ Ἑλενίτσα ἐσκέφθηκε :

— Ἄλλο θαῦμα πάλι αὐτὸ τὸ τηλέφωνο !

Στὴν Κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Ἀλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὥρα θέλουν καὶ οὔτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα, πού θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. Ἄν ἦτο εὐκόλο, θὰ ἔπαιρνε στὸ τηλέφωνο καὶ τὰ ἐξαδελφάκια της ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ὁ Γιώργος εἶπε, πὼς ἐδῶ καὶ 30 χρόνια ὁ μεγάλος Ἰταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι ἐπέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἄνθρωποι μὲ ὅλες τὶς χώρες τῆς γῆς. Ἔτσι ἐπικοινωνοῦν μεγάλα πλοῖα, πού ταξιδεύουν στὶς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ὠκεανούς. Κι ἂν βρεθοῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, πού τοὺς ἔρχεται βιαστικὴ καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἓνα περὶπατο στὴν πόλι καὶ τὸ βραδάκι ὁ Γιώργος τὰ ἐπῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ ἐπερίμενε ὁ κύρ-Δημήτρης.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωτὶ, ἐπῆγαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ἰδοῦν καὶ τὸ λιμάνι. Νά την ἡ θάλασσα, ἡ μεγάλη θάλασσα, γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη ἀπλώνεται ὥς πέρα μακριά, ἐκεῖ πού φαίνεται σάν νὰ ἐνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν φαντασθῇ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὠραία τὴ θάλασσα, πού τὴν ἔκανε πιὸ ὠραία καὶ ἡ λιακάδα.

Ὅμορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι ἕνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θάλασσα.

Δυὸ βαπόρια φορτηγὰ ἦσαν ἀραγμένα στὸ λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. Ἄλλο μεγάλο βαπόρι ἐφάνηκε στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ. Ἦτο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, πού ἄραζε σὲ διάφορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιὰ ὅλο κι ἐρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ πλοῖα.

— Ἡ θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ-Δημήτρης, μ' ὅλες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντοσύνη της, ἦτο πάντα ἕνας μεγάλος δρόμος, ἀνοικτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμο, ἔφευγαν μὲ μονόξυλα. Μαζί τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἕνα μακρινὸ κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ἀντίκρουζαν μὲ λα-

χτάρα την καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιαλὶ τῆς καινούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἄνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὠραῖα πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἄπλωναν δειλὰ τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύρ-Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἂν εἶναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιά μυστικά γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιά δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθείαν στὴ γῆ, ποὺ θέλουν νὰ πάνε. Δὲν ἔχουν πιά ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φουσκώσῃ τὰ πανιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνῃ. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

Ὅπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χειρῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιά καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κίνησις στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπήγαιναν κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

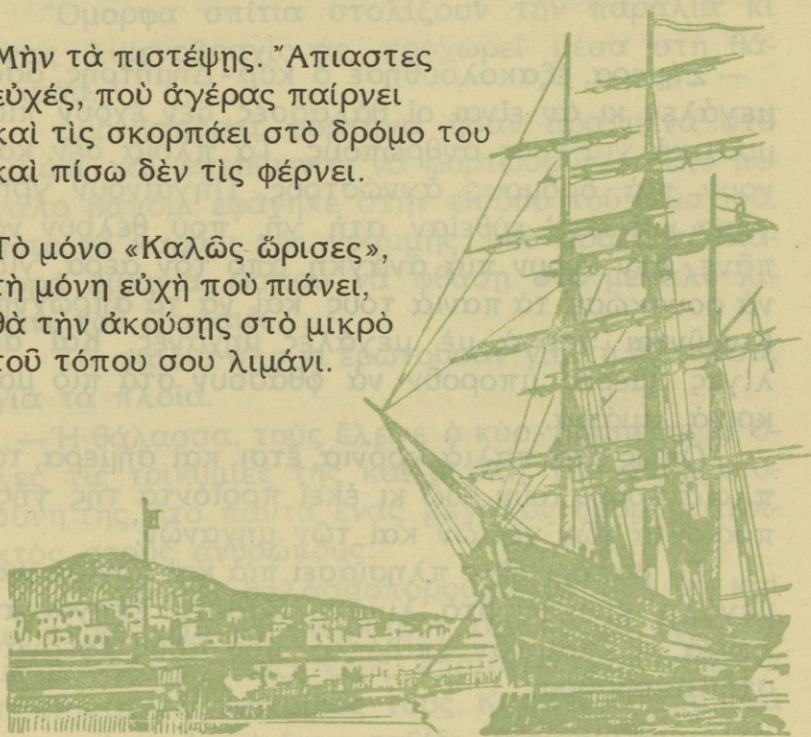
Καράβι ανοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.

Καραβοκύρης στέκεται,
κρατώντας τὸ τιμόνι.

Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.
Θ' ἀκούσης «Καλῶς ὤρισες»
ἀπὸ χιλιάδες χεῖλια.

Μὴν τὰ πιστέψης. Ἄπιαστες
εὐχές, ποὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπάει στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο «Καλῶς ὤρισες»,
τὴ μόνη εὐχὴ ποὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.

Πρὶν γυρίσουν στὸ Χωριό, ὁ κύρ-Δημήτρης ἔπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ σὲ ἐξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἓνα ψηλὸ τοῖχο. Κι ἡ καπνοδόχος του λές καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς ἐπήγαιναν πρὸς τὸ ἐργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάξῃ ἓνα καπνὸ, ποὺ ἔκρυβε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐτακτοποίησε τοὺς λογαριασμοὺς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντή, νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιὰ νὰ ἰδοῦν τὸ ἐργοστάσιο.

Ἕνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε ὅλους σὲ ὅλο τὸ ἐργοστάσιο. Τὰ παιδιὰ ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμᾶτο μηχανές. Ἐδῶ ἐγύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεῖ ἐσηκώνοντο κι ἔπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλου οἱ μηχανές ἔτριζαν, ἐβογγοῦσαν, ἐγρύλλιζαν. Κι ἄλλου κάποια πλατιὰ λουριὰ ἐγύριζαν μὲ δύναμι μικρότερες ρόδες.

Μηχανές περιέργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδηρο ἢ τὸ ἐλύγιζαν, τὸ ἐπριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ ἐπίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτειαναν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λές καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στο θόρυβο και στη μεγάλη κίνησι, πού έγι-
νετο γυρό τους. 'Ο πατέρας του Κωστάκη είπε:

— Οί μηχανές σε μιὰ στιγμή κάνουν τή δουλειά
έκατό χεριών.

'Ο Κωστάκης και ή 'Ελενίτσα έκοίταζαν με
πολλή προσοχή τους έργάτες, πού επέβλεπαν τις
μηχανές. Κι ή 'Ελενίτσα έλεγε από μέσα της:

— Τάχα θά μπορούσαν οί μηχανές νά κινηθούν
χωρίς τους έργάτες; 'Εδω είν' ό κόμπος, όπως λέει
κι ό παππούς.

Και πάλι από μέσα της έδινε τήν άπάντησι:

— Δίχως τους έργάτες, οί μηχανές θά ήσαν άχρη-
στες! Αυτό έμένα κατεβάζει τó κεφάλι μου.

Τό απόγευμα έφυγαν για τó Χωριό, όπου ό
Κωστάκης και ή 'Ελενίτσα δέν έπαυαν νά διηγούν-
ται σ' όλους όσα είδαν στην πόλι.

85. Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θά γίνη ό έρανος για τή φανέλλα
του Στρατιώτου. Είσαι έτοιμη; έρώτησε τήν 'Ελε-
νίτσα ό πατέρας του Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θείε, νά τελειώσω τή μιὰ κάλτσα.
'Απόψε λέγω νά τήν τελειώσω.

— Νά τήν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σου
είπα, οί στρατιώτες μας, πού φυλάγουν άγρυπνοι
τά σύνορά μας, κρυώνουν. Και πρέπει έμεις από
έδω κάτω νά τους στείλωμε μάλλινα νά φορέ-
σουν, νά ζεσταθούν. Για σκέψου τί κρύο είναι εκεί

ἐπάνω στὰ σύνορα; Γι' αὐτό, τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, κάθε μιὰ γυναῖκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτιάσῃ ἢ μιὰ φανέλλα ἢ ἓνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἓνα ζευγάρι γάντια. Ἐνας λόγος λέει: «Τὸ δῶρο, καὶ μικρό, μεγάλη χάρι ἔχει».

— Πολὺ σωστά, λέγει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡμουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἐσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἐχθρὸ μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἐχθρό σας, τὸ κρῦο. Δικὴ μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. Ἐλέγαμε: «Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρυολογήσῃ, οὔτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ». Ἐκίναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μπορούμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

Ὁ κύρ-Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. Ὑστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει:

— Ἐνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἓνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἓνα γάντι κι εὐρῆκα μέσα ἓνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, ποὺ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὐστραλία κι εὐχαρίστησα τὸ κορίτσι, ποὺ μοῦ εἶχε στείλῃ τὸ πολύτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἦτο αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, ποὺ μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τότε:

— Ἐγὼ κάνω οἰκονομία. Ὅταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μου δίνουν λεπτὰ γιὰ καραμέλλες, ἀγοράζω λιγώτερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπαρᾶ μου.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἐρώτησε:

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτὰ σου, ἅμα γεμίση ὁ κουμπαρᾶς σου, Ἐλενίτσα;

— Θ' ἀγοράσω ὅ,τι μοῦ εἰπῇ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ πτωχὰ καὶ κοιμοῦνται νηστικά τὸ βράδυ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εὐρίσκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ ὀλίγη. Ἀλλὰ πάλι παιδάκια εἶναι ὀρφανά. Νά, τὰ παιδιὰ τῆς κυρᾶ - Γιαννούλας οὔτε παπούτσια οὔτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὔτε καὶ τρώγουν κάθε ἡμέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἢ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας των.

— Ἄν εἶχα πολλὰ λεπτὰ, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ,τι χρειάζονται τὰ παιδιὰ τῆς κυρᾶ - Γιαννούλας.

— Καὶ ἐγώ, καὶ ἐγώ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, Ἐλενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε ἡμέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. Ἔτσι ὁ κουμπαρᾶς σας θὰ

γεμίξη γρήγορα και θά μπορήτε νά βοηθάτε και τους πτωχούς τακτικά.

Τά παιδιά ένθουσιάσθηκαν μ' αὐτή την ιδέα, ἐκτύπησαν τὰ χέρια των και ἐφώναξαν :

— Ναι, ναι, τί ωραία !

87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, ἐωρτάσθηκε ἀπὸ τὰ παιδιά ἡ ἐορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦτο στολισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες και μὲ ἐπιγραφές γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐκάθοντο στὰ καθίσματα ποὺ ἦσαν στὶς πρῶτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία :

« Παιδιά.

Ὅπως μέσα στοὺς τόννους τῆς ἄμμου ξεχωρίζει ἓνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι και μέσα στὶς ἄπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. Ἡ σημερινή ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῇ στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

»Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτὲ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῇ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακὸ. Αὐτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἐξέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμά σας μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλάτε, νὰ περπατῆτε.

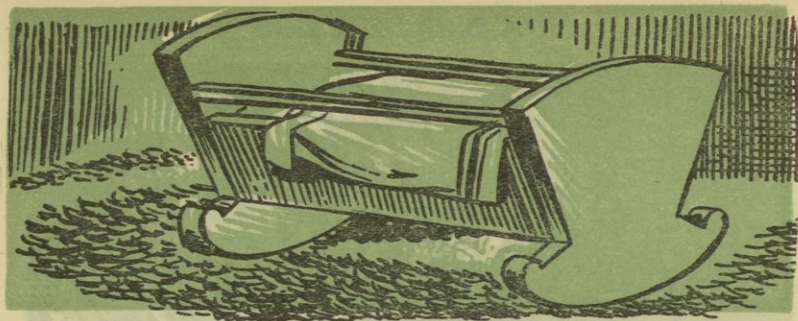
»Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκούτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλάτε μὲ σεβασμό.

»Ὅταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μαννούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παίδι μου!» μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ὡς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιά ὅλων μας».

Ἀμέσως ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ εἶχαν θέμα τὴ μητέρα καὶ ἐδιαβάσθησαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ὁ Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸν «Ἀποχαιρετισμὸ τῆς Μάννας». Ἡ Ἐλενίτσα τὸ «Ἡ μαννούλα!» καὶ ἄλλα παιδιὰ ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκείνες. Τὰ παιδιὰ ξαναγύρισαν στὴ σκηνή, ἐτραγουδῆσαν μερικὰ ᾠσματα καὶ ἡ ἑορτὴ ἐκλείσει μὲ τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνο.

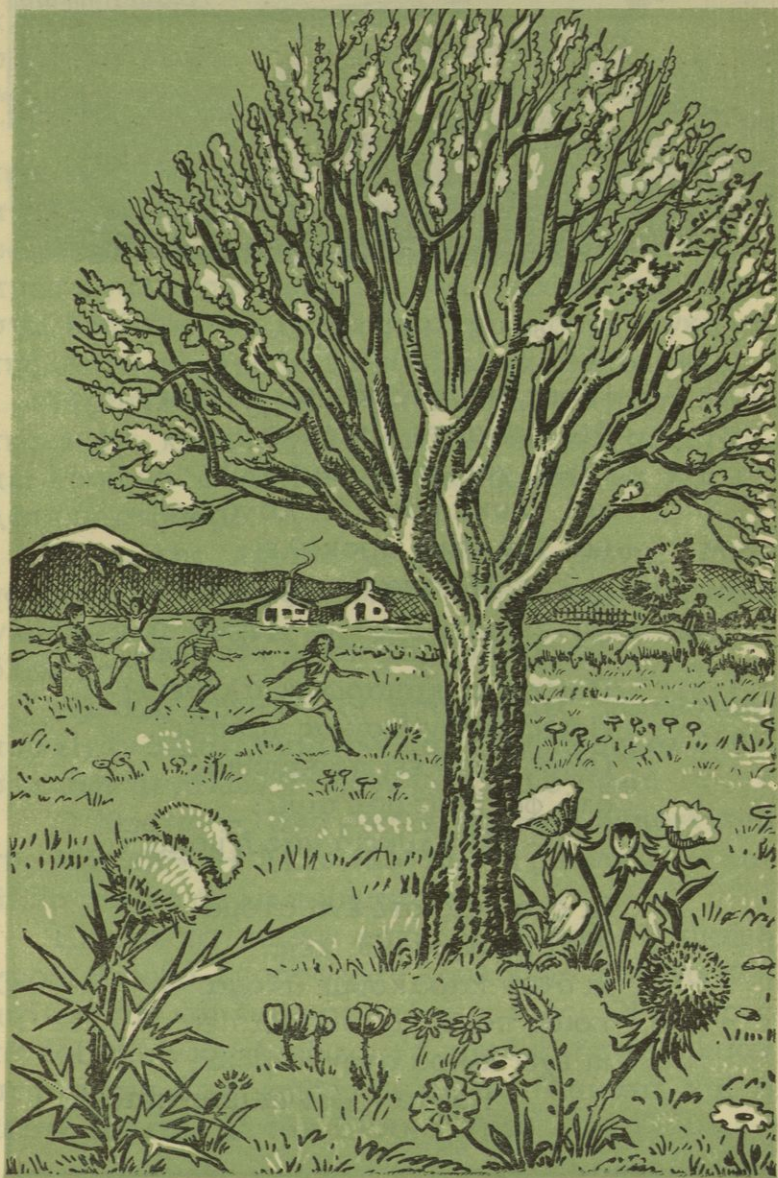
88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

Ποιός τὴν κούνια μας κουνάει,
ὅταν εἴμαστε μικράκια;
Ποιός χαμογελᾷ στὸ πλάϊ
καὶ γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καὶ τὸν ὕπνο προκαλεῖ;
Ἡ μαμά μας ἢ καλή.

Τὰ μαλλιά μας ποιός κτενίζει;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στὴ φωτίτσα μας σιμά;
Ἡ γλυκειά μας ἢ μαμά.

Κι ὅταν κάποτε ἔνα στόμα
κάτι μὲ θυμὸ μᾶς λέη,
κι ὅταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καὶ σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στὴν καρδιά;
Πάντα ἢ μάννα μας, παιδιά.

ΑΝΟΙΕΙΣ

Τὰ ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλῇ
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μέ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμᾶτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μέσ' στὴ διάπλατη γιορτῇ,
ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάσι
ἀνθισμένη, φτερωτή.

Ἦλθε ἡ Ἄνοιξις! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλὶ τῆς γῆς, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν Ἄνοιξι τὰ δένδρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ὁ κοῦκκος ἀκούεται «Κού-κου! Κού-κου!» καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν Ἄνοιξι. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιῆς φωλιῆς ἢ κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιὰ πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ἡμέρες ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκραναν. Μερικὲς ἀνοιξιὰτικες βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. Ὁ ἀνοιξιὰτικος ἥλιος εἶναι ζεστὸς καὶ στὰ βουνὰ λειώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιῆς ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπὸ των. Οἱ λεμονιῆς καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εὐωδιῆς.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὄψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμᾶτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαροῦνες. Κάπου κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκίνδυνες, όταν όμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οί πελαργοί, πού κάνουν τὶς φωλιές τους στὰ ψηλά καμπαναριά, παραμονεύουν στὸ λιβάδι νὰ πιάσουν κανένα φίδι ἢ κανένα βάτραχο ἢ ποντικάκι ἢ σαύρα, νὰ ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια μὲ τὰ πρόβατα ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνά. Τ' ἀρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθὼς βόσκουν τὰ πρόβατα στὸ ἀπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ὁ βοσκὸς παίξει χαρούμενος τὴ φλογέρα του, ἐνῶ ὁ σκύλλος τὸν συντροφεύει δίπλα του.

Τὸ ρυάκι τρέχει ἀδιάκοπα, ποτίζει τοὺς διψασμένους ἀνθρώπους, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ καὶ δροσίζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη.

Τὰ τριαντάφυλλα εἶναι στὶς δόξες τους. Ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει καὶ ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ὠραία εἶναι τὴν Ἑνοιξι! Χαρὰ Θεοῦ!

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαποῦν πολὺ τὴν Ἑνοιξι. Ἡ Ἑλενίτσα μάλιστα συχνὰ ἀπαγγέλλει τὸ ποίημα: «Ἡ Ἑνοιξι» καὶ ὁ Κωστάκης ἀποχαιρετᾷ τὸ χειμῶνα μὲ τὸ ποίημα: «Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα».

91. ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΓΕΡΟΧΕΙΜΩΝΑ

Μ' άνοιξιάτικα λουλούδια,
μυρωμένα, δροσερά,
μέ παιγνίδια, μέ τραγούδια,
μέ φωνές καί μέ χαρά,
τό λευκόμαλλο χειμώνα
ας τόν διώξωμε καί πάλι
κι ό καθένας ας τοῦ ψάλλη:
«Στό καλό, γεροχειμώνα!

Στό καλό».

Οί άγροί όλοι φοροῦνε
καταπράσινη στολή
καί στούς κήπους, πού άνθοῦνε,
κελαδεῖ κάθε πουλί.
Όλη ή φύσι λουλουδίζει
καί φωνάζουν τά παιδιά:
μέ χαρούμενη καρδιά:
«Στό καλό, γεροχειμώνα!

Στό καλό».

Πρώτη πρώτη ἔχει ἀνοίξει τὰ λουλούδια της ἢ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορρόδινα πέπλα της, στέκεται στὸν κῆπο σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνά κλαδιά των κοιτάζουν τὸν οὐρανὸ σὰν νὰ λέγουν :

— "Ἄς ζεστάνῃ ὁ ἥλιος καλὰ, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς.

Ἡ ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα της :

— Τὴ βλέπεις τὴν ἄμυαλὴ τὴν ἀμυγδαλιά; Ἐλησμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐκάηκαν ὅλα τὰ πρώϊμα λουλούδια της. Νὰ τὴν τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἐστολίσθηκε.

— Ἐγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἔτσι ὠμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν ἦλθε ὁ Ἀπρίλιος, νὰ τὰ ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κῆπος στὶς δόξες του.

Ἡ ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιά ἀσπρορρόδινα, ἡ βερυκοκκιά τριανταφυλλιά. Ἰδὲς τὴ μικρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ἔχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἕκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ἰδοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα νὰ τὰ κάμῃ κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παππούς.

Τὰ παιδιὰ δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρό αυτό πανηγύρι του κήπου. Όλο εκεί εϋρίσκονται.

Κάθονται κάτω από τη μεγάλη την κερασιά και ἀκούουν τις μέλισσες που ζουζουνίζουν γυρίζοντας από λουλούδι σε λουλούδι.

— Για θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια έμαζέψαμε, Έλενίτσα; είπε ο Κωστάκης.

— Ναι, Κωστάκη, άπαντᾷ ή Έλενίτσα. Θυμάσαι, δυο μικρά καλαθάκια, του Αγίου Κωνσταντίνου άνήμερα. Ήτο ένα από τὰ δῶρα στην έορτή μας.

Τὰ παιδιὰ προτιμούν τὰ κεράσια από τὰ άλλα φρούτα. Καί δέν έχουν άδικο, γιατί καί νόστιμα πολυ είναι καί τὰ καλύτερα στολίδια του κήπου, όταν ώριμάζουν. Νά τὰ βλέπης στην κερασιά ανάμεσα στα φύλλα της, νά κρέμονται από τὸ μακρὺ πράσινο κοτσάνι των σάν φουντίτσες, σάν κόκκινα κουδουνάκια.

Μὰ εκείνο που κάνει τὰ παιδιὰ νά ένθουσιάζονται για την κερασιά, είναι που μπορούν μ' αὐτὰ νά στολισθοῦν καί τὰ ἴδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά των σάν δυο λαμπερά κόκκινα σκουλαρίκια.

Ὁ Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. Ἔχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, πού ξυπνᾷ, κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἓνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὐτυχισμένος. Βλέπει τάχα πὼς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζί μὲ τὴν ἐξαδελφούλα του, τὴν Ἑλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὅλο πηγαίνουν στὸν ἐξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δενδροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, πού δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά των, πουλιὰ χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαῖδοῦν. Καὶ ἓνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαίδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τῇ γλυκειᾷ φωνῇ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾷ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, πού λέγει:

— Κωστάκη, ἀγόρι μου! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελοῦδι! Ξύπνα, φῶς μου!

Καὶ ἓνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἓνα ζεστὸ φιλὶ νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρύζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— Ἀχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο πού ἔβλεπα, τί ὠραῖο!

— Ναί, μὰ ξέρεις πὼς εἶναι ἀργά;

— Ἀλήθεια; Ἔχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εὐρίσκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι; εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὀρθιος.

— Τώρα είναι πιά άνοιξι, εΐπε ή μητέρα του, και πρέπει νά σηκώνεσαι πιό ένωρίς.

Ή Έλενίτσα πιό ένωρίς έσηκώθηκε σήμερα.

Έμπρός ντύσου, έτοιμάσου γρήγορα και έλα κάτι νά σοϋ δείξω.

Ό Κωστάκης έντύθηκε, έπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι έτρεξε στην τραπεζαρία. Έκαλημέρισε και έφίλησε τó χέρι τής μητέρας και τής γιαγιάς, που ήσαν εκεί.

— Μάντεψε λοιπόν ποιός ήλθε σήμερα! τοϋ εΐπε ή μητέρα του.

— Ή θεία ή Άννα;

— Όχι.

— Ό θείος ό Πέτρος;

— Όχι.

— Μητέρα, σϋ έτραγουδοϋσες πριν τó τραγούδι τής άνοιξεως και έλεγες: «Ήλθε πάλι ή άνοιξι». λοιπόν γι' αϋτήν λές. Ή Άνοιξις ήλθε!

— Χμ! έκαμε ή μητέρα του γελώντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νά τó εϋρης.

Έκείνη τή στιγμή άκούσθηκε έπάνω άπό τó άνοικτό παράθυρο, κατά τόν κήπο, ένα «τριτριλ-τριλ, τιτριλ...» και εϋθύς δυό μαϋρα σπαθωτά πτερά έπέρασαν σάν άστραπή.

— Ά, τά χελιδόνια! έφώναξε και έκτύπησε με χαρά τά χέρια του ό Κωστάκης.

— Ναί, τά χελιδόνια ήλθαν, εΐπε ή μητέρα του. Εϋρήκαν τήν παλιά τους φωλιά και κελαΐδουν γεμάτα άπό εϋχαρίστησι.

— Τώρα θά τήν έπιθεωρήσουν, θά τήν διορθώ-

σουν ὅπου χρειάζεται καὶ σὲ λίγες ἡμέρες θὰ κά-
μουν τ' αὐγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα:

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ἦλθαν τὰ
χελιδόνια!

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. Ἐλα νὰ τοὺς εἰποῦμε τὸ
τραγουδάκι τους, ἐφώνασε ὁ Κωστάκης, βγαίνον-
τας στὴν αὐλή.

Ἦλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παι-
διά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τρα-
γουδάκι:

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ῥθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες;
Τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὐγά γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσσοῦν.

Λαϊκὸ

Ἐπειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἤπιαν τὸ γάλα τους,
ἐπῆραν τὶς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ἐκεῖ πάλι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν
σπιτιῶν εἶχαν δεχθῇ τοὺς νοικοκυραίους των, ποὺ
ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά.

Ἡ δασκάλα ἐμίλησε στὰ παιδιά γιὰ τὰ χελιδόνια. Τοὺς εἶπε πὼς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλές ἡμέρες, ἐπέρασαν ἀπὸ θάλασσεσ γιὰ νὰ μᾶς ἔλθουν.

Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πὼς τρώγουν χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ' αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

Ὕστερα τοὺς εἶπε πὼς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν ἀνοιξι, τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Παναγίας, τὴν Ἐθνικὴ ἑορτὴ, τὴ Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αὐγά, τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρά.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σὰν ἓνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτὲς τὶς γυαλιστερές του φτεροῦγες στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ἓνα ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα ἓνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.

Ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδήλια τὸ ἐχαιρετοῦσε.

Ἀσφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο τὸ ὠδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, ποὺ μποροῦσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνῃ ὥς στὴν κορφή τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ κι ὕστερα νὰ τὸ ἀνεβάζῃ ψηλά. Τόσο ψηλά, ποὺ μόλις νὰ φαίνεται σὰν ἓνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιά τὴν ἀπόστασι, εἶπε ὁ κύρ - Πέτρος στὸν πατέρα του, ποὺ ἦτο καθισμένος στὸν ἥλιο.

Ὁ κύρ-Πέτρος εἶχε ταξιδεύσει πολλές φορές με ἀεροπλάνο καὶ ἤξευρε τί ἔλεγε. Ἀπὸ ψηλὰ οἱ πεδιάδες καὶ οἱ κοιλάδες φαίνονται σὰν ἓνα πολύ-χρωμο χαλί, πὺ τὸ στολίζουν ἀπ' ἐδῶ τὰ δάση με βαθυπράσινο χρῶμα καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλι, ἐξακολούθησε ὁ κύρ-Πέτρος, τὴν περνᾷ τὸ ἀεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῶ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸ ὥρες με τὸ πλοῖο, με τὸ ἀεροπλάνο πᾶς γιὰ μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς καὶ στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τὸ ἀεροπλάνο ἐξυπηρετεῖ σπουδαῖα τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχε ὁ ἄνθρωπος τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης. Καὶ διηγήθηκε τότε στὸν παπποῦ τὸ μῦθο, πὺ ἄκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο καὶ τὸν Ἰκαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

Ὅταν κάποτε ἐβασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἔφθασε ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἓνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος με τὸ γυιό του Ἰκαρο.

Ὁ Δαίδαλος ἔκτισε γιὰ τὸ Μίνωα ἓνα θαυμάσιο παλάτι, με ὠραῖες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλούς, πὺ ἄλλο ὅμοιο δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. Ὁ Μίνως εὐχαριστήθηκε πολὺ γι'

αυτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν καιρὸ, ἐζήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο, μήπως κτίσῃ καὶ ἄλλου κανένα παλάτι ὠραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἢ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικές τιμές. Ἔδωκε ὅμως καὶ αὐστηρές διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχθῇ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἴκαρο, ποὺ ἔδειχνε πὼς θὰ γίνῃ μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὁλόκληρα ἡμερόνυχτα ἔκαθόταν καὶ ἐσκέπτετο ὁ Δαίδαλος, πὼς θὰ ἐγλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καὶ πὼς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

Ἐνα πρωὶ ἐκάλεσε χαρούμενος τὸ γιὸ τοῦ καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸ ζευγάρια μεγάλα πτερὰ, σὰν μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε:

— Ὁ Μίνως ἐξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἄερα ὅμως δὲν τὸν ἐξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετώντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸ πτερὰ, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὤμους καὶ τοῦ ἐξήγησε πὼς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἄερα.

— Πρόσεξε καλὰ, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερὰ, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλὰ καὶ σοῦ λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλὰ, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ πτερὰ καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινήῃς μ' εὐκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἴκαρος ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε! ἐφώνασε ὁ

Ίκαρος. Κι ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό του ἐπετοῦσε πότε ἐμπρός, πότε ὀπίσω. Κάποια στιγμή ἀνέβηκε σὰν ἀετὸς πολὺ ψηλὰ κι ἐχάθηκε στὰ σύννεφα.

—Ίκαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλλες! τοῦ ἐφώναξε ὁ πατέρας του.

Ὁ Ίκαρος ὅμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε χαμηλά, ὥς τὰ κύματα, γιὰ νὰ ἰδῇ μὲ χαρὰ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Ὑστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

Κάποια στιγμή, ποὺ ὁ Δαίδαλος ἐγύρισε νὰ κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν Ίκαρο.

— Συμφορὰ μου! ἐφώναξε. Ἐχάθηκε τὸ παιδί μου!

Ἐγύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦτο ὁ Ίκαρος. Στὸ τέλος ἀντίκρουσε σκόρπια πτερὰ στὰ κύματα. Καὶ σὲ λίγο εἶδε καὶ τὸ ἴδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρογιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ Ἰκάρου καὶ μὲ βαθεῖα θλίψι τὸ θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐκεῖνο ἐπῆρε τὸ ὄνομα Ἰκαρία καὶ τὸ πέλαγος ὠνομάσθηκε Ἰκάριο πέλαγος.

Τὰ πτερὰ του ὁ Δαίδαλος, λέγουν, πῶς τὰ πέταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λέγουν ἀκόμα, πῶς δὲν ξαναφάνηκε πουθενά.

Τί ωραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἰσοδὸς τοῦ στεφανωμένη γῦρο γῦρο μὲ μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές πολλές σημαιοῦλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Ὅλοι στεφανωμένοι μὲ μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας εἶναι σηκωμένο ἓνα πλατὺ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἓνα ἓνα τὰ παιδιὰ νὰ ἀπαγγεῖλουν τὰ ποιήματά των.

Ἐκεῖ θὰ γίνη καὶ ἡ μικρὴ παράστασις ἀπὸ τὰ παιδιὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἦλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐορτή.

Ὁ κόσμος ἔχει μαζευθῇ. Τὰ παιδιὰ φοροῦν τὶς ωραίες φορεσιές των καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιοῦλα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές των.

Οἱ γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ἰδοῦν στὴν παράστασι.

Ὁ Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει :

« Ἀγαπητά μου παιδιὰ.

Σήμερα ἔχει διπλὴ ἐορτὴ τὸ Ἔθνος μας. Μιὰ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιατί σάν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἄλλη, γιατί σάν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους. Δέκα χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμά των, ἐθυσιάσθηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ Ἔθνος μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴ θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μεῖς τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατί μόνον ἔτσι ἡ Πατρίδα μας θὰ ζῇ καὶ θὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιά της. Τώρα λοιπὸν ἄς ἐορτάσωμε τὴ μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα, ὅπως ἀξίζει καὶ ἄς φωνάξωμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά:

— Ζήτω ἡ Πατρίδα μας !»

— Ζήτω! ἐφώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

Ἐπειτα τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο. Ὅλοι ἐσηκώθηκαν ὄρθιοι καὶ ἐτραγούδησαν μαζί τὸν συγκινητικὸ Ὕμνο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
ποὺ μὲ βιά μετράει τὴ γῆ.

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερὰ
καὶ σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαίρε, ὦ χαίρε, Ἐλευθεριά.

Μετά τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο ἄρχισαν οἱ ἀπαγγε-
λίες. Τὰ περισσότερα παιδιὰ ἀνέβηκαν ἕνα ἕνα μὲ
τὴ σειρὰ στὸ βᾶθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα, πὺ εἶχαν
μάθει. Κάθε φορὰ πὺ ἐτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλ-
λοι ἐχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν: «Εὖγε, εὖγε!»

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράστασις. Ὁ Κωστάκης
καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ὠραίες στολές των ἔκαμαν
σὲ ὅλους εὐχάριστη ἐντύπωσι. Καὶ τί ὠραία πὺ
ἔπαιζαν τὸ μέρος των! Ὅλοι τοὺς ἐχειροκρότησαν
στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ
ἐφίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέ-
λος ἔκλεισαν τὴν ὠραία ἑορτὴ μὲ ἕνα ὠραῖο Ἑλ-
ληνικὸ χορό.

Χαρά Θεοῦ εἶναι τώρα τὴν ἀνοιξι ὁ κήπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμμένα ὅλα, ὁμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τῆ φύσι.

Πουλιὰ πετοῦν καὶ κελαδοῦν, μέλισσες βουΐζουν, σκαθάρια μὲ ὠραία χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρὰ-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα. Ὅλα κινοῦνται, ὅλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιὰ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως εἶναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτὰ, ἄλλα μισανοικτὰ καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴ τῶν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμουδία, ὅχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μααραμμένα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί εἶναι αὐτά, κύριε; ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτά εἶναι μελίγκρες. Κοιτᾶτε πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὅλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μύτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἐκεῖ τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τίς ἐπτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ὅπου ἰδῆτε μελίγκρες, προσέξετε νὰ ἰδῆτε, πῶς ἐκεῖ εἶναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρώγουν τίς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμήγκια, ποὺ ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιὰ; Ἔρχονται γιὰ τίς μελίγκρες. Ἀλλὰ δὲν

έρχονται για να τις φάγουν. "Έρχονται για να τις άρμέξουν.

— Νά τις άρμέξουν; έρώτησαν μ' άπορία τά παιδιά.

— Ναί. "Όπως έμείς άρμέγομε τά ζῳα καί τούς παίρνομε τò γάλα, έτσι καί τά μυρμήγκια. Ζουλουν έλαφρά τήν κοιλιά αὐτῶν τῶν έντόμων καί άπό δυò τρυπίτσες τούς παίρνουν τò χυμό, πού τούς περισσεύει.

Καί τò περίεργο εἶναι, παιδιά, ότι τά μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτές τις μελίγκρες καί τις φέρνουν σέ μέρος, όπου εἶναι άφθονη τροφή άπό τρυφερά φύλλα καί λουλούδια.

— Γιατί τò κάνουν αὐτò τά μυρμήγκια; έρώτησε ό Δῆμος.

— Γιατί τούς άρέσει πολὺ ό γλυκός χυμός.

— Καί δέν μποροῦν μόνα τους νά ρουφήξουν χυμό άπό τά λουλούδια.

— "Όχι. Τά μυρμήγκια δέν ἔχουν, όπως οἱ μυῖγες, οἱ μέλισσες κι άλλα έντομα, προβοσκίδα νά ρουφούν τò χυμό τῶν λουλουδιῶν. Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ό δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τις μελίγκρες κι εἶναι ώφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πῶς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νά καθαρίσουν σέ μιὰ έβδομάδα όλόκληρο ένα καρποφόρο δενδράκι άπό τις μελίγκρες. Τά μυρμήγκια κυνηγοῦν τις παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νά δαγκάσουν τά λεπτά ποδαράκια τους. Μά εκείνες χώνονται μέσα στò λείο καί σκληρὸ κέλυφός τους κι έτσι τά μυρμήγκια δέν μποροῦν νά τούς κάμουν τίποτε.

Μιά άλλη συντροφιά παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νὰ εἰπῇ στ' ἄλλα παιδιά κάτι, πὺ ἐξακρίβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καὶ συνεννοοῦνται μεταξύ τους.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά; ἐρώτησαν τ' ἄλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἓνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, πὺ νὰ μποροῦν νὰ τὸ ἰδοῦν τὰ μυρμήγκια. Ἦλθε λοιπὸν ἓνα μυρμήγκι, τὸ ἐξέτασε μὲ μεγάλη προσοχή. Κι ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πῶς ἦτο κάτι καλὸ, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ εὔρῃ ἄλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ εὔρῃκε, ἐκουνοῦσε τὶς κεραεῖς του βιαστικά καὶ ἄγγιζε τὶς κεραεῖες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτά ἦλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. Ἄλλα τὴν ἐτραβοῦσαν, ἄλλα τὴν ἔσπρωχναν καὶ ἔτσι γρήγορα-γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

— Ὅσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὠραία καὶ περίεργα πράγματα, πὺ εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἐξακρίβωσαν καὶ ποια εἶναι τὰ βλαβερά στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθωμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερά ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε.

“Αλλά παιδιά παρατηροῦν μὲ προσοχὴ τὸν ἀνθόκηπο, τὸ δενδρόκηπο, τὸ λαχανόκηπο, τὰ φυτῶρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρὰ, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριὰ ξύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. Ὅσο τὰ παιδιά ἐπλησίαζαν, ἓνα δυνατὸ βούϊσμα ἐκτυποῦσε τ’ αὐτιά τους καὶ ὅταν ἦλθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἐτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. Ἐνα πλῆθος ἀπ’ αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἔντομα ἐπήγαιναν καὶ ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στίς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιῶν των. Ὅλη τὴν ὥρα ἐγίνετο αὐτό. Μὰ ἐκεῖνες ποὺ ἤρχοντο ἐβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῶ ἐκεῖνες ποὺ ἔβγαιναν ἦσαν ἄδειες.

— Ἰδέτε, ἰδέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμᾶτο μέλι.

Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι, συνέχισε ὁ δάσκαλος. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ’ αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμή μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεῦουν τὴ γῦρι, δηλαδή τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των.

— Γιὰ ἰδέτε ἐκεῖ, σ’ ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιά τί γίνεται! εἶπε ὁ δάσκαλος.

Ὅλοι ἐκοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά ποὺ ἦτο

λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολὺ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καὶ τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, πὺ φέρουν στὴν κυψέλη; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ θᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἐδῶ.

Ὅλοι ἐπλησίασαν γύρω σ' ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ὁ δάσκαλος ἐπίασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος, βλέπετε;

Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἐξακολούθησε:

— Αὐτὴ εἶναι ἡ κηρήθρα. Ὅλες αὐτὲς οἱ τρυπίτσες, πὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τὶς κηρήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιά τους γύρω σὰν ἰδρώτα μιὰ οὐσία καὶ μ' αὐτὴ πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὐτὴ ἡ οὐσία εἶναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιά, τὸ ἐργοστάσιο πὺ βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδᾶτο κερί, πὺ ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴ Λαμπρὴ καὶ χαίρομεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἐργοστάσιο, πὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκειὰ καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι πὺ βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στοὺς λουκουμάδες, στὰ μελομακάρουνα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τὶς μελισσοῦλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν μποροῦν νὰ πᾶνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμη καὶ σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ ἀντικρὺ τὸ βουνό. Ὅταν ἀνθίξῃ σ' ἐκεῖνες τὶς πλαγιὰς τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ' αὐτό. Τὸ

μέλι, τὸ θυμαρήσιο, εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μέλι Ὑμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές πού εἶναι! εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος, ἔχει ἐπάνω κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καὶ γιὰ νὰ ξεύρετε, αὐτὲς ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα!

— Μιὰ μητέρα ὅλες; ἐρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Ὅταν ἡ κηρή-
θρα εἶναι ἔτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σὲ κάθε
μία ἀπ' αὐτὲς τὶς τρυπίτσες καὶ γεννᾷ ἀπὸ ἓνα
αὐγὸ. Σὲ λίγες ἡμέρες, ἀπὸ τὸ αὐγὸ αὐτὸ βγαίνει
μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σὲ λίγο
καιρὸ μεταμορφώνεται καὶ γίνεται μιὰ μέλισσα
καθὼς ὅλες. Νά, κοιτᾶτε αὐτὲς ἐδῶ, πού ἐτοιμά-
ζονται γιὰ τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αὐτὴ
εἶναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ κελ-
λί της. Τώρα ἰδέτε την, δοκιμάζει τὰ πτερὰ της.
"Απ! πάει, ἐπέταξε. Σὲ λίγο θὰ γυρίσῃ φορτωμένη.

Ὅλες ἀγαποῦν τὴ μητέρα των πάρα πολὺ καὶ
τὴν ἀκούουν ἀμέσως σὲ ὅ,τι εἰπῇ καὶ μὲ μεγάλη
προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιατί εἶναι
μεγαλύτερη καὶ ὠραιότερη, καὶ αὐτὴ δίνει ὅλες τὶς
διαταγές. Ποιὲς μέλισσες θὰ πᾶνε γιὰ μέλι ἔξω
στὰ λουλούδια, ποιὲς θὰ μείνουν νὰ καθαρίσουν
τὴν κυψέλη, ποιὲς θὰ ταῖσουν καὶ θὰ περιποιηθοῦν
τὶς νεογέννητες κάμπιες καὶ ποιὲς θὰ φυλάξουν
σκοποὶ στὴν πόρτα νὰ μὴν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός.

— Καὶ τί θὰ κάνουν ἂν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός;
ἐρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— Χύνονται ἐπάνω του καὶ τὸν κεντρώνουν μὲ
τὸ φαρμακερὸ κεντρί των, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος.

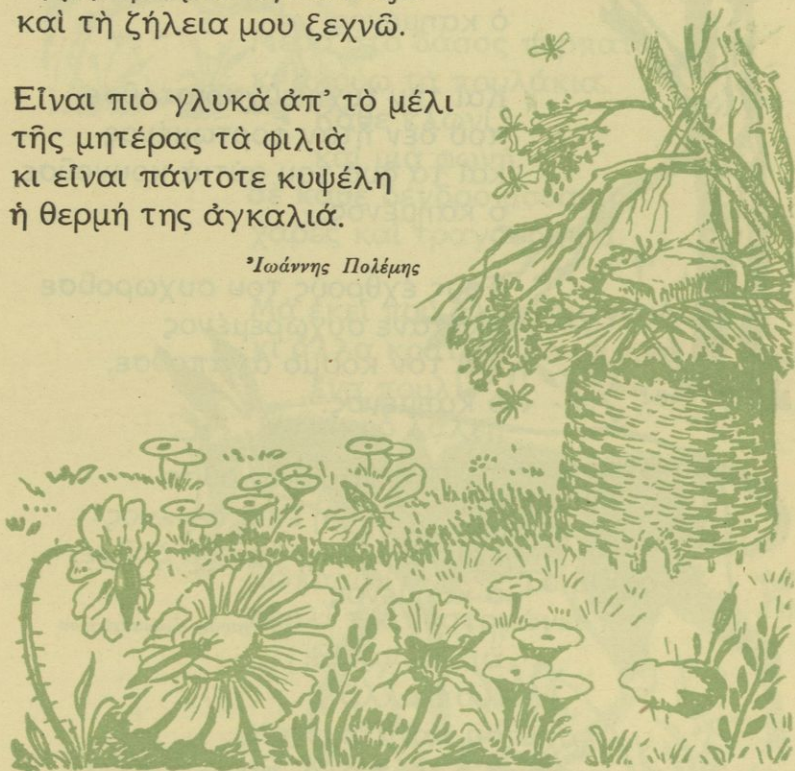
99. Η ΚΥΨΕΛΗ

Τί ζωή εὐτυχισμένη
κάν' ἡ μέλισσα ἐκεῖ!
μέσ' στὸ μέλι πάντα μένει
μέσ' στὸ μέλι κατοικεῖ.

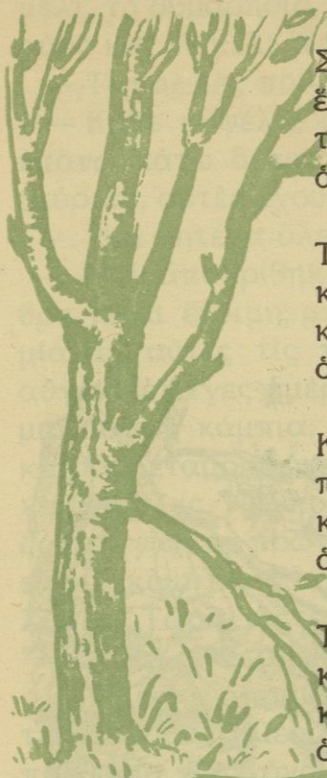
Τὴν κυψέλη της κοιτάζω,
τὴ ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἡ θερμὴ της ἀγκαλιά.

Ἰωάννης Πολέμης

100. Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γαῖδαρος βοσκoῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος
καὶ τὸ ξύλο λησιμονοῦσε,
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποῦ δὲν ἦταν φορτωμένος
καὶ τὰ δυό του αὐτιά κουνοῦσε,
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συχωροῦσε
κι ἦτανε συχωρεμένος
καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε,
ὁ καημένος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνί
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ πού ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσιο,
ἓνα πουλί
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέη: «σωπάστε σεῖς,
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλί τ' ἀποστομώνει.
Εἶχαν λαλιά
τ' ἄλλα πουλιά!
Μὰ ἓνα ἦταν μοναχά,
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι.

** Ἀγγελος Βλάχος*

Μεγάλο Σάββατο. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπесαν ἐνωρὶς νὰ κοιμηθοῦν γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυκτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάστασι.

Τὰ μεσάνυκτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες των, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελλίτσες καὶ μὲ τὸν παπποῦ, τὴ γιαγιά καὶ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες των εἶχαν ἐτοιμὴ τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐτὰ καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ἔχουν φτειάζει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἐξέδρα στολισμένη μὲ μυρτιές καὶ δάφνες γῦρο - γῦρο. Ἡ νύκτα ἦτο πολὺ γλυκεῖα καὶ ζεστή. Ὅλοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἐξέδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νὰ, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: «Δεῦτε λάβετε φῶς» Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη ἄρχισαν ν' ἀνάβουν, ὥσπου ἔφθασε τὸ φῶς στὰ παιδιὰ. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἓνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παπποῦς.

Ὅλος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα ἐφωτίσθηκαν εὐχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγήκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἐξέδρα. Ἐψαλαν, εἶπαν

τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαρειά καὶ γλυκεῖα φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἄναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὁλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζί τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ὠραία ποὺ ἦτο, τί χαρμόсуна, τί εὐτυχισμένα! Ὅλα τὰ πρόσωπα εἶχαν ὁμορφύνει ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά ἐμπήκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

Ὅταν ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ἄναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, ποὺ ἦτο μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας «Χριστὸς Ἀνέστη».

Τὰ παιδιὰ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιάς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκείνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιὰ, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. Ὑστερα ἐκάθησαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αὐτὰ κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αὐτὸ ἐβγήκε τοῦ παπποῦ. Ὅλοι ἐφώναξαν: «Ζήτω τοῦ παπποῦ!» καὶ ὁ παπποῦς εἶπε: «Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιὰ μου, καὶ πάντα χαρούμενοι».

Ὑστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζί τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», εἶπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρό τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωτὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἀρνί. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἐγύρισαν τὴ σούβλα μὲ τὴ σειρά. Ὡς τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὄργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστὸς Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἐτοιμασθῆτε,
μέσα στὶς ἐκκλησίες τὶς δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχθῆτε.

Ἀνοίξετε ἀγκαλιὲς εἰρηνοφόρες
ἐμπροστὰ τοὺς Ἀγίους καὶ φιληθῆτε,
φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μὲ χεῖλη,
πέστε: Χριστὸς Ἀνέστη! ἔχθροι καὶ φίλοι.

Λάμπει τ' ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἁγιοκέρι,
ὅπου κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

Διονύσιος Σολωμὸς

Μιά άνοιξιάτικη ήμέρα, τά παιδιά τοῦ σχολείου ἐβγήκαν ἐκδρομή μέ αὐτοκίνητα στόν ἀπέραντο κάμπο.

Ἐπέρασαν ἀνάμεσα ἀπό περιβόλια, ἀπό καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καί τέλος ἔφθασαν σ' ἓνα χωριό, πού εὐρίσκετο κοντά στη θάλασσα.

Ὁ δάσκαλος καί τά παιδιά τοῦ χωριοῦ ἐδέχθηκαν τοὺς ἐκδρομεῖς μέ χαρές στη μεγάλη πλατεία τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ' τά μεγάλα καί γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομεῖς ἐμπήκαν πρῶτα πρῶτα στήν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καί προσευχήθηκαν. Ἐπειτα τά παιδιά τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τίς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῶ οἱ διδάσκαλοι ἐσυζητοῦσαν πιδό πέρα γιά διάφορα ζητήματα.

Ἀπ' τήν πλατεία ἐφαίνετο πιδό πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, πού ἔφθανε ὡς τή θάλασσα.

Σέ μιὰ στιγμή ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τήν καταπράσινη πεδιάδα, ἐρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ.

— Σ' αὐτή τήν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ;

— Σ' αὐτήν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτή ἡ ἐσοδεία ἄλλαξε τή ζωή τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτήν ἤλθαμε στό χωριό σας, εἶπε ὁ Διευθυντής, καί σᾶς παρακαλοῦμε πολύ, τὸ ἀπόγευμα πού θά ἐπισκεφθοῦμε τήν πεδιάδα, νά εἰπῆτε στά παιδιά κάτι σχετικό μέ τήν ὀρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εὐχαρίστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὐκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατάρθωσε ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζῃ ρύζι ἀπὸ τὶς ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ καὶ περίσσευμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῇ ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἐξωτερικόν.

Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἥσκιο, ποὺ ἔρριχναν τὰ πλατάνια. Ἐπειτα ἐχόρεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας.

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους των, μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ, ἐξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φθάνει ὥς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ' ἓνα ὕψωμα καὶ γυρὸ του ἐμαζεύθηκαν ὅλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. Ὁ δάσκαλος ἤρχισε:

— Παιδιά,

Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἄχρηστη ἀλμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μερικὰ βουρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ τίποτε ἄλλο. Οὔτε δένδρα, οὔτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα ἀρνάκια τοῦ χωριοῦ δὲν εὔρισκαν τίποτε νὰ φάγουν. Οὐτε ἀγριόχορτα δὲν ἤμποροῦσαν νὰ φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ἡ θάλασσα ἐπλημμύριζε τὴν περιοχὴ αὐτή. Τὸ χῶμά της ἐδηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, ποὺ ἄφηνε ἡ θάλασσα καὶ ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦτο σκληρή.

— Εὐρεθήκαμε σὲ τόπο ἄχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἴμαστε πτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἀλλὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ βάλη μὲ τὴ θάλασσα;

Μιὰ ἡμέρα ὅμως ὁ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας ἓνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἄνθρωποι. Ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω κάτω καὶ ὠμιλοῦσαν σὲ ξένη γλῶσσα.

Ἐγονάτισαν καὶ ἄρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δάκτυλά του καὶ ὕστερα τὸ ἐδοκίμασε στὸ στόμα του. Ἐνας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ ἐγέμισε μὲ χῶμα. Ὁ τρίτος ἐφαίνετο σὰν Ἕλληνας, ἔτσι ἔδειχνε τὸ σῶμά του καὶ ἡ φορεσιά του.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. Ἦσαν Ἀμερικανοὶ μὲ τὸ διερμηνέα των. Ὅταν οἱ χωρικοὶ ἐμαζεύθηκαν στὴν πλατεῖα, οἱ ξένοι τοὺς ἐξήγησαν, πῶς ἡ ἄγωνα καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δίνη μεγάλη ἐσοδεῖα ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεῖς δὲν ἐπίστευσε σὲ ὅ,τι ἄκουσε. Ὅταν ὅμως ἄρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, ἐβεβαιώθηκαν πῶς ἦτο αὐτὸ δυνατό. Ἐτσι ἔγιναν ἐδῶ οἱ ὀρυζῶνες ποὺ βλέπετε γυρὸ σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά. Οί ανθόκηποι είναι στις δόξες των. Οί γλάστρες είναι γεμάτες και ανθισμένες. Οί τριανταφυλλιές, οί βιολέττες, οί γαρυφαλλιές, όλα φορτωμένα ανθούς, εὐωδιάζουν.

Τὰ παιδιά είναι στὸν κήπο καὶ καμαρώνουν τὰ λουλούδια τους.

Ἡ Ἑλενίτσα ἐτοιμάζει ἓνα στεφάνι ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ ὁ Κωστάκης ἀπὸ βιολέττες καὶ γαρύφαλλα. Πλέκουν τὰ λουλουδένια στεφάνια καὶ σιγοτραγουδοῦν τὰ τραγούδια τοῦ Μάη.

— Καὶ τοῦ χρόνου, παιδιά! ἀκούσθηκαν δυὸ γε-

λαστές φωνές. Ήσαν οί μαννούλες τῶν παιδιῶν, ποὺ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιᾶς τὰ παιδιὰ ἐμαζεύθηκαν στὸ σχολεῖο, ἕτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο στὴν ἐξοχή. Τὰ παιδιὰ τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ ιδέα. Ἔκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπῆγαν ὅλα μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἐκεῖ ἓνα ὠραῖο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν: «Καὶ τοῦ χρόνου μὲ υὔγεια καὶ πρόοδο». Ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς τρίτης ἐχειροκρότησαν τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε τοὺς εἶπε:

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὁμορφὴ γιορτῇ,
λουλούδια σεῖς, τί ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθῶα σας ψυχὴ;

Κι ἐμεῖς εὐχὲς σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τῇ ζωῇ,
νὰ ζήσετε ζωὴ μέσ' τὶς χαρὲς
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, κρατῶντας τὰ φαγητά τους, ξεκινοῦν τραγουδώντας τὰ τραγούδια τοῦ Μαΐου.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιὲς τῆς ἐξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρὺζουν τὴν πλούσια βλάστησι

τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φθάνει
ἓνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα
ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ
κλαδιὰ τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαῖδουὺν τὴν
"Ἀνοιξι. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα
στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλα-
τάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγράμπελη.
Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ
παιδιὰ τῇ δίψα τους.

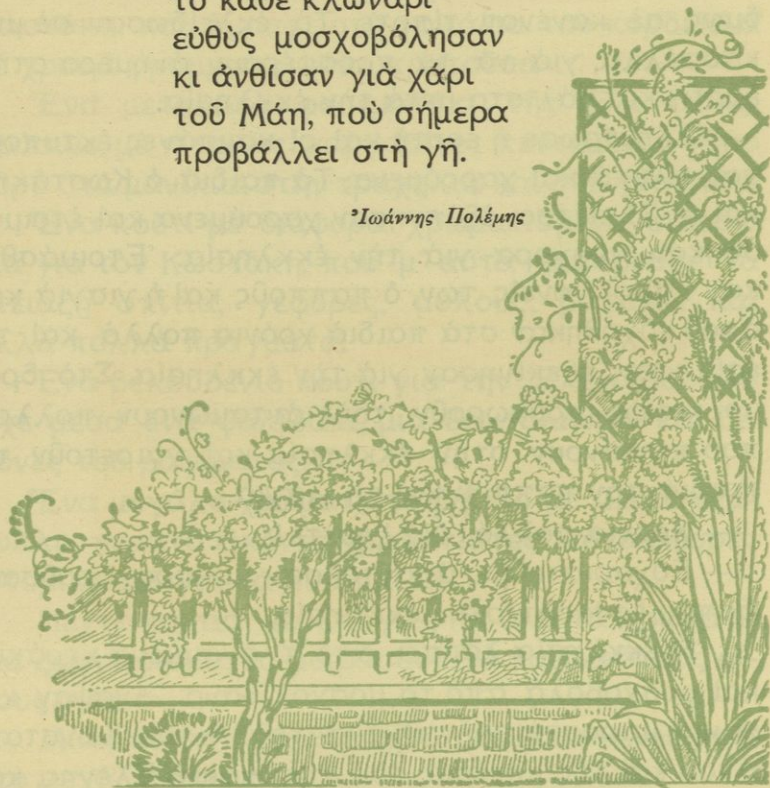
Τὰ παιδιὰ ἐμάζεψαν λουλούδια στὴν ἐξοχή,
ἔπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπί-
τια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα
ἀπὸ μυρωδᾶτα ἀγριολούλουδα.

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλᾶτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκεῖνα
στὸ Μάη, πὺν σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οἱ κῆποι πὺν στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι
εὐθὺς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, πὺν σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Ἰωάννης Πολέμης

Ἦλθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἀγίας Ἑλένης.

Ἀπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιὰτὶ ἑορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἑλενίτσα, ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά.

Οἱ μαννοῦλες ἐτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιὰ καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἐκλείδωσαν σὲ μιὰ κασσέλλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἑορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησίαν.

Ἐξημέρωσε ἡ ἑορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν γλυκὰ καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιὰ, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα, ἐξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἐτοιμάσθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἐτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά καὶ ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιὰ χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἐφίλησαν, ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησίαν. Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησίαν καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιὰ, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά.

— Χρόνια πολλὰ! Νὰ ζήσετε!

— Εὐχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν, ὥσπου ἔφθασαν στὴν ἐκκλησίαν.

Ἡ ἐκκλησίαν λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβολᾷ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. Ἀναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἀγίας Ἑλένης, καὶ

ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἦσαν στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε μὲ τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνή του καὶ ὁ παπᾶς ἐθυμιάτιζε στὴν Ὠραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασσέλλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα:

Ἕνα πολὺ ὠραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλλα μὲ χρυσὰ γράμματα: «Ναυκρατοῦσα».

Ἕνὰ μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἑλενίτσας, πράσινο, μὲ κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γῦρο γῦρο στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιά καὶ στὸ γῦρό του.

Ἕνα κουτὶ μὲ διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ' αὐτὰ ἤμποροῦσε νὰ φτειάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

Ἕνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἑλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἕνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

Ἕνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο μὲ ὠραῖο ἐξώφυλλο, γεμᾶτο εἰκόνες χρωματιστὲς καὶ διάφορες ἱστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιά.

Πέντε κουτιά μὲ μπογιὲς σ' ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιά στοὺς φίλους των.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίζουν ὅλοι μαζὶ στὸ μεγάλο ἀλώνι.

Δυὸ καραμούζες, πολλές ὠραίες χρωματιστὲς ζωγραφιῆς καὶ ὀκτὼ μπαλόνια χρωματιστά.

Ὑστερα ἔβγαλε μιὰ ὠραία κίτρινη ποδίτσα μὲ γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὤμους καὶ στὴ ράχι, τὸ δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα. Καὶ ἓνα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα ὀλοκαίνουργια γιὰ τὸ Φῶτη.

Ἐπειτα ἔβγαλε ὠραίες παντοῦφλες γιὰ τὸν παπποῦ καὶ ἓνα ζευγάρι τῆς γιαγιάς τσόχινες, μὲ πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς ἐκοιτοῦσαν τὰ ὠραία δῶρα, ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλικούλα καὶ ὁ Φῶτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυκίσματα.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα.

— Νὰ ζήσετε.

— Νὰ ζήσῃ ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά σας.

— Νὰ σᾶς ζήσουν, ἔλεγαν στοὺς γονεῖς των.

Τότε τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρά των καὶ ἐμοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των. Ὅλοι ἐπῆραν κάτι. Ἄλλος μπογιές, ἄλλος ζωγραφιές, ἄλλος καραμούζα, ἄλλος μπαλόνι.

Ἡ Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ὠραία τῆς ποδιά καὶ ὁ Φῶτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

Ὅλη ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.

Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, ἦτο στρωμένο ἓνα μακρὸ μακρὸ

τραπέζι. Ἐκεῖ ἐκάθισαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι, ἔφαγαν ὅλοι μαζί καὶ διεσκέδασαν.

Ἔπειτα τὰ παιδιὰ ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὸ δροσερὸ ὑπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια παιγνίδια τους καὶ ἐκαμάρωναν τὰ δῶρά των.

Ἡ Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴ ποδιά, ποὺ τῆς ἐχάρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἦτο ὅλο καμάρι. Ἐφίλησε πολλές φορές τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε πάλι:

— Σ' εὐχαριστῶ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσης χίλια χρόνια.

Καὶ ὁ Φῶτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

— Εὐχαριστῶ, Κωστάκη μου.

Ἔπειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἓνα ἓνα. Μὰ πιὸ πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατί εἶχε μέσα ἓνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα ποὺ ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ἐξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τὶς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ ὠραῖα γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὺ του σπαθὶ καὶ πολλές πολλές ἄλλες χρωματιστὲς ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἶναι γεμᾶτα μὲ ὠριμα φρούτα. Ἡ θάλασσα ἐγαλήνευσε τώρα, καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τὶς βάρκες.

Οἱ ἐξοχὲς ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρές. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

Ἀφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερούκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σῦκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φρούτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγουμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρὰ, ἂν θέλωμε νὰ ἔχουμε καλὴ ὑγεία.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρώτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους, καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλη, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὐκόλα, ἂν ξεσπάσῃ καμμιὰ

ἀπὸ τὶς ἐξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῇ ὁ ἄνθρωπος τὶς ὁμορφιὲς τοῦ ἀπεράντου γαλάζιου νεροῦ.

Στὰ βουνὰ θὰ χαρῇ ἄλλοι τὶς δασωμένες καὶ ἄλλοι τὶς γυμνὲς πλαγιὲς τους. Ἄλλοι τὶς σουβλερὲς βουνοκορφές τους. Ἄλλοι τὶς ψηλὲς ἢ χαμηλὲς ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώνια ζοῦν ἐκεῖ στὴ μοναξιά τους καὶ δροσίζουν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λειβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κάνουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες τοῦ βουνοῦ.

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιὰ καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἐξύπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἑλενίτσα πολὺ πρωὶ καὶ οἱ τρεῖς τους ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό. Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὁ ξακουσμένος πρωτοτσέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦτο ἐκείνη ἡ διαδρομὴ! Ἐπερνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερά βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρωϊνὴ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζί με τὸ κελά-
δημα τῶν πουλιῶν ἐταίριαζαν μιὰ ὑπέροχη καὶ εὐ-
χάριστη μουσική.

Ὁ τσέλιγγας, μαζί με τὴ χαριτωμένη κόρη του,
τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη
τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ
τὰ τσοπανόσκυλλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὅταν
εἶδε τὸν κύρ-Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλη-
σιάζουν.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ-Δη-
μήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἤρθατε. Φαίνεται ἐξύπνησαν γρή-
γορα τὰ παιδιὰ, συνέχισε ὁ μπάρμπα-Χρῖστος.

— Ἐξυπνήσαμε πολὺ πρωῒ, ἀπάντησαν με μιὰ
φωνὴ τὰ παιδιὰ.

Ὁ μπάρμπα-Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του
τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἑλενίτσα καὶ
ὅλοι μαζί ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

Μέεεε! μέεε! μέ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν
προβάτων, ποὺ ἔβοσκαν στὰ γῦρο λειβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα
του, ἐφύλαγε ἕνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἐβοηθοῦσε
καὶ ἕνας μεγάλος σκύλλος.

— Χοὺμ! χοὺμ! χοὺμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνές
φωνές τῶν σκύλλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψη-
λώματα. Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκεῖα φλογέρα κά-
ποιου τσοπάνη, ποὺ τὴ συνώδευαν ταιριασμένα τὰ
ἁρμονικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στίς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-
διάδα εἶναι μερικὲς πέτρινες στρουγκες. Ἐκεῖ οἱ

τσοπάνηδες ἀρμέγουν τὰ πρόβατα καὶ γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, πού τις λέγουν καρδάρες, μὲ τὸ παχύτατο γάλα.

Ἀπὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη καὶ γεμάτη καλωσύνη.

— Καλῶς ὠρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ καὶ ἐχαιρέτησε τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἑλενίτσα καὶ ὅλοι μαζί ἐμπῆκαν σὲ μιὰ εὐρύχωρη καλύβα. Ἦτο κατακάθαρη καὶ ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακὲς μάλλινες κουβέρτες μὲ ὠραῖα χρώματα ἦσαν στρωμένες. Ἐκεῖ ἐξεκουράσθηκαν, ἔφαγαν καὶ ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομεῖο». Ἦτο ἓνα πολὺ μεγάλο ἰσόγειο σπίτι, πού ἐχρησίμευε καὶ γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα καὶ τὸ ἀνακάτευαν μὲ μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἔπηζαν τυρί. Τὸ ἔβαζαν σὲ μεγάλα τυρόπανα καὶ τὸ ἐκρεμοῦσαν γιὰ νὰ στραγγίση τὸ νερό.

Τὸ νερὸ πού ἔβγαине ἀπὸ τὸ τυρὶ τὸ ἔβραζαν καὶ ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ τὴ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἓνα κάδο στενὸ καὶ ψηλὸ, ἐκτυποῦσαν μ' ἓνα ξύλο μακρὸν τὸ γάλα, πού ἦτο μέσα καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ ἐχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρί, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα καὶ ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εὐλογία Θεοῦ εἶναι, παιδιὰ, τὰ πρόβατα, εἶπε ὁ κύρ - Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρὶ, τὸ

βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λίπασμα.

— Θησαυρὸς εἶναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας. Τὰ ἔχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ εἶναι τὸ ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ-Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά ἀπεχαιρέτησαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴ καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴ χαριτωμένη κορούλα του, τὴ Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπίτια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ἦτο μιὰ ἡμέρα ὁμορφῆς, ποὺ ἐπρομηνοῦσε τὴ χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦσαν ὅλα μαζεμμένα καὶ ντυμένα μὲ τ' ἄσπρα τους γιορτινὰ φορέματα. Ἐκρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες σημαιοῦλές τους, ποὺ τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἐθνικὴ ἑορτή. Μιλοῦσαν ζωηρά.

Ἀπὸ χθὲς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου τοὺς εἶχε δώσει τὴ χαρούμενη εἶδησι, πὼς οἱ Βασιλεῖς θὰ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ πηγαίνει πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν στὴ διασταύρωσι νὰ χαιρετήσουν τὸ Βασιλιά, τὴ Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ἐξεκίνησαν. Ὅταν ἔφθασαν στὸ ὠρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴ γραμμὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. Ἦσαν ἐκεῖ μα-

ζεμμένοι και πολλοί χωρικοί με τον Πρόεδρο της Κοινότητας.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἐσταμάτησε. Μεγάλη χαρὰ ἄστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἐκοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμό καὶ συγκίνησι ἐζητωκραύγαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μετὸν Διάδοχο. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιά ἔψαλαν τὸν Ἑθνικὸν Ὑμνο.

Ἡ Ἑλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰν ὠραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς ἐχάϊδεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἐχαιρέτησε ὅλα τὰ παιδιά μ' ἓνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ ἐχαιρέτησε τὰ παιδιά κι ὁ Βασιλιάς μετὸν Διάδοχο.

Ἦτο αὕτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, ποὺ ἔζησαν τὰ παιδιά καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἐμπῆκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὶς χαρούμενες ζητωκραυγὲς ὅλων.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ἐξοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὁμορφὴ κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἡ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὀρφανή. Τὸ ὄνομά της ἦτο ξακουστό, ὄχι μόνο γιὰ τὴν περίφημὴ ὁμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεράϊδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἦτο μάλιστα μιὰ διάδοσις, πὼς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἡ ἴδια ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παρεδέχετο μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα :

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἡ θεά, ἃς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄκουσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἐθύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ ἐμπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γριὰ ποὺ εἶμαι, νὰ εἶσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεά, νὰ ζητήσης μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἡ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαῖτα της καὶ λέγει στὴ γριὰ :

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξης γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἡ θεά, ἃς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου!

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἀθηνᾶ, ἔχασε τὴν ὑπομονή της.

—Ἡ Ἀθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλλα μου! ἐφώναξε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεϊκὴ μορφή της.

Οἱ Νεράιδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποὺ ἔτυχε νὰ εὗρεθοῦν μπροστὰ, ἐγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τὴ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἐκυνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἀράχνη ἐκάθισε μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἀθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνά της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ὁ Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ' ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ὁλόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμᾶτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὠραῖες εἰκόνες, στίς ὁποῖες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζη τοὺς θεούς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν ὁποῖον ἐκεντοῦσε ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσὴ βροχή.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ εὕρῃ κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἐξώργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἐκτύ-

πησε στο μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαίτα της.

Κάτι σὰν τρέλλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ θεϊκὸ ἐκείνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε στὸ λαιμὸ της θηλειὰ μ' ἓνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμάσθηκε.

Ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειὰ, τὴν ἐρράντισε μ' ἓνα μαγικὸ ὕγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίσθηκε.

Ἀπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ' ἓνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, πὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνει πάντα τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ πανί της.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορὰ φορτωμένος δέματα, κουτιά καὶ πακέτα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ ἐπῆραν μερικὰ κουτιά ἀπὸ τὰ χέρια. Ὁ κύρ-Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὅλους, καὶ τὰ ἐχάρισε στὸν καθένα.

Ὅστερα ἄνοιξε ἓνα μακρὺ κουτὶ καὶ ἐβγαλε ἀπὸ μέσα ἓνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε:

— Νά, καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλῆνα, πὺ πίσω του

είχε ένα ξύλινο χέρι και έμπρός του μιὰ τρυπίτσα μικρή και ένα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο επάνω.

—“Α! ή τρόμπα! έφώναξαν τὰ παιδιά.

—“Η καταστροφή τών εντόμων! είπε ό πατέρας και άμέσως έγέμισε τό έργαλειό με «Ντι τι τί», πού είχε φέρει σ’ ένα μπουκάλι. “Εξω από τό μπουκάλι ήσαν γραμμένα τὰ ξένα γράμματα.

—«Φλίτ» είναι αυτό, πατέρα; έρώτησε ό Κωστάκης με περιέργεια.

—“Οχι, παιδί μου, είναι ένα νέο άμερικάνικο φάρμακο, άνώτερο από τό φλίτ. Λέγεται «ντι τι τί» και σκοτώνει όλα τὰ έντομα, άκόμη και μικρά ζώα, όπως τὰ ποντίκια.

Και άμέσως άρχισε νά ραντίζη παντού. “Εβγαινε από τή μικρή μπροστινή τρυπίτσα μπουχός σαν μικρό συννεφάκι και όπου ήτο καμμιά μυίγα έπεφτε ευθύς κάτω ψόφια.

“Εμύριζε όμως λιγάκι σαν βενζίνη ή νέφτι.

— Δέν μυρίζει ωραία, είπε ή Έλενίτσα.

—“Οχι και πολύ ωραία, άποκρίθηκε ό κύρ- Δημήτρης, αλλά δέν βλάπτει καθόλου σέ μās.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, είπε ή μητέρα της, παρά ή ένόχλησις από τίσ βρωμερές μυίγες.

— Πρέπει όλες οι νοικοκυρές, είπε πάλι ό πατέρας του Κωστάκη, νά πάρουν άπόφασι, νά πολεμήσουν αυτόν τόν κακό έχθρό, τή μυίγα.

— Τόσο κακό κάνει; έρώτησε ό Κωστάκης.

— Ναι, παιδί μου. Αυτή κουβαλᾷ στὰ πόδια της καὶ στὰ πτερά της ὅλες τὶς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἡσυχα τὸ φαγητό σου. Ἔρχεται ἐκεῖ ἡ μυῖγα, κάθετα λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾷ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, πού ἐκάθησε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσὺ τρώγεις τὸ ψωμί, καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ἡμέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου;»

Καὶ ὁ γιατρὸς λέγει:

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῖγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζωῦφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἐχθροὺς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζωῦφια.

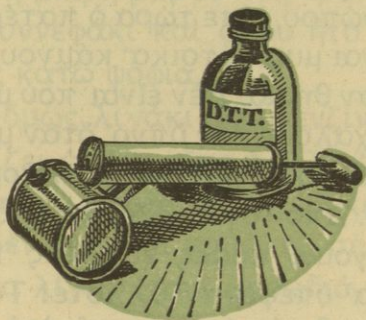
— Καὶ τὰ κουνούπια; ἄλλος αὐτὸς τρομερὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. Ἄς εἶναι μικρούτσικα· κάμνουν μεγάλο κακὸ σὰν νὰ ἦσαν θηρία. Δὲν εἶναι πού μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἐλώδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἐλώδη πυρετὸ ἡ ἐλονοσία, ὅπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες Ἕλληνες καὶ Ἑλληνόπουλα ὑπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εὐτυχῶς ὠλιγόστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἐλονοσίας, γιατί τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἔντομοκτόνα μᾶς ἦλθαν ἀφθονα ἀπ' τὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προσφυλαγώμαστε στὸ κρεβάτι μας μὲ κουνουπιέρες.

— Καὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχνᾶμε, γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν υγεία μας τοὺς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἀντὶ νὰ σᾶς τοὺς εἰπῶ ἐγώ, νομίζω πὼς πρέπει νὰ τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖό σας καὶ νὰ τοὺς εὑρετε μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ τάξις εἶχε συζητήσι γύρο ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ εὗρηκαν δέκα υγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ κάμετε τὸ ἴδιο;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! άκούσθηκε ό ψαρᾶς άπό τό δρόμο.

— Τρέχα, Έλενίτσα, καί φώναξέ τον, είπε ή μητέρα τής Έλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, μέ παλιά ρούχα, ξυπόλυτος, μέ γυρισμένα τᾶ πανταλόνια καί μ' ἓνα σκούρο μανδήλι γύρο στό λαιμό του, ό ψαρᾶς έκρατούσε ἓνα πανέρι γεμᾶτο ψάρια.

— Θα πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; έρώτησε μέ τή χονδρή του φωνή.

— Πέρασε στην αὐλή, είπε ή Έλενίτσα.

— Τί ψάρια ἔχεις; έρώτησε ή μητέρα τής Έλενίτσας.

— Νᾶ πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ό ψαρᾶς, είναι πολύ φρέσκα.

Δέν είχε άκόμη καλᾶ καλᾶ άκουμπήσει τό πα-

νέρι και νά και ή γάτα, πού έπλησίασε νά τά έπι-
θεώρηση.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τής έκαμε ή Έλενίτσα,
και τήν έδιωξε.

Στό πανέρι ήσαν λογιών λογιών ψάρια.

Είχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες
στακτόμαυρες με άσημένα κοιλιά, λιθρίνια τριαν-
ταφυλλένια, σαφρίδια με τό χρυσό γαζι στό πλάγι
των. Τά μάτια των έμαύριζαν, τά σπάραχνά των
έκοκκίνιζαν, έμοσχοβολούσαν θάλασσα.

Έβαλε στη ζυγαριά του και έζύγισε κάμποσα
μπαρμπούνια.

Η μητέρα τής Έλενίτσας τά έβαλε σε μιá λε-
κάνη, έπλήρωσε τον ψαρά και άμα έφυγε εκείνος,
είπε:

— Έλα, Έλενίτσα, νά τά καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

Έπήγαν μαζί στην κουζίνα. Η μητέρα τής Έ-
λενίτσας έπήρε ένα ψάρι στό χέρι, τό έκράτησε
άπό τήν ουρά και είπε:

— Έτσι θα τό ξύσης με τό μαχαίρι νά βγούν τά
λέπια. Με προσοχή, νά μην κοπής.

Η Έλενίτσα έπήρε τό ψάρι και άρχισε νά τό
ξελεπίζη.

— Γιατί τά έχουν τά λέπια, μητέρα; έρώτησε.

— Είναι τό φόρεμά των, άποκρίθηκε ή μητέρα
της. Γλιστρούν έτσι εύκολα μέσα στό νερό.

— Νά το, τὸ ἐκαθάρισα! εἶπε σὲ λίγο ἡ Ἑλενίτσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νὰ κόψης τὰ πτερύγιά του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

Ἡ μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἑλενίτσα εἶπε:

— Τὸ καημένο, πῶς θὰ ἐκολυμβοῦσε γρήγορα-γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα καὶ σὲ λίγο εἶπε:

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιὰ του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρώγουν, μητέρα; ἐρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— Τὸ μπαρμποῦνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾷ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βούρκο πολλές φορές μέσα στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ ἰδές, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του;

— ᾤΑ, αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πλεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

Ὑστερα, καθὼς ἐκαθάριζε ἕνα ἄλλο, εἶπε:

— ᾤΑ, γιὰ ἰδές, αὐτὸ ἔχει καὶ αὐγά. Ἰδές! αὐτὸ τὸ ἄσπρο πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικροῦτσικα αὐγά κολλημένα μαζί τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια;

— Ναί, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια

σάν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγὰ-σιγὰ με-
γαλώνουν.

Ἄφου τὰ ἐκαθάρισαν καλὰ ὅλα, τὰ ἔπλυναν
μὲ ἄφθονο νερὸ καὶ ἔρριξαν ἐπάνω ἀρκετὸ ἀλάτι.
Ὅστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ
τὸ ἔκλεισε καλὰ, γιατίι ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου
ἡσυχῇ. Ἄφου ἔφαγε τὰ ἐντόσθια ποὺ τῆς ἔρριξαν,
ἐγύριζε ὀλοένα ἐκεῖ στὰ πόδια των νιαουρίζοντας
ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἐτομάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολά-
κια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε
ὅταν πλησιάζῃ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ
τραπέζι.

Ὅστερα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους,
ἐβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἐπῆγαν μέσα
νὰ συγυρίσουν τὸ σπῆτι.

Ἡ Ἐλενίτσα γεμάτη εὐχαρίστησι ἔλεγε ἀπὸ
μέσα της :

— Πόσο θὰ εὐχαριστηθῇ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι,
ποὺ θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐβοήθησα τὴ μητέρα!

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Ὁ Κωστάκης, τὸ κουτὶ μὲ τὸν κουκουλόσπορο,
ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ-Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ
ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἐτακτο-
ποίησε σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, ποὺ
τὴν ὠνόμασαν «Γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος». Ἡ
γωνία αὕτὴ ἐτραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιὰ.

Κάθε ημέρα, από τότε που έβγῃκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγά, τὰ παιδιὰ τοὺς ἐκουβαλοῦσαν μουρόφυλλα κι αὐτὰ ἔτρωγαν ἀχόρταγα καὶ ἐμεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολουθοῦσαν, ὅσα παιδιὰ δὲν εἶχαν ἰδεῖ ἄλλη φορὰ μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του καὶ τὶς ἀλλαγές του. Καὶ νὰ τί ἔγραψαν στὴν ἐκθεσί τους :

«Ἐπλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἀλλαγῆς. Οἱ μεταξοσκώληκες ἐσήκωναν τὸ κεφάλι καὶ ἔμεναν ἀκίνητοι 24 ὥρες. Καὶ τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρχιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ἡμέρα ἐμεγάλωναν καὶ πιὸ πολὺ, ὥσπου ἔγιναν σκουλήκια χονδρὰ σὰν τὸν δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλικίες μέσα σὲ 32 ἡμέρες. Κι ἓνα πρωὶ μερικὰ ἐσταμάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους, ἔλεγαν τὰ παιδιὰ.

Ἐπήγαμε σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ ἐφέραμε ρεῖκια καὶ θυμάρια. Ὅσα σκουλήκια εἶχαν πιά τελειώσει τὸ φαγητὸ καὶ τὸ μεγάλωμα, ἐσκαρφάλωναν στὰ κλαδιά. Ἐπῆρε τὸ καθένα τὴ θέσι του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἄρχισε νὰ πλέκη τὸ κουκούλι, ἓνα σπιτάκι δίχως θύρα καὶ παράθυρα.

Ἐπέρασαν ὀκτῶ ἡμέρες κι ἓνα πρωὶ σὲ μερικὰ κουκούλια εἶδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογγυλές τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλῃ ἓνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο ἐβγῃκαν πεταλοῦδες. Τὰ σκουληκάκια δὲν ὑπῆρχαν πιά. Οἱ πεταλοῦδες ἐγέννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικά αὐγά, τὸν κουκουλόσπορο, κι ὕστερα ἐψόφησαν».

117. Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑΣ

- Μικρὲ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σοῦ στείλω;
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριᾶς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιά μικρούλι.
- Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τί κάνεις τώρα;
- Μιά πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά 'βγω κάποιαν ὥρα.

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει μέ την αύγούλα
κι άπάνω εϋθύς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
και βγαίνει στην αύλή.

Χρυσή νοικοκυρούλα
έχει δουλειές νά κάμη
και πρέπει νά προκάμη,
νά μη σταθῇ στιγμή.

Τ' άνθη της νά ποτίση,
τις κόττες νά ταΐση,
τό σπίτι νά σκουπίση
νά φτειάξη τό φαί.

Τά ροϋχα ν' άερίση,
παντοϋ νά συγυρίση,
νά ράψη, νά κεντήση,
γεμάτη προκοπή.

Όμως τόσο μικρούλα
πώς όλα τά προφταίνει ;
σε τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσα δά ;

Δέν είναι μοναχούλα,
βοηθάει τῇ μητέρα
κι έτσι τά βγάζουν πέρα
οί δυό τους μιὰ χαρά.

Ἀπὸ ἡμέρες τώρα ἐγίνοντο ἐτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι ὁλοκάθαρη καὶ σηματοστολισμένη. Ἔχει στηθῇ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ διδασκάλισσες ὑποδέχονται μὲ χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῇ ἡ Ἑκθεσις τοῦ Σχολείου. Ὅταν τελειώσῃ ἡ ἑορτὴ, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

Ὅταν ἐγέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἄρχισε ἡ ἑορτή.

Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὁμάδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμωδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

Ἐνα παιδί τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτησε μὲ ὠραία λόγια τὰ παιδιά τῆς Ἑκτης, ποὺ ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο καὶ ἓνα παιδί τῆς Ἑκτης ἀπήντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιά συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιά τῆς Ἑκτης ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν καὶ τοὺς ἐπρόσεχαν στὶς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἄλλοι ἐχρειάζετο.

Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα:

Τοῦ χώρισμοῦ μας τώρα
σήμανε ἡ ὥρα.

Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει.

— Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειό μας τιμημένο,
θὰ μείνης στὴν ψυχὴ μας
ὡς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα!

Κι ὁ Κωστάκης συμπλήρωσε:

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ
ἐσένα θὰ ᾽χωμε, σχολειό μας, ὁδηγὸ
καὶ τὸ Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μέσ' στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρη!

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο,
ἐπέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἐορτὴ μαζί μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

	Σελ.
1. Ἡ Αὐγούλα	5
2. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα	7
3. Ἄνοιξε τὸ σχολεῖο	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα)	15
7. Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. Ὁ γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα)	20
10. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
11. Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχὴ	22
12. Μαθαίνουν κολύμπι	26
13. Ἄλλα παιγνίδια	29
14. Ἡ ὁμορφὴ χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα	41
17. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
18. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
19. Ὁ τρύγος	50
20. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
22. Ἡ ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
23. Στὴν ἐκκλησίᾳ	57
24. Ἡ Κυριακὴ (ποίημα)	61
25. Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. Ἡ Σημαία (ποίημα)	63
27. Μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
28. Ἐπισκέψεις	66
29. Ἡ φθινοπωρινὴ Ἑθνικὴ Ἑορτὴ	70
30. Ἐμπρὸς (ποίημα)	73
31. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
32. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
33. Πρωτοβρόχια	81
34. Ἡ σπορά	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη	86
36. Ὁ στάβλος	88

	Σελ.
37. Ἡ κούνια	89
38. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
39. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα)	92
40. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
41. Τὸ κυνήγι	95
42. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
43. Μιά χαριτωμένη οἰκογένεια	98
44. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρρο φορτωμένο	101
46. Μιά ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
47. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
48. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
49. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. Ὁ χειμῶνας	114
52. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
55. Ἡ ἐλιά (ποίημα)	121
56. Ὁ Συνεταρισμός τοῦ Χωριοῦ	122
57. Ἡ ἐργασία	124
58. Ὁ ταχυδρόμος	126
59. Ὁ Λαθούρης εὕρσκει τὸν ἀφέντη του	129
60. Κοντὰ στὸ τζάκι	131
61. Ἀπὸ τὴ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
62. Τὸ ναυτόπουλο	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστοῦγεννα	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. Ἡ ἐορτὴ στὸ σχολεῖο	142
67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
68. Χριστοῦγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιτα	149
70. Ἡ κλῶσσα	151
71. Ἡ κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετεινὸς (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
74. Χιόνι στὸ χωριὸ	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

76.	Τὰ παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
77.	Πόσο διαφορετική ἦτο ἡ πόλις	161
78.	ᾠραῖο φῶς	162
79.	Στὸ δημόσιο κῆπο	164
80.	Τὸ ραδιόφωνο	165
81.	Τὸ τηλέφωνο	166
82.	Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
83.	Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα)	170
84.	Στὸ μηχανουργεῖο	171
85.	Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
86.	Οἰκονομία	174
87.	Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
88.	Ἡ μαννούλα (ποίημα)	177

ΑΝΟΙΞΙΣ

89.	Ἀνοιξιάτικη αὐγὴ (ποίημα)	179
90.	Ἡ Ἀνοιξίς	180
91.	Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
92.	Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
93.	Τὰ χελιδόνια	185
94.	Τὸ ἀεροπλάνο	188
95.	Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος	189
96.	Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
97.	Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	195
98.	Τὰ μελίσσια	198
99.	Ἡ κυψέλη (ποίημα)	201
100.	Ὁ καημένος (ποίημα)	202
101.	Τὸ ἀηδόνι (ποίημα)	203
102.	Ἀνάστασι	204
103.	Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα)	206
104.	Μία ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
105.	Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
106.	Πρωτομαγιά	210
107.	Ἡ Πρωτομαγιά (ποίημα)	213
108.	Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίσσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109.	Τὸ καλοκαίρι	219
110.	Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
111.	Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223

	Σελ.
112. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ	225
113. Ἡ καταστροφή τῶν ἐντόμων	227
114. Ὁ ψαράς	231
115. Στὴν κουζίνα	232
116. Ἡ γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκος	234
117. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα)	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα (ποίημα)	237
119. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΔΟΥ

*Επιμελητὴς ἐκδόσεως Ν. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗΣ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 3018/16.6.54)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

	Σελ.
1. Ἡ Αὐγοῦλα	5
2. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. Ὁ γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα <i>Ι. Πολέμη</i>)	20
5. Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. Ἀλλὰ παίγνδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιὰ γιὰ τὸν τζιτζικα	41
10. Τὰ παιδιὰ εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
11. Τὰ παιδιὰ εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. Ὁ τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα <i>Ζ. Παπαντωνίου</i>)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλῶν	53
15. Ἡ ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησίαι	57
17. Ἡ Κυριακὴ (ποίημα <i>Ἡ. Τανταλίδου</i>)	61
18. Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. Ἡ Σημαία (ποίημα <i>Ι. Πολέμη</i>)	63
20. Μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. Ἐπισκέψεις	66
22. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
23. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
24. Πρωτοβρόχια	81
25. Ἡ σπορά	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη	86
27. Ὁ στάβλος	88
28. Ἡ κούνια	89
29. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. Ὁ χειμῶνας	114
31. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. Ἡ ἐργασία	124
34. Ὁ ταχυδρόμος	126
35. Ὁ Λαθούρης εὕρσκει τὸν ἀφέντη του	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγένων	140
38. Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιτα	151

	Σελ.
40. Ἡ κλῶσσα	151
41. Ἡ κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
42. Πετεινὸς (ποίημα)	155
43. Οἱ παροιμίαι τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. Ἡ Ἀνοιξίς	180
47. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. Ἡ Ἑθνικὴ Ἑορτὴ	192
51. Τὰ μελίτσια	198
52. Ἡ κυψέλη (ποίημα I. Πολέμη)	201
53. Ὁ καημένος (ποίημα Ζ. Πάπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα Ἀγγ. Βλάχου)	203
55. Ἀνάστασι	204
56. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. Ἡ πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα I. Πολέμη)	213
61. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίτσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνὸ καὶ στάνη	220
64. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ	225
65. Ἡ καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. Ὁ ψαρᾶς	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ξυπνάει μὲ τὴν Αὐγούλα (ποίημα)	237
69. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

2. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινού

1. Ἀνοίξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο	15
5. Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
7. Ἡ ὁμορφὴ χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. Ἡ φθινοπωρινὴ Ἑθνικὴ Ἑορτὴ	70
10. Ἐμπρὸς (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	73

11. Ἡ βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
13. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	92
14. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
15. Τὸ κυνήγι	95
16. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οἰκογένεια	98
18. Τὰ γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρρο φορτωμένο	101
20. Μία ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
21. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
22. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
23. Χειμῶνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οἱ τρεῖς ἀδελφοὺλες	119
25. Ἡ ἐλιά (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	121
26. Ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ	122
27. Κοντὰ στὸ τζάκι	131
28. Ἀπὸ τὴ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
29. Τὸ ναυτόπουλο	136
30. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα Ἡ. Τανταλίδη)	138
31. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου Ἄγρα)	148
33. Χιόνι στὸ χωριὸ	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τὰ παιδιὰ πηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετικὴ ἦτο ἡ πόλις	161
37. Ὡραῖο φῶς	162
38. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
39. Τὸ ραδιόφωνο	165
40. Τὸ τηλέφωνο	166
41. Στὸ λιμάνι τῆς χώρας	168
42. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα Ι. Πολέμη)	170
43. Στὸ μηχανουργεῖο	171
44. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
45. Ἡ Μαννούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. Ἀνοιξιάντικη αὐγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Τὸ ἀεροπλάνο	188
48. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος	189
49. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	205
50. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223
51. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
52. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

Τὰ αντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

*Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946 Α 108)

ΕΚΔΟΣΙΣ Α΄, ΣΕΙΡΑ Α΄, 1954 (VIII) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 200.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ Α. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ - Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

